

การปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา : กรณีศึกษาเวียดนาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ประกอบกับมีการกำหนดกติกาในด้านการค้าเสรี ทำให้มีการแข่งขันในระดับนานาชาติที่สูงขึ้น ดังนั้น ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ จึงพยายามสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในด้านการผลิตและการจัดการ โดยตระหนักดีว่าคุณภาพของคนนับเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่จะตัดสินความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยจะต้องมุ่งพัฒนาประชากรให้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเต็มที่

เป็นที่น่าเสียดายว่า ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยมิได้ทุ่มเทการดำเนินงานให้กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างจริงจังเท่าที่ควร จึงเกิดความตกต่ำในด้านความสามารถในการแข่งขันทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งส่วนหนึ่งมีรากฐานมาจากความอ่อนแอในการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ และรวมไปถึงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้ประเทศไทยขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัย ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ในการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษาของไทย จึงได้มีการศึกษาวิจัยกรณีของประเทศต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จในด้านนี้ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อสรุปบทเรียนที่อาจเป็นประโยชน์ต่อระบบการศึกษาไทย

เอกสารการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะนำกรณีตัวอย่างของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ แต่สามารถอยู่ในระดับแนวหน้าของโลกในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงหวังว่า รายงานวิจัยฉบับนี้จะช่วยเป็นแรงผลักดันให้การปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษามีความเป็นรูปธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณคณะผู้วิจัย ภายใต้การนำของ ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ที่ได้ใช้ความพยายามในการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับนักการศึกษาของเวียดนาม ตลอดจนได้ทำการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ รวมทั้งสื่อมวลชนที่มี

บทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกฝ่ายให้
ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

คำนำของคณะผู้วิจัย

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาแบบสมัยใหม่มากกว่า 100 ปี โดยการนำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบตะวันตกมาใช้ มีการส่งบุคลากรไปศึกษาในต่างประเทศ และสามารถผลิตนักวิชาการจำนวนไม่น้อยที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ ระบบการศึกษาได้มีการพัฒนามาโดยลำดับ ในจังหวัดต่าง ๆ มักจะมีโรงเรียนประจำจังหวัดที่ดี นักเรียนมีคุณภาพสูง การเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็อยู่ในระดับที่เทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ ได้ดีพอสมควร อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อมาเมื่อประเทศไทยมีการขยายการศึกษาอย่างเร่งรีบเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ได้อย่างทั่วถึงและให้เกิดความเสมอภาค แต่ไม่ได้เน้นการส่งเสริมทางด้านคุณภาพเท่าที่ควร ทำให้ประเด็นทางด้านคุณภาพการศึกษาเป็นปัญหาที่สำคัญของระบบการศึกษาในปัจจุบัน เครื่องบ่งชี้ในเรื่องนี้ได้แก่ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของระดับนานาชาติ ซึ่งประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มต่ำ นอกจากนี้ในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ นักเรียนไทยก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงระบบที่ขาดการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษอย่างจริงจัง ในขณะที่บางประเทศ เช่น เวียดนาม ถึงแม้จะมีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด และฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่าประเทศไทย แต่กลับให้ความสำคัญกับการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษและประสบความสำเร็จอย่างงดงามในระดับนานาชาติ

คณะผู้วิจัย จึงขอเสนอแนวความคิดว่า ประเทศไทยไม่มีทรัพยากรมากเพียงพอที่จะลงทุนเพื่อสร้างความเป็นเลิศให้กับผู้เรียนได้ทั้งหมดทุกคน แต่ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้น เราสามารถให้โอกาสแก่คนทุกคนในการรับการศึกษาระดับพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง และจำเป็นจะต้องจัดสรรทรัพยากรอีกส่วนหนึ่งเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ โดยถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะวางระบบการสรรหา การส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษให้ครบวงจรและให้เป็นผู้นำในการสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวและยั่งยืนต่อไป

คณะผู้วิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ระหว่างวันที่ 10-16 กันยายน 2543 ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หัวหน้าคณะนักวิจัยโครงการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา : กรณีศึกษาเวียดนาม ได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล ณ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พร้อมด้วยคณะนักวิจัยอีก 5 ท่าน อันประกอบด้วย ดร.ธงชัย ชิวปรีชา ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) รศ. สุชาติา ชินะจิตร ผู้อำนวยการฝ่าย 3 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผศ.ดร. อุษณีย์ โพธิสุข ผู้อำนวยการศูนย์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สกศ. และอาจารย์สมพงษ์ รุจิรวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพื่อศึกษาวิจัยด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยมีอาจารย์เหียงน จี ธง อาจารย์พิเศษจากสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงานการวิจัยและทำหน้าที่ล่าม การเดินทางไปศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะนักวิจัยได้ไปศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิชาการต่าง ๆ ทั้งสิ้น 10 แห่ง ตามรายละเอียดในภาคผนวก

สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. สังคมเวียดนามเป็นสังคมที่ส่งเสริมคนเก่งหรือผู้มีความสามารถพิเศษมาแต่โบราณจนกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของเวียดนาม การแข่งขันสอบเป็นจรรยาบรรณของเวียดนามในสมัยโบราณ ได้สะท้อนถึงวัฒนธรรมนี้ จนมีเรื่องเล่าหรือนิทานปรัมปราเกี่ยวกับการแข่งขัน การยกย่องชื่นชม และความผิดหวังของผู้สอบจรรยาบรรณเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันสังคมและประชาชนเวียดนามทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจน ชาวไร่ชาวนาหรือนักวิชาการก็ยังส่งเสริม สนับสนุนและชื่นชมกับคนเก่งหรือคนที่มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะทางด้านคณิตศาสตร์ จึงทำให้ประเทศเวียดนามประสบความสำเร็จในการแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติทางด้านนี้เป็นประจำ

2. ทั้ง ๆ ที่เวียดนามมีปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาการศึกษาทั่วไปสำหรับมวลชน แต่เวียดนามได้ให้ความสำคัญต่อการสรรหาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อสร้างผู้นำทางวิชาการในระยะยาว โดยเฉพาะทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มาเป็น

เวลานาน แม้ประเทศจะตกอยู่ในภาวะสงคราม ทำให้มีปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อสงครามยุติ เวียดนามก็ไม่ได้ลดความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษดังกล่าว พ่อแม่ ชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ชาวบ้าน ตลอดจนครู อาจารย์ มีความเชื่อและเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงได้ช่วยและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำงานด้วยใจ ด้วยความรู้สึกเองว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เป็นเรื่องที่ต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ จึงทำให้เวียดนามประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษนี้เป็นอย่างสูง มีนักวิชาการระดับโลกโดยเฉพาะทางด้านคณิตศาสตร์ มีชาวเวียดนามทำงานค้นคว้าวิจัยอยู่ทั้งในเวียดนาม ในมหาวิทยาลัยและในศูนย์วิชาการชั้นนำของโลกหลายแห่ง

3. ระบบการศึกษาของเวียดนามได้มีการสรรหาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดชั้นเรียนพิเศษ และโรงเรียนพิเศษให้นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนกับครูที่ดีที่สุด มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 ทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด จะมีโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ แม้รัฐจะไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรให้มากนัก ชุมชน โรงเรียนและครูก็สมัครใจที่จะสรรหาและจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษขึ้นเอง ครูตั้งใจและเต็มใจสอนเพราะมีความรักในวิชานั้น อยากสอนและถ่ายทอดให้กับคนเก่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนสนับสนุนเพราะเป็นวัฒนธรรมของเวียดนามที่ชอบส่งเสริมและชื่นชมคนเก่ง การแข่งขันทางวิชาการโดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ และวรรณคดี ได้จัดให้มานานแล้วในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และในทุกระดับพื้นที่ได้แก่ ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และนานาชาติ ในปัจจุบันได้เพิ่มวิชาเหล่านี้ในการแข่งขันด้วยคือ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) และภาษาต่างประเทศ

4. นับแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา รัฐมีนโยบายพิเศษส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น อย่างไรก็ตามในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น แม้รัฐจะไม่มีนโยบายพิเศษในการส่งเสริมและสนับสนุน โรงเรียน ตำบล อำเภอ และจังหวัดก็ยังคงมีความสนใจจัดส่งเสริมกันเอง

5. ในทุกจังหวัด (61 จังหวัด) จะมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดละ 1 โรงเรียน และจะมีโรงเรียนอีก 3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเขตภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงฮานอย เว้ และโฮจิมินห์ซิตี ตามลำดับ โรงเรียนเหล่านี้จะมีนักเรียนทั้งสอง

กลุ่ม คือ นักเรียนปกติและนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะถูกคัดเลือกแยกเป็นรายวิชาเป็นนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านใด โดยทั่ว ๆ ไป จะแยกเป็น 8 วิชา คือ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดก็จะเรียนเพิ่มในวิชานั้น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ก็จะเรียนเพิ่มและลึกในวิชาคณิตศาสตร์ ตลอดระยะเวลา 3 ปี (grade 10-12) ส่วนวิชาอื่น ๆ จะเรียนตามหลักสูตรปกติ ซึ่งส่วนใหญ่เรียนเหล่านี้มักจะเรียนวิชาอื่น ๆ ทุกวิชาได้เร็วกว่าปกติ จึงทำให้มีเวลาเหลือในการเรียนวิชาเฉพาะของตนเองมากขึ้น นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษที่มีภูมิสำเนาห่างไกล โรงเรียนจะมีหอพักให้อยู่ และนักเรียนจะได้รับทุนการศึกษาด้วย รัฐจะลงทุนให้กับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมากกว่านักเรียนปกติทั่วไป และคัดเลือกครูเก่ง ๆ ไปสอนนักเรียนเหล่านี้เป็นพิเศษ จำนวนนักเรียนต่อห้องจะประมาณ 30 คน ในขณะที่โรงเรียนปกติจะมีนักเรียนมากกว่า คือ 45 คนต่อห้อง ครูที่สอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหล่านี้จะมีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูปกติทั่วไป (สอนนักเรียนปกติ 1.5 ชั่วโมง เท่ากับสอนนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ 1 ชั่วโมง) ครูปกติสอนมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ครูสอนผู้มีความสามารถพิเศษจะสอนน้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และโรงเรียนยังจะจัดหาสวัสดิการพิเศษให้กับครูเหล่านี้ด้วย โรงเรียนเหล่านี้นอกจากได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐแล้ว จะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและพ่อแม่ผู้ปกครองอีกด้วย

6. นอกจากโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษดังกล่าวในข้อ 4 แล้วรัฐยังอนุญาตให้มหาวิทยาลัย จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีกด้วย คณะได้ไปศึกษาวิจัยที่ Hanoi University of Science¹ และ Hanoi University of Pedagogy ทั้งสองมหาวิทยาลัยนี้มีโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางด้านคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และสารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) ของตนเอง โรงเรียนเหล่านี้จะเป็นภาควิชา (Department) หนึ่งในคณะวิชา (Faculty) นั้น ๆ เช่น ในคณะวิชาคณิตศาสตร์ กลศาสตร์ และสาร-สนเทศ (Faculty of Mathematics Mechanics-Informatics) ของ Hanoi University of Science ประกอบด้วย ภาควิชา (Department) ต่าง ๆ ดังนี้

1. Algebra
2. Topology and Geometry
3. Informatics

¹ มหาวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ Vietnam National University

4. Analysis
5. Computational and Applied Mathematics
6. Probability and Statistics
7. Mechanics
8. Bio-mathematics
9. High School for Gifted Students in Mathematics and Informatics (ขณะนี้ มีนักเรียน 560 คน)

คณะวิชาฟิสิกส์ ก็จะมี High School for Gifted Students in Physics เป็นภาคหนึ่ง เช่นเดียวกับกับคณะวิชาเคมีและคณะวิชาชีววิทยา และ University of Pedagogy ก็จะมีโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เช่นเดียวกัน

โรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัยเหล่านี้จะรับเฉพาะนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเท่านั้น ไม่รับนักเรียนปกติ ซึ่งจะรับนักเรียนจากทั่วประเทศ และให้เป็นนักเรียนประจำ ได้รับทุนการศึกษาทุกคน สอนโดยอาจารย์มหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมด และนับชั่วโมงการสอนในโรงเรียนนี้เป็นชั่วโมงสอนปกติของอาจารย์มหาวิทยาลัยด้วย อาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะสอนเด็กเหล่านี้ด้วยความเต็มใจและรักที่จะสอน มหาวิทยาลัยจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ เท่ากับนิสิต/นักศึกษาคนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

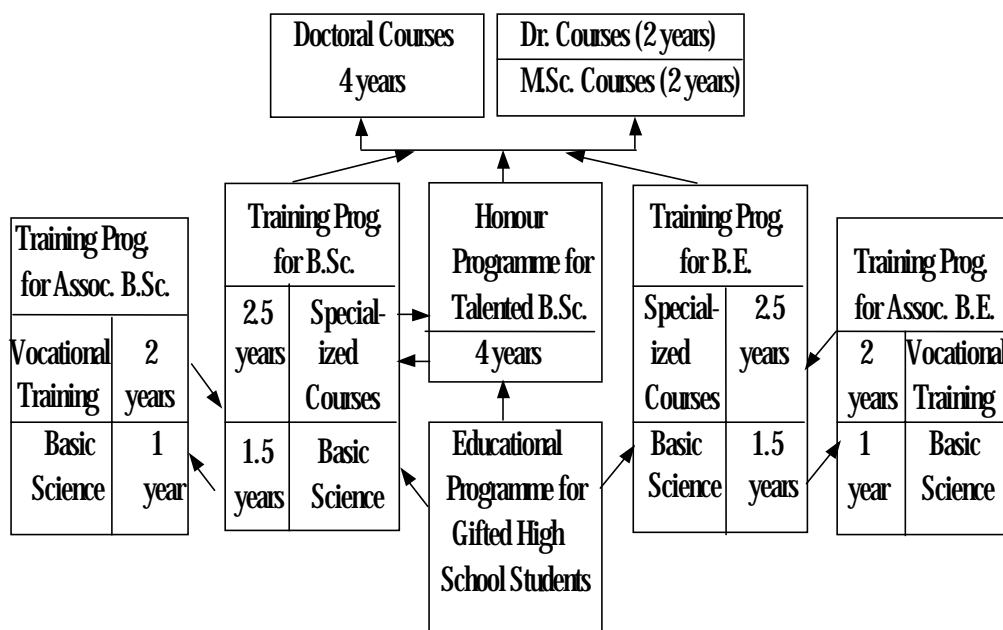
7. มูลเหตุจูงใจอย่างหนึ่งที่มีการตั้งโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในคณะวิชาของตนเอง ก็เพื่อจูงใจให้นักเรียนเก่ง ๆ มาเรียนในคณะวิชาของตนเองให้มากขึ้น นักเรียนเหล่านี้จะเข้าเรียนต่อในคณะวิชานั้น ๆ โดยไม่ต้องสอบแต่ถ้าไปเรียนต่อวิชาอื่นจะต้องสอบเข้าเช่นเดียวกับนักเรียนปกติทั่วไป ครูอาจารย์ในคณะวิชานั้น ๆ จึงรับสอนนักเรียนเหล่านี้อย่างเต็มใจ ในอดีตแม้ไม่ได้มีโรงเรียนในคณะวิชาของตนเอง ก็ต้องไปสอนให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวเข้าแข่งขันในระดับประเทศและระดับนานาชาติอยู่แล้ว นอกจากนั้นความสำเร็จของลูกศิษย์ของตนเองในการแข่งขันระดับต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและนานาชาติ ก็เป็นแรงจูงใจสำคัญให้ศาสตราจารย์ในคณะวิชาเหล่านั้นทุ่มเทให้กับนักเรียนเหล่านี้เต็มที่ ชัยชนะของลูกศิษย์ก็ถือเป็นความภูมิใจของศาสตราจารย์นั้น ๆ

8. หลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเวียดนาม ส่วนใหญ่โรงเรียนจะจัดทำเองในรายละเอียด กระทรวงศึกษาธิการจะกำหนดกรอบกว้าง ๆ เท่านั้น อาจารย์ผู้สอนนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ถ้าเป็นโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย จะสอนโดยอาจารย์คณะวิชานั้น ๆ ถ้าเป็นโรงเรียนสังกัด

จังหวัด ผู้สอนจะต้องจบปริญญาตรี (ส่วนใหญ่จบโปรแกรมเกียรตินิยม) ในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นอย่างน้อย จะไม่จบทางการศึกษาแบบประเทศไทย ครูเหล่านี้ถ้าจะเรียนต่อปริญญาโทหรือเอกก็จะเรียนต่อสาขาวิชานั้น ๆ ไม่เรียนต่อทางการศึกษา โรงเรียนเหล่านี้มีผู้จบปริญญาเอกและโทสอนอยู่ด้วยจำนวนไม่น้อย (เท่าที่ไปศึกษาข้อมูลจาก 3 โรงเรียนมีประมาณมากกว่า 15%)

9. การดำเนินงานในด้านการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษของเวียดนาม มีอาจารย์บางท่านที่ให้การต้อนรับคณะผู้วิจัยแสดงความเห็นว่า ยังมีจุดอ่อนคือ การขาดนโยบายที่ชัดเจนและเป็นการจัดการศึกษาที่ขาดความต่อเนื่อง ไม่มีการรับช่วงต่อระหว่างระดับการศึกษาต่าง ๆ จนถึงระดับหลังปริญญาตรีและการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตามอาจารย์ในคณะวิชาต่าง ๆ ที่ร่วมอยู่ในโครงการนี้ก็ทำด้วยความเต็มใจตามกำลังความสามารถ โดยทั่ว ๆ ไปแล้วคนปกติจะเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ขณะนี้ในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น Hanoi University of Science ได้จัดให้มีปริญญาตรีโปรแกรมพิเศษ (Honour Program) สำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเหล่านี้ด้วย (ดูแผนภาพประกอบด้านล่าง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งเมืองโฮจิมินห์ ก็กำลังจะทำให้มีปริญญาตรีโปรแกรมพิเศษสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษเหล่านี้เช่นกัน

EDUCATIONAL PROGRAMMES AND ACADEMIC DEGREES OF HANOI SCIENCE UNIVERSITY

ที่มา : Asian Higher Education : an International Handbook and Reference Guide, 1997, p.364.

10. การคัดเลือกและสรรหานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในด้านใด เช่น คณิตศาสตร์ ก็จะดูผลการเรียนและผลการแข่งขันความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนผู้นั้นในอดีตเป็นหลัก แล้วจึงทำการสอบด้วยข้อสอบ ซึ่งจะเป็นข้อสอบแบบอัตนัยเป็นหลัก การสอบทุกประเภท ทุกระดับ ทุกวิชา จะเป็นข้อสอบแบบให้นักเรียนเขียนตอบหรือแสดงวิธีทำ ไม่มีข้อสอบแบบเลือกตอบหรือให้กาถูกกาผิดเหมือนประเทศไทย ข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยก็เช่นเดียวกัน ซึ่งจะต้องใช้ผู้ตรวจจำนวนมากและใช้เวลาตรวจนาน (มากกว่าหนึ่งเดือน) กล่าวได้ว่าเวียดนามคัดเลือกนักเรียนโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเป็นหลัก ยังไม่ได้ใช้กระบวนการสอบวัดด้วยเครื่องมือและวิธีการอื่น ๆ

11. วัฒนธรรมของเวียดนามชอบการแข่งขันทางวิชาการ ยกย่องคนเก่ง ทุกคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ว่าจะเป็นคนยากดีมีจน ชาวไร่ ชาวนา หรือกรรมกร ล้วนสนใจในการเรียนทั้งสิ้น มีนิสัยชอบเอาชนะปัญหาที่ท้าทาย ประกอบกับมีการสรรหาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ มาตั้งแต่ชั้นต้น ๆ และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีชั้นเรียนพิเศษหรือโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง นักเรียนจึงมีโอกาสฝึกฝน เรียนรู้วิชาเฉพาะทาง ไม่ว่าจะเป็น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และสารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 3 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เวียดนามจึงประสบความสำเร็จในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการมากกว่าประเทศไทย เพราะประเทศไทยยังไม่มีโครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนไทยได้รับโอกาสฝึกฝนก่อนจะไปแข่งขันโอลิมปิกเพียง 6 – 7 สัปดาห์ และมีโอกาสชนะการแข่งขันได้บ้าง ก็คงจะต้องชื่นชมนักเรียนไทยของเรา ไม่ใช่ไปสร้างกระแสว่าเด็กไทยสู้เด็กเวียดนามไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น ที่เราไม่ได้เหรียญในการแข่งขันมาก ๆ ควรจะต้องตำหนิที่ประเทศไทยไม่มีนโยบายส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษที่เป็นรูปธรรมมากกว่า

12. การจะได้ประกาศนียบัตรจบชั้นประถมศึกษา หรือจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนทุกคนต้องสอบข้อสอบของจังหวัด และต้องสอบข้อสอบของประเทศ สำหรับการจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำนองเดียวกันกับประเทศไทยในอดีต และเป็นข้อสอบแบบอัตนัย การสอบข้อสอบในระดับรัฐ จังหวัด หรือประเทศ เพื่อจบการศึกษาระดับต่าง ๆ นี้ ยังทำกันอยู่ในหลายประเทศ ทั้งอังกฤษ ออสเตรเลีย เยอรมัน มีประเทศไทยเท่านั้นที่ยกเลิกไป เพราะไปตามแนวความคิดจากอเมริกา จึงน่าจะได้มีการทบทวนในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

13. เวียดนามสามารถจัดการศึกษาในระดับหลังปริญญาตรีได้มากกว่าไทยมาก ในแต่ละปี เวียดนามจะมีนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกประมาณ 1,000 คน เฉพาะในคณะวิชา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และ เคมี ของ Hanoi University of Science

ปัจจุบันมีนักศึกษาปริญญาเอกประมาณ 15, 36 และ 42 คน ตามลำดับเมื่อเทียบกับแล้ว ประเทศเวียดนามผลิตกำลังคนระดับปริญญาเอก ทางวิทยาศาสตร์ได้มากกว่าประเทศไทย จำนวนมาก กำลังคนระดับสูงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเวียดนาม จึงมีจำนวนมากกว่าไทย ขณะนี้เวียดนามมีแผนจะพัฒนาซอฟต์แวร์ส่งออกให้ได้ โดยตั้งเป้าหมายว่าภายในปี พ.ศ.2548 จะขายให้ได้ในมูลค่าไม่ต่ำกว่า US \$ 500 ล้าน ซึ่งก็มีความเป็นไปได้สูงเพราะเวียดนามมีกำลังคนด้านนี้พร้อมมาก

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีแนวคิดและข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมิใช่เป็นการจัดการศึกษาสำหรับชนชั้น แต่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นการสร้างผู้นำและขุมกำลังทางวิชาการให้กับประเทศ โดยเฉพาะต้องปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย สังคมต้องลงทุนให้กับบุคคลเหล่านี้มากเป็นพิเศษในระยะต้น แต่ผลงานที่บุคคลเหล่านี้จะสร้างสรรค์ให้กับประเทศชาติต่อไปในอนาคตจะมีมูลค่ามหาศาล

3. ในโลกแห่งการแข่งขันอย่างเสรีในปัจจุบัน ทางรอดของประเทศไทยคือ การสร้างผู้นำและขุมกำลังทางวิชาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปริมาณเพียงพอที่จะทำการค้นคว้าวิจัยองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการพัฒนา ลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนอยู่ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีและทัดเทียมกัน

4. การพัฒนาผู้นำและขุมกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องพัฒนาอย่างสมดุล โดยอยู่บนฐานของความสามารถด้านภาษา วรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพียงพอที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางความคิด วิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนคิดได้อย่างลุ่มลึก และเป็นเครื่องมือในการสื่อสารตลอดจนแสวงหาความรู้

5. ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรหลักสูตร สื่อ ครู ฯลฯ ที่แตกต่างไปจากการศึกษาทั่วไป โดยให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และต้องเริ่มตั้งแต่ก่อนปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ติดต่อกันไปจนถึงระดับอุดมศึกษา

6. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องเริ่มต้นจากการทำให้สังคมและบุคคลทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการประจำ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้าใจ เป้าหมาย ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ คู่ขนานไปกับการจัดการศึกษาปกติทั่วไป

7. ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ความสามารถพิเศษเบ่งบาน มีความจำเป็นน้อยลง การส่งเสริมพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษในระดับนี้ นอกจากการจัดโปรแกรมเสริมและการจัดห้องเรียนพิเศษแล้ว ยังคงต้องมีโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่เกินกำลังของท้องถิ่นหรือจังหวัดจะรับมือได้ โรงเรียนเฉพาะทางจะเป็นโรงเรียนที่รวมเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เขาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้จะต้องมีการอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม มีความภูมิใจในความเป็นไทยควบคู่กันไปด้วย

8. ขณะนี้ประเทศไทยยังขาดองค์ความรู้และบุคลากรที่จะดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษอย่างมาก จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องทุ่มเททรัพยากร เพื่อพัฒนาบุคลากรและวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ทั้งในด้านของการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ความสามารถพิเศษเบ่งบาน การพัฒนาเครื่องมือสรรหา การจัดโปรแกรมเสริม การจัดหลักสูตร สื่อ และกระบวนการเรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในทุกระดับ

9. การดำเนินงานควรกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกกลุ่มโรงเรียน ทุกอำเภอหรือเขตพื้นที่การศึกษาและจังหวัดได้มีการสรรหาผู้มีความสามารถพิเศษ แล้วจัดโปรแกรมเสริมเพื่อพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหล่านั้น แล้วส่งต่อเชื่อมโยงกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ตลอดไปจนถึงมหาวิทยาลัยถึงระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับหลังปริญญาเอก เพื่อให้เป็นนักวิจัยที่สามารถฝึกนักวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย และครูโรงเรียนวิทยาศาสตร์รุ่นต่อ ๆ ไปได้ ควรมีการสรรหาและให้รางวัลผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ระดับอำเภอหรือเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด และระดับประเทศ

10. ควรจัดให้มีห้องเรียนพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่มีความพร้อม อย่างน้อยอำเภอหรือเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 ห้องเรียน โดยรัฐให้การสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากร ตลอดจนหลักสูตรและสื่อสำหรับห้องเรียนพิเศษเหล่านี้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีห้องเรียนพิเศษอย่างเพียงพอในทุกจังหวัด เพื่อรองรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนอยู่ในห้องเรียนพิเศษเหล่านี้ และเชื่อมต่อตลอดไปดังข้อ 9

11. โรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแล้ว จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ ทั้งด้านวิชาการและด้านการเงิน จากภาครัฐ ภาคเอกชน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อจะได้พัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องตลอดไป โรงเรียนนี้จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ กระบวนการคัดเลือกนักเรียนที่ชัดเจน การจัดหลักสูตรที่ถูกต้องเหมาะสม เชื่อมโยงกับการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณ สถานที่ ตลอดจนการสรรหาครู อาจารย์ เพื่อให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยจะต้องปลอดจากแรงกดดันในด้านต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนวิทยาศาสตร์มีอิสระในการดำเนินงาน และประการสำคัญคือ คณะกรรมการบริหารและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องได้รับการสรรหาเป็นพิเศษ อีกทั้งต้องเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัย ตลอดไปตามข้อ 9 และ 10

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์เหิงยง จี ชง อาจารย์พิเศษ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ นับตั้งแต่การประสานงานและการเตรียมการล่วงหน้า ทำให้คณะผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมชมหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตามความประสงค์ นอกจากนี้ยังได้ทำหน้าที่ล่ามได้อย่างดีเยี่ยม ซึ่งช่วยให้การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์เหิงยง จี ชง เป็นผู้มีความรู้ในด้านรัฐศาสตร์ของเวียดนามอย่างลึกซึ้ง จึงสามารถวิเคราะห์บริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของเวียดนามที่มีผลกระทบต่อระบบการศึกษา ทำให้คณะผู้วิจัยมีความเข้าใจถึงแนวนโยบาย และสภาพการจัดการศึกษาของเวียดนามได้อย่างครบถ้วน

ในการนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ โดยการอนุญาตให้อาจารย์เหิงยง จี ชง ได้ร่วมเดินทางไปกับคณะผู้วิจัย ทั้ง ๆ ที่ภาระงานของอาจารย์เหิงยง จี ชง ที่จะต้องดำเนินการให้กับสถาบันเอเชียศึกษายังมีอยู่อีกค่อนข้างมากและมีเวลาจำกัด

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุด คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารและนักวิชาการของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อันประกอบด้วย Office of the National Education Council, Hanoi University of Science, Hanoi University of Education, Educational Publishing House, Hanoi-Amsterdam High School, Marie-Curie High School, Quoc Hoc Hue High School, University of Natural Sciences, Le Hong Phong High School, University of Technology (Ho Chi Minh City) ที่ได้ให้การต้อนรับและให้ความร่วมมือในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นอย่างดียิ่ง

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำนำของคณะผู้วิจัย	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	i-ix
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่ 1 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม	1
บทที่ 2 นโยบายการศึกษา	11
บทที่ 3 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี	24
บทที่ 4 การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของเวียดนาม	31
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศไทย	37
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	1
ภาคผนวก ข.	23
ภาคผนวก ค.	32
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บริบททางเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม

ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

เวียดนาม มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน แต่มีความไม่สงบมาโดยตลอด เนื่องจากการรบเพื่อแสวงหาอิสระ การแย่งชิงอำนาจหรือดินแดน และการตกเป็นอาณานิคมของประเทศต่างๆ ทั้งเอเชีย ยุโรปและอเมริกา ด้วยเหตุนี้เวียดนามจึงได้รับอิทธิพลในด้านต่างๆจากประเทศเหล่านี้ อาทิ การปกครอง กฎหมาย การศึกษา ปรัชญา ศิลปวัฒนธรรม และภาษา แต่ขณะเดียวกันเวียดนามก็ยังสามารถรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ได้เป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องของภาษา การบูชาบรรพบุรุษ และการเกษตร

การที่เวียดนามถูกรุกรานกลับกลายเป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจชาวเวียดนาม ดังเช่นความพยายามปกป้องประเทศจากจีนมาเป็นเวลาหลายศตวรรษทำให้ชาวเวียดนามเป็นชนกบฏที่มีความอดทนและมีสำนึกในเอกลักษณ์ของชาติอย่างเหนียวแน่นและมีความรู้สึกอย่างลึกซึ้งในการสร้างชาติอย่างมากเป็นพิเศษ

เวียดนามกว่าจะเป็นปึกแผ่นดังเช่นทุกวันนี้ ในอดีตเป็นเพียงรัฐเล็กๆ รัฐหนึ่งภายใต้อาณาจักรจีน แต่เนื่องจากประชาชนไม่ต้องการตกเป็นเมืองขึ้นของใครทำให้เกิดการกบฏลุกฮือเพื่อแยกตนเองเป็นอิสระและพบความสำเร็จเมื่อศตวรรษที่ 10 พร้อมกับได้แผ่ขยายอำนาจลงมาทางใต้ โดยยึดพื้นที่สามเหลี่ยมแม่น้ำโขงทั้งหมดจากจักรวรรดิขอมที่ค่อยๆ ลดอำนาจอิทธิพลลง

อย่างไรก็ตามด้วยปัญหาอุปสรรคในการบริหารประเทศเนื่องจากพื้นที่ที่แคบและยาวประกอบกับความแตกต่างด้านวัฒนธรรมทำให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในศตวรรษที่ 17 เกิดการแย่งอำนาจกันระหว่างสองราชวงศ์คือตริन्हและเหงียน ความอ่อนแอภายในเปิดช่องให้กับชาติจักรวรรดินิยมจากยุโรปเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองอย่างเช่นเมื่อปี พ.ศ.2390 จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 สั่งให้โจมตีเวียดนามในสมัยราชวงศ์เหงียนที่ไม่ยอมอ่อนข้อให้และในที่สุดเวียดนามตกเป็นของฝรั่งเศส ในอีก 20 ปีต่อมาเป็นรัฐในอารักขาของฝรั่งเศสโดยถูกรวมกับลาวและกัมพูชาในชื่อของ “สหภาพอินโดจีน”

ชาวเวียดนามผู้รักชาติได้รวมตัวกันเพื่อประท้วงหรือก่อการปฏิวัติเพื่อไม่ยอมตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสเนื่องๆ โดยช่วงปลายปี พ.ศ.2473 พรรคคอมมิวนิสต์ได้กลายเป็นแกนนำสำคัญในขบวนการชาตินิยม แต่ครั้งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ปรากฏว่า

เวียดนามต้องตกเป็นของญี่ปุ่น โดยรัฐบาลฝรั่งเศสยังคงบริหารเวียดนาม ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2488 ญี่ปุ่นจัดตั้งให้เป็นรัฐปกครองตนเองภายใต้จักรพรรดิเบ๋าด่าย เมื่อกองทัพญี่ปุ่นแพ้สงครามในเดือนสิงหาคม พวกเวียดนามก็ภายใต้การนำของ “โฮจิมินห์”* ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อต่อต้านญี่ปุ่นและฝรั่งเศสเมื่อปี พ.ศ.2484 ได้ก่อการปฏิวัติและยึดอำนาจได้เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2488 จึงถือวันสำคัญนี้เป็นวันชาติของเวียดนามจนถึงปัจจุบัน

ชาวเวียดนามได้ยกย่อง “โฮจิมินห์” ในฐานะเป็น “บิดาของประเทศ” และยกย่องดุจเทพเจ้า เนื่องจากการได้อุทิศตนต่อสู้ให้ได้มาซึ่งเอกราช และพยายามต่อสู้เรื่องสิทธิพลเมืองในที่ประชุมสันติภาพกรุงปารีสแต่ไม่สัมฤทธิ์ผลเมื่อปี พ.ศ.2462 ทำให้ต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศสและได้ไปศึกษาที่สหภาพโซเวียต จากนั้นก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนเมื่อปี พ.ศ.2473

ถึงแม้ว่าเวียดนามจะประกาศเอกราชก็ตาม แต่ในปี พ.ศ.2489 ฝรั่งเศสกลับเข้ามามีอิทธิพลอีกครั้งโดยให้เวียดนามเป็นรัฐอิสระอยู่ในสหภาพอินโดจีน แต่การเจรจาไม่เป็นผลทำให้สงครามอินโดจีนครั้งแรกระเบิดขึ้น เวียดนามชนะฝรั่งเศสที่ค่ายเดียนเบียนฟู จากนั้นได้มีการประชุมที่นครเจนีวาได้ข้อสรุปให้ยึดเส้นละติจูดที่ 17 องศาเหนือแบ่งประเทศเป็นเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้ แต่เป็น 2 ประเทศได้แค่ 20 ปีเท่านั้น

เมื่อครั้งสหรัฐอเมริกาเข้ามาบูรณและต้องถอนทัพออกจากเวียดนาม ต่อมาเวียดนามใต้ถูกรวมกับเวียดนามเหนือในปี พ.ศ.2519 โดยมีนายฟาม วัน ดง เป็นนายกรัฐมนตรีภายใต้ชื่อประเทศว่า “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” รัฐบาลฮานอยได้เปลี่ยนระบบเศรษฐกิจของเวียดนามใต้ให้เป็นแบบโซเวียต ผลจากการนั้นเกือบทำให้ประเทศเหลือเพียงซาก ช่วงกลางทศวรรษ พ.ศ.2523 เศรษฐกิจของประเทศเข้าขั้นล้มละลาย อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นถึง 80 % ประชากรส่วนใหญ่ในเขตชนบทตกอยู่ในภาวะอดอยาก ประเทศเพื่อนบ้านทางเหนือคือจีนได้รุกรานจังหวัดทางเหนือของเวียดนาม และเวียดนามเองก็ได้ไป

* “โฮจิมินห์” เกิด 19 พฤษภาคม พ.ศ.2433 ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อ 2 กันยายน พ.ศ.2512 ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามหรือเวียดนามเหนือในช่วงปี พ.ศ.2488 - 2512

รุกรานกัมพูชาจนถูกคว่ำบาตรจากนานาชาติ แต่ด้วยความไม่เหมือนประเทศใดในเอเชีย เมื่อยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงดินแดนฝ่ายใต้เป็นเรื่องผิดพลาด รัฐบาลก็ได้กลับลำไปสู่เศรษฐกิจแบบเสรี โดยใช้ “โดย เหม่ย” (Doi Moi) หรือนโยบายปฏิรูปใหม่ การเคลื่อนไหวนี้เป็นสิ่งจำเป็นและได้ผลยิ่ง

หลังจากการต่อสู้กับกองทัพของต่างชาติและอำนาจของพวกจักรวรรดินิยมมาเป็นเวลานานับศตวรรษ เวียดนามในขณะนี้กลับต้องรับมือกับเงินทุน เทคโนโลยี รวมทั้งความคิดจากต่างประเทศที่เข้ามาตามคำเชิญชวน หลายศตวรรษมาแล้วที่เวียดนามต้องเผชิญกับความชบเซาทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากระบบสังคมนิยม แต่ทุกวันนี้เวียดนามเบนความสนใจออกสู่โลกภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาคำแนะนำหรือเงินตราที่จะใช้ในการสร้างสังคมสมัยใหม่

ชาวเวียดนามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับดี (อัตราการรู้หนังสือสูงกว่า 90 %) และพวกเขายังต้องการที่จะเรียนรู้จากคนอื่นและยอมรับข้อผิดพลาดต่างๆ หากพวกเขาสามารถนิยามอนาคตของตนได้เช่นเดียวกับที่ต่อสู้ในสงคราม จะเห็นได้จากสภาพบนท้องถนนของฮานอยและโฮจิมินห์ซิตีจะไม่เห็นสภาพของความเศร้าหมองหรือร่องรอยของความยากจน ทุกหนทุกแห่งจะมีแต่การดำเนินกิจการของประชาชนที่รักการทำงานหนักและกระตือรือร้นในการสร้างชาติ มีอนาคตที่จะต้องสร้างและชาวเวียดนามก็ตั้งใจที่จะทำได้

ถึงแม้ว่าเวียดนามจะมีประวัติศาสตร์ที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งมาเป็นเวลานาน ทำให้ผู้คนมีแนวโน้มในการระมัดระวังคนต่างชาติอยู่มาก ตลอดจนให้คุณค่าต่อการพึ่งพาตนเองสูง รวมทั้งทำสิ่งต่างๆตามวิถีทางของตน ประสบการณ์จากการสู้รบทำให้คนเวียดนามมีทัศนคติโดยกำเนิด และตระหนักร่วมกันในชาติว่าดินแดนแห่งนี้สามารถเอาชนะมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่และมีเทคโนโลยีที่เหนือกว่าได้ และยังเชื่อว่าตลอดประวัติศาสตร์ของเวียดนามเป็นเรื่องราวของการตกเป็นเหยื่อ และชาวต่างชาตินั่นเองที่ เป็นผู้สร้างปัญหาทั้งหมดแก่เวียดนาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ด้วยสายเลือดของการเป็นนักปฏิบัตินิยมจากจักรพรรดิ เล เลย (Le Loi) เมื่อเกือบ 500 ปีมาแล้ว ชาวเวียดนามจึงพร้อมที่จะสร้างอนาคตของพวกเขาขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการอันน่าทึ่งและกลยุทธ์ที่น่าจับตามอง

การเมืองและการปกครอง

พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ได้ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2473 โดย โฮ จี มินห์ การประกาศตั้งพรรคนี้เกิดขึ้นในระหว่างการประชุมสมัชชาเพื่อการก่อตั้งพรรค ที่เมืองเกาลูน ฮ่องกง ระหว่างวันที่ 2-7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2473 ที่มีจุดประสงค์เพื่อทำการปลดปล่อยประเทศจากอาณานิคมฝรั่งเศส ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนและพรรคคนงานเวียดนาม แต่ก็กลับมาเป็นพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามอีกครั้งหนึ่งในการประชุมสมัชชา ครั้งที่ 4 ปี พ.ศ.2519

จากการประชุมสมัชชาพรรค ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 8 ที่ประชุมได้เน้นแนวทางนับตั้งแต่การรวมมวลชน การสร้างและพัฒนาพรรค การต่อต้านสงครามกับฝรั่งเศส และจักรวรรดินิยมอเมริกัน การสร้างระบอบสังคมนิยมและเศรษฐกิจและแบบสังคมนิยม อันเป็นหลักการสำคัญยิ่ง จนกระทั่งการปรับเปลี่ยนมาสู่การปฏิรูปทางเศรษฐกิจ อันนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาดเสรีมาใช้ในที่สุด

ผู้นำคอมมิวนิสต์เวียดนามให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมเวียดนาม ซึ่งนับเป็นปัจจัยในด้านยุทธศาสตร์และการปฏิวัติสังคม ด้วยการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิวัติ และเป็นขุมทรัพย์แห่งชาติที่จะต้องทำการปกป้องรักษา

ในการปฏิวัติเพื่อปลดแอกแห่งชาติ (จากฝรั่งเศส) และรวมประเทศ (จากการแทรกแซงของสหรัฐอเมริกา) นั้น สิ่งที่ผู้นำคอมมิวนิสต์เน้นคือการปลุกเร้าให้ประชาชนสำนึกถึงความรุ่งโรจน์ของชาวเวียดนามในอดีต ซึ่งเหนือกว่าวัฒนธรรมจีนและฝรั่งเศส ย้อนกลับไปก่อนจีนยึดครองเวียดนามเมื่อสองศตวรรษก่อนคริสตกาล ปฏิเสธกระแสความเชื่อที่ว่า วัฒนธรรมเวียดนามโดยรากฐานแล้วเป็นอันเดียวกับวัฒนธรรมจีน

การปฏิรูปสังคมหลังคอมมิวนิสต์ยึดอำนาจได้สำเร็จแล้ว ผู้นำคอมมิวนิสต์เวียดนามได้พูดถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างวัฒนธรรมประจำชาติเวียดนาม ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของลัทธิมาร์กซ-เลนิน เช่น พรรคยืนยันทันทีจะให้เสรีภาพในการแสดงออกทางศิลปกรรม หากไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อความสำเร็จ ในการปฏิวัติเมื่อปี พ.ศ.2539 รัฐบาลเวียดนามได้มีมาตรการส่งเสริมรักษา หรือชำระล้างวัฒนธรรมเวียดนามให้เป็นไปตามความปรารถนาของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ดังเช่น สื่อมวลชนในเวียดนามจำต้องรายงานสิ่งที่รัฐบาลต้องการ โดยให้รายงานข่าวที่ดีและลงพิมพ์ภาพที่เสริมสังคมนิยม สื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ของรัฐ เพื่อช่วยให้การศึกษแก่ประชาชนรวมทั้งส่งเสริมประชาชนให้ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล เป็นต้น

สังคมและวัฒนธรรม

ประชากรประมาณร้อยละ 85 เป็นคนเชื้อชาติญวน หรือเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีชนกลุ่มน้อย ได้แก่ ชาวจีน (หัว) ชาวไทย (ไต) เขมร ม้ง และชาวเขาเผ่าต่างๆ

ภาษา ภาษาราชการคือ ภาษาเวียดนามหรือญวน และใช้ภาษาฝรั่งเศสกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ก็มีภาษาถิ่นที่ใช้พูดกันในแต่ละชนชาติ

ศาสนาพุทธ นิกายมหายานตามแบบจีนและญี่ปุ่น เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ลัทธิเต๋า ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากจีน นอกจากนี้ยังมีผู้นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และนับถือความเชื่อดั้งเดิมอยู่บ้าง

ชาวเวียดนามมีความเชื่อในลัทธิและศาสนาหลากหลาย มีประเพณีการดำรงชีพแตกต่างจากชาวจีนเป็นส่วนใหญ่ ความเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ลัทธิศาสนา ค่านิยม ทศนคติ และโลกทัศน์ของชาวเวียดนามมิได้เป็น เอกภาพ ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์ ฐานะและอาชีพว่าในประวัติศาสตร์อันยาวนานของเวียดนาม คนกลุ่มใดได้สัมผัสหรือสัมพันธ์กับวัฒนธรรมภายนอกซึ่งแข่งอิทธิพลกับวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ศาสนามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของชาวเวียดนาม และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำชาติเวียดนาม ศาสนาพุทธได้รับความนิยมนับมากที่สุด

ในส่วนของวัฒนธรรมครอบครัว สายสัมพันธ์ทางครอบครัวตามประเพณีมีความหลากหลาย ครอบครัวขยายแบบจีนตามประเพณีมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเล็ก แต่ความเกี่ยวดองกันทางสายโลหิตยังมีความหมายสำคัญในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมฐานะและความเป็นอยู่ของวงศ์ญาติญาติ คนในเมืองมีความสำนึกในพันธะที่จะต้องเกื้อกูลกันน้อยกว่าคนในชนบทและโดยทั่วไป ครอบครัวต่างคนต่างอยู่ตามแบบตะวันตก ซึ่งกลายเป็นวิถีชีวิตครอบครัวของคนรุ่นใหม่

นโยบายต่างประเทศ

ภายหลังจากการรวมประเทศแล้ว ผู้นำเวียดนามหลายคนได้เดินทางเยือนประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่อยู่ในค่ายคอมมิวนิสต์ ค่ายทุนนิยม หรือกลุ่มโลกที่สาม โดยมีจุดประสงค์คือ การขอความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการลงทุน เช่น ฝรั่งเศสได้ไปลงทุนผลิตปูนซีเมนต์ที่ฮาเตียน และญี่ปุ่นซึ่งไปลงทุนในเวียดนามมากกว่าประเทศอื่นๆ ด้วยการไปตั้งบริษัทไม่ต่ำกว่า 150 บริษัท นอกจากนี้ยังมีบริษัทของนอร์เวย์ที่กำลังมุ่งสำรวจหาน้ำมันนอกฝั่งเวียดนามและยังมีชาติตะวันตกอื่นๆ เช่น สวีเดน เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก เบลเยียม ฟินแลนด์ รวมทั้งกลุ่มประเทศโลกที่สาม 18 ประเทศ

โดยรวมกลุ่มกันเพื่อหาเงินช่วยเหลือเวียดนามและลาวในการบูรณะประเทศหลังสงครามด้วย

นโยบายต่างประเทศที่สำคัญคือ ความเป็นกลางด้วยการร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และคบค้ากับทุกชาติไม่ว่าจะปกครองด้วยระบอบใด แม้ว่าเวียดนามจะเป็นประเทศหนึ่งที่ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ แต่เวียดนามก็ดำเนินนโยบายต่างประเทศอิสระไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของมหาอำนาจใด

สภาพเศรษฐกิจ

เวียดนามเป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีจำนวนประชากรมาก แต่มีเนื้อที่เพาะปลูกน้อย ระบบการผลิตทางเกษตรยังขาดประสิทธิภาพ และเกิดภัยธรรมชาติอยู่เสมอ คือ การเกิดพายุไต้ฝุ่น ทำให้น้ำท่วมไร่นาพืชผลเสียหาย ผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปีจึงไม่แน่นอน รัฐได้พยายามแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยกำหนดไว้ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ

1. ส่งเสริมการผลิตอาหารเพื่อบริโภคภายในประเทศ และส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ
2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมและการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งการปรับปรุงเทคนิควิธีการผลิต
3. ปรับปรุงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการลงทุน เพื่อให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในเวียดนามมากขึ้น สามารถมีหุ้นส่วนได้ถึงร้อยละ 20 ถึง 30 ลดการเก็บภาษีรายได้จากบริษัทต่างชาติจากร้อยละ 40 ถึง 45 มาเป็นร้อยละ 20 ถึง 25 เป็นต้น

นโยบายเศรษฐกิจของเวียดนามในปัจจุบัน มีลักษณะของการผ่อนคลายนโยบายเศรษฐกิจเป็นการเมืองจากการมุ่งเป้าหมายสู่สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ไปเป็นเสรีนิยม เน้นนโยบายเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยพิจารณาสถานการณ์ภายในประเทศและภูมิภาคเป็นส่วนประกอบ

การปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายที่จะดึงศักยภาพที่เวียดนามมีอยู่ออกมาใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคต่างๆ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือจากต่างประเทศ ศักยภาพดังกล่าวมีอยู่ทั้งในทรัพยากรธรรมชาติ และในทรัพยากรมนุษย์ การที่เวียดนามมีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ เป็นตลาดแรงงานที่กว้างใหญ่ มีจำนวนแรงงานประมาณร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด 77 ล้านคน โดยสูงกว่าร้อยละ 90 อ่านออกเขียนได้ อีกทั้งแรงงานชาวเวียดนามนี้มีความสามารถใน

การเรียนรู้ ฝึกฝน อดทน และอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำอยู่ในระดับที่ไม่สูงจนเกินไป ทำให้เวียดนามอยู่ในความสนใจของประเทศต่างๆในโลก ทั้งในด้านการค้า การลงทุน การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา และในเรื่องบทบาทของเวียดนามในการเมืองในภูมิภาค การเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของเวียดนาม จะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

เวียดนามมีแม่น้ำใหญ่สองสายที่ช่วยในการเกษตรกรรมได้ คือ แม่น้ำแดงทางตอนเหนือ และแม่น้ำโขงทางตอนใต้ โดยสภาพทั่วไปแล้วชาวเวียดนามทั้งเหนือและใต้เป็นเกษตรกร แต่มีการประกอบอุตสาหกรรมบ้างในเมืองใหญ่ การพัฒนาประเทศกำลังก่อให้เกิดความกดดันชนิดใหม่ต่อสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมสลายลง ประชากรที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้น ประมาณกันว่าอาจเพิ่มประมาณ 80 ล้านคน จึงหมายถึงว่าความต้องการที่ดินยอมสูงขึ้นตามไปด้วย รัฐบาลต้องจัดการกับปัญหาเรื่องพื้นที่เพาะปลูกข้าวจำนวนมากที่จะเปลี่ยนไปใช้เพื่อการอุตสาหกรรม พื้นที่ป่าไม้ถูกคุกคามจากการถูกตัดโค่นลงเป็นจำนวนมหาศาล เพื่อส่งเป็นสินค้าออก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการกัดเซาะหน้าดินและน้ำท่วมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่ป่าไม้ถูกทำลายทั้งจากคนและภัยธรรมชาติ ทำให้ประเทศต้องสูญเสียมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ แม้รัฐบาลจะมีความพยายามที่จะหาหนทางแก้ไขปัญหาที่น่าตกใจดังกล่าวด้วยโครงการปลูกป่าทดแทน ซึ่งทำการปลูกต้นไม้ทดแทนเป็นพื้นที่ 1,600 ตารางกิโลเมตร (620 ไมล์) เป็นประจำทุกปี แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทดแทนความสูญเสียป่าไม้ในปริมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร (770 ไมล์) ในทุกปีได้

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2488 เป็นต้นมา สงครามการใช้สารเคมีพ่นทำลายป่าไม้เพื่อไม่ให้ศัตรูมีที่ซ่อนตัว เช่น ผ่นเหลือง ในช่วงที่อเมริกาเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามเวียดนาม ทำให้เกิดผลของมลภาวะต่อห่วงโซ่อาหารนี้คือความหายนะ แม้ในช่วง 20 ปีหลังจากสิ้นสุดสงครามลงแล้ว มลภาวะดังกล่าวยังดำเนินอยู่ต่อไป เนื่องจากชาวนาใส่สารเคมี เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดศัตรูพืช สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น นอกจากนี้ตามเมืองต่างๆ มีประชากรอยู่หนาแน่นเกินไป และโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยสารเคมีทำความสกปรกแก่อากาศและน้ำเพิ่มขึ้นเช่นกัน

เวียดนามปี 2000 (พ.ศ.2543)

จากการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 7 ปี พ.ศ.2534 ที่ประชุมได้วางทิศทาง จุดประสงค์ และงานหลักสำหรับปี พ.ศ.2534-2538 และจนถึงปี พ.ศ.2543 ได้กำหนด “ยุทธศาสตร์เพื่อควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและ

การพัฒนาภายในปี พ.ศ.2543” ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะนำประเทศออกจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ สร้าง เสถียรภาพให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ขจัดความยากจนและสภาพด้อยพัฒนา ปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพ เสริมสร้างความมั่นคงและการป้องกันประเทศ และสร้างเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประเทศเพื่อการพัฒนาที่รวดเร็วยิ่งขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 โดยหวังว่าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศในปี พ.ศ.2543 จะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของผลผลิตมวลรวมภายในปีประเทศในปี พ.ศ.2533 และเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว เวียดนามได้เลือกแนวทางการนำประเทศไปสู่อุตสาหกรรมและความทันสมัย

แนวคิด “การนำประเทศไปสู่อุตสาหกรรมและความทันสมัย” เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการพัฒนาและความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมภายในปี พ.ศ.2543 ซึ่งได้ถูกกล่าวไว้อย่างเป็นทางการอีกครั้งในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 8 และได้ปรากฏอย่างเด่นชัดในรายงานการเมืองของการประชุมสมัชชาดังกล่าว และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี (พ.ศ.2539-2543) อย่างไรก็ตามจากสถานการณ์เศรษฐกิจที่ขาดความพร้อมในปัจจุบันทั่วภูมิภาคเอเชีย และในช่วง 4-5 ปีที่จะมาถึงนี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายว่าการนำประเทศไปสู่อุตสาหกรรมภายในปี พ.ศ.2543 จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร

ปี พ.ศ.2543 เป็นปีที่มีความหมายและความสำคัญต่อเวียดนามอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นปีแห่งการครบรอบ 70 ปีแห่งการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นที่เกาะฮองกงในปี พ.ศ.2473 เป็นการครบรอบ 25 ปีแห่งการรวมประเทศ เป็นการครบรอบ 55 แห่งการปฏิวัติในปี พ.ศ.2488 อันถือว่าเป็นจุดสิ้นสุดของการครอบงำของเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศส และเป็นจุดจบของระบบกษัตริย์ของเวียดนามโดยกษัตริย์บ่าวค่ายกษัตริย์องค์สุดท้ายได้สละราชสมบัติในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2488

เช่นเดียวกันเป็นการครบรอบ 55 ปีแห่งการประกาศเอกราชของเวียดนามจากฝรั่งเศสโดยโฮจิมินห์ พร้อมกับการกำเนิดของ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม” ในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2488 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.2519 ได้ทำการรวมกับ “สาธารณรัฐเวียดนาม” หรือเวียดนามใต้ ภายใต้ชื่อว่า “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” นับแต่นั้นมานอกจากนี้ ปี พ.ศ.2543 ยังเป็นปีที่ครบรอบ 110 ปีแห่งการสถาปนากรุงฮานอยซึ่งเป็นเมืองหลวงของเวียดนามอีกด้วย

ปัจจุบันเวียดนามได้พัฒนาหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองในช่วง 14 ปีแห่งการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่ผ่านมานั้นอย่างไรในภาพรวม

เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามประกาศนโยบายว่าด้วยการปฏิรูปเศรษฐกิจในปลายปี พ.ศ.2529 จนปัจจุบันเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศกระเตื้องขึ้น ระบบสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนา และความเป็นอยู่ของชาวเวียดนามในประเทศทั่วไป ก็ดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งแรกของทศวรรษที่ 90 แม้ว่าจะลดลงเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเอเชียที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2540 ก็ตาม อย่างไรก็ตามปัญหาทางเศรษฐกิจก็ยังคงมีอยู่เช่นกัน ดังเช่น อัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นสูงอย่างไม่หยุดหย่อน ช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยที่เพิ่มมากขึ้นทุกที สภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในขณะนี้ก็คือ การปฏิรูประบบเศรษฐกิจของเวียดนามเป็นไปอย่างช้าๆ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2540 อาจนำมาเป็นข้ออ้างของการลดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี แต่ขณะเดียวกันก็จะเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจของเวียดนามเป็นอย่างมาก

สาเหตุบางประการของความล่าช้าในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจของเวียดนาม น่าจะมีความเป็นไปได้ ดังนี้

ประการแรก เป็นเรื่องทางเทคนิค การปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่อยู่ในสภาพสงครามมาตลอดเวลาและเพิ่งจะออกจากสภาพสงครามได้เพียง 25 ปี เท่านั้นดังเช่นเวียดนาม ไม่ใช่เรื่องง่าย เวียดนามมีความจำเป็นต้องใช้เวลายาวนานทั้งในการสร้าง พัฒนา คน และการในการปรับแก้ไขระบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากจะเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจจากแนวทางเศรษฐกิจสังคมนิยมไปสู่เศรษฐกิจการตลาด

ประการที่สอง เป็นเจตนาของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม ดังที่เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม นาย เล ชา เฟี้ยว ยืนยันอย่างแน่ชัดในหลายโอกาสถึงจุดยืนและเจตนาของพรรคที่จะดำเนินการปฏิรูปให้เป็นไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบด้วยเหตุผลบางประการ อันรวมถึงความไม่พร้อมของกลไกทางเศรษฐกิจ ความล่าช้าต่อความไร้เสถียรภาพทางสังคมจะมาพร้อมกับความเสรีทางเศรษฐกิจ แต่ผู้สังเกตการณ์ทั้งหลายต่างก็มีความเห็นว่า ความเกรงกลัวในการสั่นคลอนของอำนาจพรรคและความอยู่รอดของลัทธิสังคมนิยมก็เป็นเหตุผลอีกเหตุผลหนึ่ง กล่าวคือ

เวียดนามต้องการเก็บและรักษารูปแบบการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ “ตามแนวทางสังคมนิยมภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์” เพราะเป้าหมายหลักและสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา คือ “การปลดปล่อยประเทศจากอาณานิคม” ซึ่งก็ได้ดำเนินบรรลุเป้าหมายไปแล้ว และ “การเดินทางไปให้ถึงความ

เป็นสังคมนิยม” เต็มรูปแบบ การแสดงออกซึ่งการยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยมและความอยู่รอดของพรรคถูกประกาศออกมาอยู่เป็นประจำทั้งทางวิทยุและหนังสือพิมพ์เวียดนามในภาษาเวียดนาม อังกฤษและฝรั่งเศส และยังเห็นได้จากการรณรงค์ในการสร้างพรรคที่กำหนดให้มีขึ้นระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2542 – พฤษภาคม พ.ศ.2544 ไม่ว่าจะการแสดงความยึดมั่นดังกล่าวจะเป็นเพียงรูปแบบหรือเป็นเนื้อแท้ก็ตาม ต่างก็เป็น การสะท้อนถึงความพยายามในการคงไว้ซึ่ง (รูปแบบ) สังคมนิยมและการคงอยู่ของพรรค

อนึ่ง การรณรงค์ในการสร้างพรรคนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณหรือการ สั่นคลอนอำนาจของพรรคที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ พรรคจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างให้ตนเอง แข็งแกร่งขึ้น อย่างไรก็ตามพรรคมีความหมายและความสำคัญยิ่งตรงที่คนเวียดนามถือว่า พรรคคือ นักสู้และเป็นผู้นำที่นำประเทศไปสู่การหลุดพ้นจากการกดขี่ของเจ้าอาณานิคม ฝรั่งเศส นำไปสู่ความเป็นเอกราชและนำไปสู่การหลุดพ้นจากการรุกรานของอเมริกาใน สงคราม เวียดนาม และที่สำคัญยังนำไปสู่การรวมประเทศได้สำเร็จในปี พ.ศ.2518 หลังจาก ที่ถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2497

ดังนั้นปี พ.ศ.2543 นอกจากจะเป็นปีสัญลักษณ์และครบรอบหลายๆ วาระแล้ว ยังเป็นปีเตรียมการสำคัญของการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนามครั้งที่ 9 ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นในเดือนมีนาคมของปี พ.ศ.2544

บทที่ 2

นโยบายการศึกษา

2.1 นโยบายการศึกษาทั่วไป

การจัดการศึกษาในประเทศเวียดนามได้รับความสำคัญเป็นอันดับสูงจากรัฐบาลมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ช่วงที่ได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศส ประธานาธิบดี โฮจิมินห์ ได้ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ 3 ประการคือ

1. โจรแห่งความหิวโหย (มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ)
2. โจรแห่งการรุกราน (มุ่งเน้นด้านความเป็นเอกราชของประเทศ)
3. โจรแห่งความโง่เขลา (มุ่งเน้นคุณภาพของประชากร)

โดยให้เหตุผลว่าชนชาติใดไม่รู้หนังสือย่อมอ่อนแอ การศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะขึ้นอยู่กับนโยบายหลักของประเทศ และรัฐบาลเวียดนามได้ลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมากและต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ.2518 เมื่อเวียดนามมีอิสระในการปกครองและได้มีการรวมประเทศเพื่อสร้างประเทศให้เกิดความมั่นคง จึงได้มีการประเมินรูปแบบและระบบการศึกษาพบว่า คุณภาพในการพัฒนาคนของระบบการศึกษายังมีคุณภาพต่ำ การศึกษายังไม่สามารถสร้างคนให้มีความสามารถ ทั้งทางด้านเทคนิคและ*ด้านวิทยาศาสตร์* ที่สามารถพัฒนาสังคมและฟื้นฟูประเทศหลังสงคราม อันเป็นความจำเป็นของประเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของนานาชาติ (สกศ.,2540)

นอกจากนั้น ยังประสบปัญหาที่สำคัญ กล่าวคือ

1. ปริมาณและคุณภาพลดต่ำลงในทุกระดับของการศึกษาทั่วไป
2. ปัญหาความสัมพันธ์กันระหว่างการอาชีวศึกษากับตลาดแรงงาน
3. การอุดมศึกษาไม่สัมพันธ์กับการวิจัย ผลผลิต และสภาพแรงงาน
4. ผู้สอนขาดทั้งปริมาณและคุณภาพ
5. ขาดงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการใช้งบประมาณก็ยังไม่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ
6. ระบบบริหารและการจัดการไม่เหมาะสม

7. ขาดการจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่จำเป็นต่อสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

ด้วยเหตุนี้เวียดนามจึงได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในปี พ.ศ.2522 และเริ่มใช้ครั้งแรกในปีการศึกษา พ.ศ.2523-2524 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ เพื่อให้การศึกษาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการปฏิรูปวัฒนธรรมและระบบความคิดในการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ

การพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากประชาชนไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาให้เต็มที่ ดังนั้นในปี พ.ศ.2529 ภายใต้นโยบาย ดอย หมอย (Doi Moi) หรือระบบเศรษฐกิจและสังคมใหม่ (Renovation) ที่เน้นหนักในการจัดชุมชนให้เป็นแบบตลาดนำไม่ใช้รัฐนำอย่างที่เป็นมา ประชาชนจะมีบทบาทในทางเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดเสรี ยกเว้นในทางการเมืองที่ยังคงสภาพสังคมนิยมที่มีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้มีอำนาจพรรคเดียว เวียดนามจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง และเริ่มดำเนินการอย่างเต็มที่ในปี พ.ศ.2534 อันเป็นการพัฒนาพร้อมกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา (สกศ.,2540)

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย

1. ยกกระดับสติปัญญาของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตามทันกับการพัฒนาประเทศ
2. ยกกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยคาดหวังว่าเมื่อประเทศก้าวเข้าสู่ยุคตลาดนิยม ประชากรที่เป็นแรงงานจะมีคุณภาพสูงพอ
3. สรรหา ส่งเสริม และใช้ประโยชน์จากกลุ่มอัจฉริยะ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจ และการผลิตและการจัดการทางธุรกิจ

เครื่องมือของการปฏิรูปการศึกษา คือ

1. การพัฒนาทางการศึกษาและฝึกอบรม รัฐบาลได้ให้งบประมาณในการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ โดยหวังว่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญและดำเนินการปฏิรูปในทุกด้าน

2. การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลเวียดนามถือว่าเป็นฐานสำคัญที่ช่วยสนับสนุนความเจริญทางอุตสาหกรรมและความทันสมัยของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ประชากรมีความกินดีอยู่ดี ประเทศมีพลังเข้มแข็ง และสังคมมีความเจริญเท่าเทียมและเสมอภาคกับประเทศอื่นๆ รัฐและพรรคการเมืองจึงเน้นการปฏิรูปในเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ

สำหรับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละระดับได้ให้ความสำคัญในด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์มากเป็นพิเศษ เนื่องจากถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญที่สุดขององค์ความรู้ในวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้นกระทรวงศึกษาและการฝึกอบรม (The Ministry of Education and Training : MOET) จึงได้วางนโยบายเรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้มีมาตรฐานสูง และให้เด็กทุกคนได้เรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นวิชาพื้นฐานสำคัญ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนกลุ่มเด็กผู้มีความสามารถพิเศษจะมีหลักสูตรในด้านนี้เข้มข้นมากกว่าเด็กทั่วไป

สำหรับรายละเอียดของหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา มีดังนี้ (สกศ.,2540)

การศึกษาปฐมวัย

เป็นการศึกษาที่เวียดนามให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ประกอบด้วยสถานรับเลี้ยงเด็กเล็ก ซึ่งจัดให้แก่เด็กที่มีอายุระหว่าง 0-3 ปี และโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 4-6 ปี โดยเน้นระบบการโภชนาการที่ดี ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพครอบครัว มีโปรแกรมพัฒนาการศึกษาของพ่อแม่ และเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ภาคเอกชนและชุมชน

วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ได้เด็กที่เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และมีความเฉลียวฉลาด เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุภาพ กล้าหาญ กระตือรือร้น มีความฉลาด มีทักษะในการสังเกต มีความรัก รู้จักสงวนรักษาและสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม

เนื้อหาที่สอน เป็นการบูรณาการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย วิชาสุขภาพ พลศึกษา การเคลื่อนไหว พัฒนาการทางภาษา การสังเกตสิ่งแวดล้อมดนตรี **สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์** และ จริยศึกษา เป็นหลัก

การศึกษาสามัญ

การศึกษาสามัญ มี 3 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา 2) มัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระบบ 5 : 4 : 3

ประถมศึกษา มี 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และร่างกาย เมื่อจบชั้นประถมศึกษา เด็กจะมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน **ทั้งภาษาและการคำนวณ** มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคมมนุษย์ พัฒนาความคิดและการดูแลรักษาความสะอาด รวมทั้งให้มีความรักและซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม รู้จักประดิษฐ์คิดค้นงานฝีมือ ศิลปะ การกีฬา

หลักสูตร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเด็กทั่วไป เวลาเรียน 165 สัปดาห์ 2) กลุ่มเด็กโต เด็กเรียนช้า และเด็กด้อยโอกาส เวลาเรียน 100 สัปดาห์ 3) เด็กจากชนกลุ่มน้อยในดินแดนที่ห่างไกลความเจริญและเด็กบนดอย เวลาเรียน 120 สัปดาห์ และเมื่อจบชั้นปีที่ 5 นักเรียนทุกคนจะต้องสอบผ่าน Primary Graduation Examination จึงจะได้รับวุฒิปัตร์ **เนื้อหา เน้นภาษาเวียดนามและคณิตศาสตร์**

มัธยมศึกษาตอนต้น มี 4 ระดับ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเน้นการเรียนรู้ และทักษะการสื่อสาร เพื่อความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน เด็กจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สังคม และเทคโนโลยีทั่วไป ทั้งจากการฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกัน นอกจากนั้นยังเน้นความเป็นพลเมืองดี การงาน/การเตรียมงานเพื่ออาชีพ และพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมในฐานะที่เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งความรู้ ทักษะที่จำเป็น สุขภาพร่างกาย และจิตใจ

หลักสูตร มีการจัดให้เรียนวิชาการ ฝึกงาน และให้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยในด้านวิชาการจะเน้น**คณิตศาสตร์**เป็นหลัก และเมื่อจบระดับ 9 นักเรียนทุกคนจะต้องสอบ **การจบการศึกษาพื้นฐาน** (Basic General Education Examination) ถ้าผ่านจึงจะได้รับวุฒิปัตร์

มัธยมศึกษาตอนปลาย มี 3 สาย โดยเน้นที่ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน ประกอบด้วย สาย A เป็นโปรแกรมด้านวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ สาย B เป็นโปรแกรมด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและเทคโนโลยีสาย C เป็นโปรแกรมทางด้านศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์

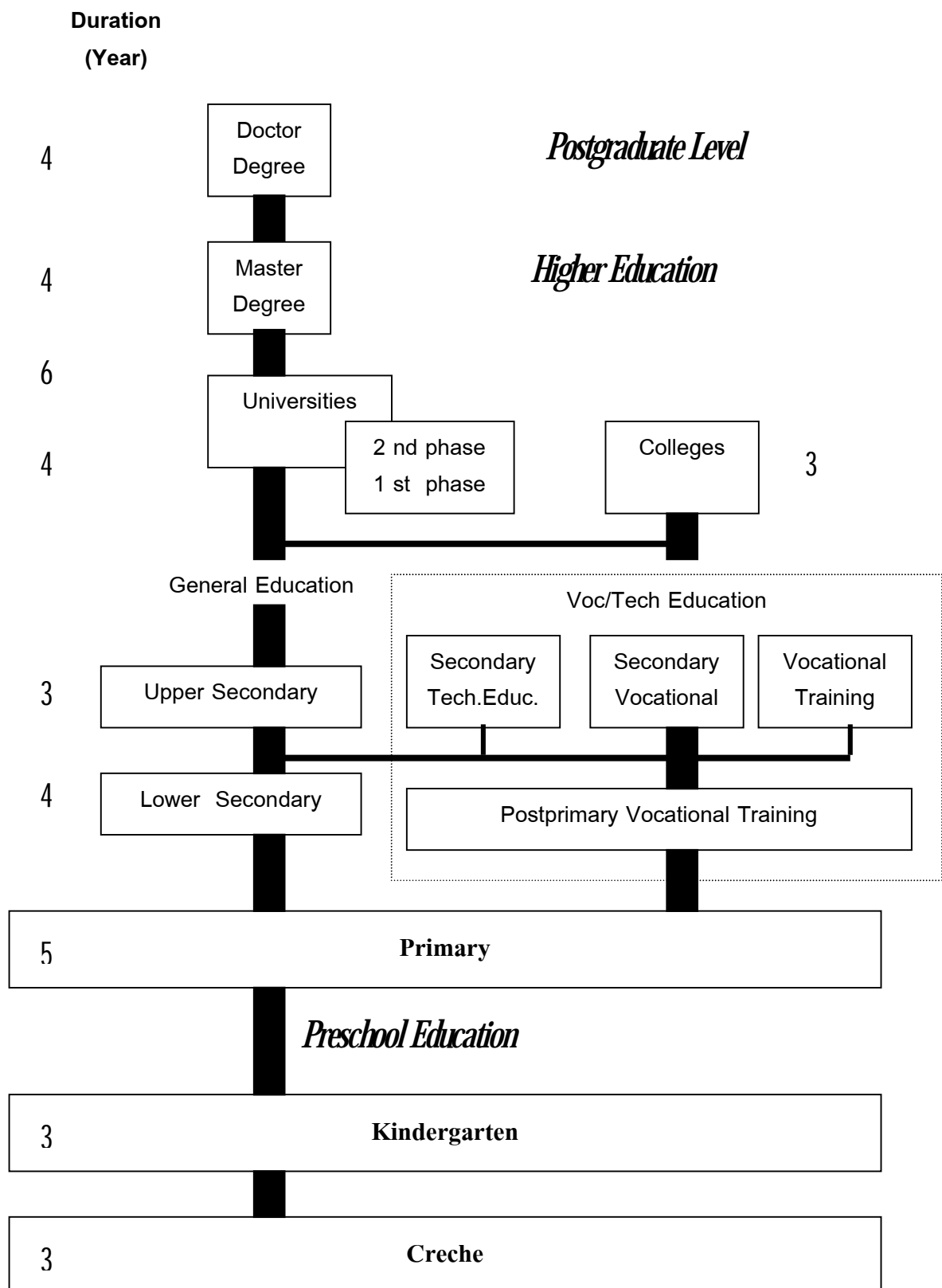
วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในระดับนี้ คือ เพื่อให้ความรู้ทั่วไปที่สมบูรณ์ และพัฒนาบุคลิกภาพให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น เตรียมคนสู่สังคม อาชีพ การเป็นพลเมืองดี มุ่งสู่สถาบันอุดมศึกษาที่สูงขึ้น และตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้จบการศึกษาในระดับนี้

รูปแบบของโรงเรียน มีหลายรูปแบบ เช่น โรงเรียนสำหรับนักเรียนภาคปกติ โรงเรียนเฉพาะทาง โรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ โรงเรียนเทคนิค และโรงเรียนสำหรับผู้ทำงานและเรียนควบคู่กัน โดยมีโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกตำบล บางตำบลมีถึง 3-4 แห่ง

หลักสูตร/เนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาหลักของทุกโรงเรียนจะเหมือนกัน เพื่อรักษามาตรฐาน แต่หลักสูตรพิเศษจะแยกจากกัน

นอกจากการจัดการศึกษาในระดับต่างๆแล้ว ประเทศเวียดนามยังจัดให้มีโปรแกรมพัฒนาการศึกษาของพ่อแม่ เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ของพ่อแม่และผู้ปกครอง ในด้านวิทยาศาสตร์ และสุขภาพเบื้องต้นของเด็ก

ระบบการศึกษาของเวียดนาม

การอาชีวและเทคนิคศึกษา

การอาชีวและเทคนิคศึกษาของเวียดนาม เป็นการศึกษาระดับเฉพาะอีกสายหนึ่งแยกมาจากมัธยมศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นต้นมา โดยมุ่งตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ (Market Economy) ให้มากขึ้น

การศึกษาในระดับนี้ ปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก คือ

1. โรงเรียนและศูนย์ทางอาชีพ เพื่อฝึกอบรมให้เป็นแรงงานที่มีทักษะ
2. โรงเรียนเทคนิคระดับมัธยม เพื่อฝึกอบรมนักเทคนิคระดับกลางในด้านต่างๆ

หลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนฝึกอาชีพ

1.1 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระยะเวลาฝึกอบรม 2 ปี สำหรับวิชาการทั่วไป และหลักสูตร 3 ปี สำหรับวิชาการคำที่มีรายละเอียดมาก

1.2 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฝึกอบรม 1 ปี สำหรับวิชาการคำทั่วไป และหลักสูตร 2 ปีสำหรับวิชาการคำที่มีรายละเอียดมากขึ้น

1.3 ผู้ที่ต้องการศึกษาเฉพาะในสาขาที่สอดคล้องกับตลาดและการธุรกิจ

เนื้อหาสาระของการฝึกอบรม จำแนกเป็น 4 หมวด คือ 1) หมวดการศึกษาทั่วไปทางด้านคณิตศาสตร์ ธรรมชาติศึกษา และสังคมศาสตร์ (เวลาเรียน ร้อยละ 5-10 ของระยะเวลาฝึกอบรมทั้งหมด) 2) หมวดวิชาเทคนิคพื้นฐานด้านการค้า (เวลาเรียน ร้อยละ 15-20) 3) หมวดวิชาเทคนิคการค้าประกอบกิจการของตนเอง (เวลาเรียน ร้อยละ 5-15) และ 4) หมวดทักษะปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นหมวดวิชาหลัก มีเวลาเรียนร้อยละ 55-70 ของระยะเวลาฝึกอบรมทั้งหมด

2. โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยหลักสูตรจะเป็นการบูรณาการการศึกษาสายสามัญ เข้ากับการฝึกทักษะอาชีพ มีเวลาเรียน 3 ปี สำหรับหลักสูตรอาชีพทั่วไป และ 4 ปี สำหรับหลักสูตรอาชีพขั้นสูง

ด้านเนื้อหาวิชา จะเน้นการเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มากกว่าวิชาอื่นๆ โดยมีเวลาเรียนถึงร้อยละ 58.5 ของเวลาเรียนทั้งหมด ในด้านการศึกษาทั่วไป และร้อยละ 39.1 ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาคทฤษฎี

3. โรงเรียนเทคนิคระดับกลาง เป็นหลักสูตรเพื่อผลิตผู้ปฏิบัติงานระดับกลางทางด้านเทคนิค เศรษฐศาสตร์ การศึกษา วัฒนธรรม และเกษตรกรรม ประกอบด้วย

3.1 ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ระยะเวลาเรียน 3-3.5 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นกลาง มีวุฒิเทียบเท่ากับ ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษาระดับกลาง

3.2 ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาเรียน 2-3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับกลาง

เนื้อหาสาระของการศึกษาในระดับนี้ แบ่งออกเป็น 4 หมวดเช่นเดียวกับโรงเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันที่อัตราส่วนของการเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรอบรมระยะ 1 ปี ให้แก่คนงาน และผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาระดับอาชีวะและเทคนิคศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2535 เป็นการพลิกโฉมของการอาชีวะและเทคนิคศึกษาของเวียดนามทั้งหมด ประเด็นสำคัญในการปฏิรูปคือ การขยายการศึกษาในระดับนี้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อรองรับกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการปรับปรุงในด้านหลักสูตรการอาชีวะและเทคนิคศึกษาใหม่ ในระบบโรงเรียนเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศมากขึ้น และเน้นทางด้านคุณภาพของหลักสูตรมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมหลักสูตรระยะสั้นหลังจบการศึกษาทุกระดับเพื่อให้ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาจากระบบโรงเรียนทุกระดับสามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ และยังส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้าร่วมรับผิดชอบและจัดการศึกษาในระดับอาชีวะและเทคนิคศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานอย่างเร่งด่วน เช่นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การอุดมศึกษาและครุศึกษา

โครงสร้างของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย

1. สถาบันสหสาขาวิชา จัดการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐาน สังคม-ศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยมีการสอนตั้งแต่ในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เฉพาะอย่างยิ่งปริญญาเอกสาขาวิทยาศาสตร์ ซึ่งการศึกษาตามหลักสูตรนี้ เป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่มิผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สูง และต้องการที่จะเสนอผลงานวิจัยต่อคณะกรรมการทางวิทยาศาสตร์ของรัฐเพื่อการประเมินผล หากผลงานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจะถือว่าประสบผลสำเร็จ ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

2. สถาบันเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี

3. วิทยาลัยศิลปะและวัฒนธรรม

4. มหาวิทยาลัยสหสาขาวิชาท้องถิ่น

5. วิทยาลัยครุศึกษาแห่งชาติ

6. วิทยาลัยครุศึกษาระดับต้น

7. วิทยาลัยครุศึกษาระดับต้นจังหวัด

ระบบการสอบคัดเลือก กระทรวงศึกษาและการฝึกอบรมให้อำนาจกับมหาวิทยาลัยดำเนินการสอบและคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่ระบบด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 โดยกระทรวงเพียงกำหนดเกณฑ์ทั่วไปในด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้การสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีความจำกัดและเข้มงวดมาก โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ขึ้นกับสาขาวิชาหรือประเภทของสถาบันที่ต้องการเข้าศึกษา กล่าวคือ

กลุ่ม A วิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี

กลุ่ม B วิชาคณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา

กลุ่ม C วิชาวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์

กลุ่ม D วิชาวรรณคดี คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ

แต่ละสถาบันมีการสอบภาษาเวียดนามรวมอยู่ด้วย แต่การสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นเพียงเกณฑ์เดียวในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และยังไม่มีการนำผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามาใช้

นอกจากนั้น ในแต่ละสาขาการศึกษาจะมีเกณฑ์การคัดเลือกอื่นๆ ที่จะต้องนำมาพิจารณา เช่น **ความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศ** **ความสามารถในการวาดภาพในสาขาสถาปนิก** เป็นต้น

การประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนเพื่อเลือกชั้นในประเทศเวียดนามมีความเข้มงวดและมีการแข่งขันสูงมาก กล่าวคือ เมื่อผู้สอบระบุกลุ่มเข้าศึกษา และผ่านการสอบแล้ว หากระหว่างการเรียนในชั้นปีที่ 1-2 นักเรียน/นักศึกษาต้องผ่านการสอบทั้ง 2 ชั้น อย่างต่ำร้อยละ 70 จึงจะมีสิทธิ์เรียนตามกลุ่มที่เลือก แต่ถ้าสอบไม่ผ่าน จะสามารถสอบใหม่ได้แต่จะต้องไม่เกิน 5 ครั้ง ภายใน 5 ปี หากยังไม่ผ่านจะต้องออกจากมหาวิทยาลัย ไปเลือกเรียนสายอาชีพ

สถาบันการศึกษาหลังระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มวิชา คือ สายวิชาการ**ด้านวิทยาศาสตร์** ด้านเทคนิค ด้านการแพทย์และยา ด้านการเกษตร ด้านสังคมศาสตร์ และด้านการทหาร โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งระบบปิดและระบบเปิด

การปฏิรูปอุดมศึกษาของเวียดนามเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการดำเนินงานในรูปแบบราชการของรัฐที่มีการคุมเข้มโดยฝ่ายการเมืองมาเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิชาการได้บริหารอย่างมีอิสระมากขึ้น ความเป็นอิสระจึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของเวียดนาม ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นความอิสระในเชิงผ่อนคลายเชิงผสมผสาน และเชิงยืดหยุ่นมากกว่าความเป็นอิสระอย่างเต็มรูปแบบของตะวันตก

การเริ่มต้นปฏิรูปที่สำคัญคือการให้อิสระในการบริหารแก่สถาบันอุดมศึกษาในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และกิจกรรมของตนเองได้ มหาวิทยาลัยสามารถดูแลการเงินได้มากขึ้น โดยเฉพาะรัฐจำกัดเงินงบประมาณไว้ในระดับหนึ่งเพื่อเป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนแล้วให้มหาวิทยาลัยจัดหาเงินมาบริหารมหาวิทยาลัยได้อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการติดต่อกับหน่วยงานภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรระหว่างประเทศ เพื่อขอความสนับสนุนได้ ในขณะที่เดียวกันก็เริ่มเก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียนอีกส่วนหนึ่งได้

ในภาพรวมของการอุดมศึกษา รัฐบาลเวียดนามได้ให้ความสำคัญเช่นกัน แต่ปัจจุบันยังจัดได้ในปริมาณไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีอัตราส่วนผู้สำเร็จบัณฑิตศึกษาต่อประชากรเท่ากับ 117 คนต่อประชากร 10,000 คน ใน

จำนวนนี้มีสัดส่วนผู้ที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงพอสมควร รัฐบาลเวียดนามได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้สำเร็จระดับบัณฑิตศึกษาต่อประชากรให้สูงขึ้นอีก

การครุศึกษา

ครุศึกษาของเวียดนาม มีลักษณะพิเศษคือ มีสถาบันฝึกหัดครูเฉพาะทาง แบ่งเป็น มหาวิทยาลัยทางการศึกษา ผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหลักสูตร 4-5 ปี (มี 9 แห่ง) คณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย (มี 3 แห่ง) วิทยาลัยครูผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนต้น (มี 37 แห่ง) เป็นหลักสูตร 3 ปี โรงเรียนมัธยมฝึกหัดครูอนุบาลเป็นหลักสูตร 1-2 ปี หลังมัธยมต้นและมีหน่วยฝึกอบรมต่างหาก โดยรวมแล้วระบบการครุศึกษาค่อนข้างจัดกระจาย

โดยที่สถาบันครุศึกษา มีความหลากหลายมาก รัฐบาลเวียดนามจึงได้ปรับระบบการครุศึกษาใหม่ โดยรวมมหาวิทยาลัยทางการศึกษาและคณะศึกษาศาสตร์เข้ากับสถาบันอื่นเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (National University) รวมวิทยาลัยครูและโรงเรียนฝึกหัดครูเข้าด้วยกันแล้วผลิตครูหลายระดับ และปรับบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติให้ทำหน้าที่ฝึกอบรมพร้อมกันไป

การพัฒนาวิชาชีพครู

รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดเป็นนโยบาย 2 ประการหลัก คือ ประการแรก สร้างระบบจูงใจให้มีคนเก่ง คนดีเข้ามาเป็นครู โดยหาทางเพิ่มรายได้และแรงจูงใจต่างๆ รวมถึงการปฏิรูประบบการคัดครู การเลื่อนขั้นต่างๆ ด้วยการจัดฝึกอบรมและเพิ่มทักษะใหม่ๆ ให้กับครูอย่างกว้างขวาง สร้างมาตรฐานของครู ส่วนนโยบายประการที่สองคือการประกันคุณภาพในด้านต่างๆ ขึ้น

โดยสรุป การพัฒนาการศึกษาของเวียดนามได้ก้าวหน้ามาอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ครั้งที่อยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส มีประชากรไม่รู้หนังสือประมาณร้อยละ 95 ใน พ.ศ.2543 สภาพการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก คือ อัตราการรู้หนังสือของประชากรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 เป็นเหตุให้การจัดอันดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเวียดนามอยู่ในอันดับปานกลาง กล่าวคือ ในรายงานของ UNDP เกี่ยวกับดัชนีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (Human Development Index – HDI) เวียดนามอยู่ในอันดับที่ 108 จาก 175 ประเทศ ทั้งๆที่เวียดนามเริ่มเปิดประเทศและใช้ระบบการตลาดเสรีได้ไม่นาน

ปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับของเวียดนามอยู่ที่ระดับประถมศึกษา ซึ่งจัดได้ครบถ้วนแล้ว และจะขยายการศึกษาภาคบังคับถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายใน 10 ปี หรือภายในปี พ.ศ.2553 และในปีเดียวกันจะจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไป

การพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอดตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ได้วางรากฐานของนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาและการฝึกอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้อย่างมั่นคง มีการประกาศให้การพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นนโยบายแห่งชาติที่สำคัญ เป็นการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศที่เห็นวาระระดับสติปัญญาของคนในประเทศในเชิงวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญที่ตัดสินความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเป็นหนทางที่เวียดนามจะได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างมั่นคง

2.2 นโยบายการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี หรือ SMT

การส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้ดำเนินการมากกว่า 30 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ.2508 เริ่มมีการส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ ปรากฏว่าประชาชนให้การตอบสนองและอยากส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในปี พ.ศ.2517 เวียดนามได้ส่งนักเรียนเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเป็นครั้งแรก และได้รับเหรียญทองในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดความตื่นตัว และได้มีการขยายจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษไปในหลายจังหวัด

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มีดังนี้

1) เพื่อให้มีแหล่งในการสร้างอัจฉริยะบุคคลเพื่อเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประเทศ

2) เพื่อส่งเยาวชนไปแข่งขันระดับนานาชาติ

3) เพื่อคัดเลือกผู้มีสติปัญญาดีและผลการเรียนดีเด่นเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา

4) เพื่อเป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนต่าง ๆ

ทั่วประเทศ

ในระยะเริ่มแรกที่มีการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ ได้มีการเลือกสรรผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา

ตอนปลาย แต่ต่อมารัฐบาลมีความเห็นว่า ควรให้เด็กและเยาวชนได้เรียนหลักสูตรพื้นฐานอย่างเพียงพอก่อนที่จะส่งเสริมในหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ในปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา รัฐมีนโยบายพิเศษส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น แม้รัฐจะไม่มีนโยบายพิเศษในการส่งเสริมและสนับสนุน แต่โรงเรียนในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดต่างมีความสนใจในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกันเอง เนื่องจากวัฒนธรรมของเวียดนามที่ชอบส่งเสริมและชื่นชมคนเก่ง การแข่งขันทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวรรณคดี ได้มีการจัดการศึกษามานานแล้วในทุกระดับการศึกษา ในทุกตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และนานาชาติ ในปัจจุบันได้เพิ่มวิชาในการแข่งขันทางวิชาการ คือ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) และภาษาต่างประเทศ

อนึ่ง ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 8 พ.ศ.2543 ได้วางเป้าหมายที่จะนำประเทศเวียดนามให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมโดยพื้นฐาน ภายในปี พ.ศ.2563 โดยจะใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญสูงสุด ได้แก่ ผู้ใช้แรงงาน โดยจะพัฒนาและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่ก้าวหน้าเพื่อให้มีสติปัญญาสูง มีทักษะฝีมือแรงงาน และมีคุณสมบัติอันดีงาม ในส่วนของการพัฒนาการศึกษา ได้มีมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์กลางของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 2 รุ่นที่ 8 เน้นหนักว่าให้มีการพัฒนาการศึกษาอบรมในระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา รวมทั้งเร่งรัดการผลิตแรงงานที่มีฝีมือ โดยมีเป้าหมายว่า ภายในศตวรรษที่ 21 ประเทศเวียดนามจะต้องมีบุคคลสามารถ* จำนวนมาก

* บุคคลสามารถ ได้แก่ ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี ฯลฯ (ให้นิยามโดยอาจารย์เหิงยง จี ธง)

บทที่ 3

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

3.1 คำนิยาม

3.1.1 นิยามทั่วไป

คำที่ใช้ในความหมายของคำว่า ผู้ที่มีความสามารถพิเศษมีอยู่หลายคำในวงการการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น อังกฤษใช้คำว่า Able Children, Gifted Children, Talented Children แต่คำที่ใช้กันในวงการศึกษาศากลที่พบบ่อยมี 2 คำ คือ Gifted Children และ Talented Children ที่มีการอธิบายความหมายของคำ 2 คำนี้แตกต่างกันอยู่บ้าง เช่น

1) The Gifted หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่น เพราะพรสวรรค์ที่มีอยู่ตั้งแต่เกิดหรือจากพันธุกรรม ส่วน The Talented หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นกว่าคนอื่น เนื่องจากการเรียนรู้หรือได้รับการฝึกฝน

2) The Gifted หมายถึง คนที่เก่งวิชาการ The Talented หมายถึง คนที่เก่งด้านอื่นเช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา

3) The Gifted หมายถึง คนที่มีความสามารถมากกว่า 1 ด้าน ส่วน The Talented หมายถึง คนที่เก่งโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งในระยะหลังมีการใช้ความหมายนี้มากขึ้นกว่าความหมายอื่นๆ เนื่องจากเป็นการให้ความสำคัญต่อความสามารถอันหลากหลายของนักเรียนเสมอกัน หรืออีกด้านหนึ่งในเรื่องพรสวรรค์กับพรแสวงนั้นเป็นเรื่องที่แบ่งแยกลำบาก

เมื่อนักกฎหมายที่ระบุถึงสิทธิของเด็กเหล่านี้แล้วต้องมีการกำหนดคำนิยามให้ชัดเจนเพื่อป้องกันความขัดแย้งในเรื่องใครจะเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนทางกฎหมาย ซึ่งหลายประเทศใช้คำนิยามที่มาจากนิยามของ U.S. Office of Education (พ.ศ.2536) ให้ความหมายว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษหมายถึงเด็กที่มีความสามารถอันโดดเด่น หรือแสดงศักยภาพที่จะพัฒนาให้โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีสภาพแวดล้อม หรือประสบการณ์คล้ายคลึงกัน หรืออายุพอ ๆ กัน ความสามารถพิเศษเหนือคนอื่นอาจมีเพียงด้านเดียวหรือหลายด้านดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านความสามารถทางสติปัญญาทั่วไป (Intellectual Ability)
2. ทางวิชาการสาขาใดสาขาหนึ่ง (Specific Academic Ability)

3. ความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Ability)
4. ด้านความเป็นผู้นำ (Leadership Ability)
5. ทางศิลปะหรือดนตรี (Visual/Performing Arts & Music)

และเด็กดังกล่าวมีลักษณะที่ต้องการการศึกษาที่แตกต่างจากระบบการศึกษาปกติ

3.1.2 นิยามของเวียดนาม

ความหมายของผู้ที่มีความสามารถพิเศษในเวียดนาม มีคำใช้อยู่ 2 คำ คือ Gifted ในความหมายของเวียดนาม หมายถึง เด็กกลุ่มที่มีผลการเรียนดีมากกว่าเด็กทั่วไป หรือหมายถึงผู้ที่มีความสามารถ มีทักษะมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันในเรื่องต่างๆ ในภาษาเวียดนามจะเรียกเด็กกลุ่มนี้ว่า “เด็กกลุ่มทักษะสูง” ซึ่งเป็นเด็กที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าในโรงเรียนที่มีโครงการสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ส่วนอีกคำหนึ่งคือ Talented หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นระดับยอดเยี่ยมมากกว่าเด็ก Gifted (Highly Gifted, Potentially Genius) ซึ่งเป็นเด็กที่ได้รับคัดเลือกจากกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่แล้วอีกทีหนึ่ง เช่น กลุ่มตัวแทนที่แข่งขันโอลิมปิกวิชาการ หรือกลุ่มที่มีความสามารถโดดเด่นมาก โดยสนับสนุนให้ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสาขาต่าง ๆ

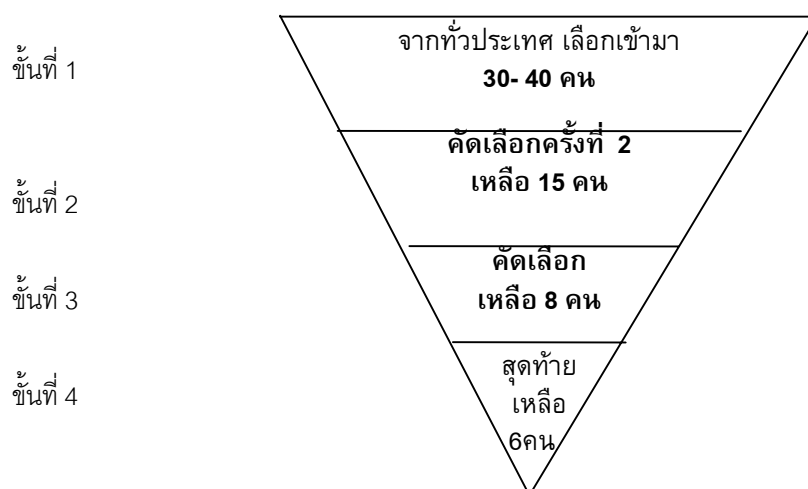
3.2 กระบวนการคัดเลือกและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

นับตั้งแต่มีการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษในปี พ.ศ.2508 ก็ได้มีการสรรหาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเป็นระบบในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการคัดเลือกในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ปัจจุบันในทุกจังหวัด (61 จังหวัด) มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดละ 1 โรงเรียน และมีโรงเรียนอีก 3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเขตภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งทั้ง 3 แห่งตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เมืองเว้ และเมืองโฮจิมินห์ ตามลำดับ โรงเรียนเหล่านี้จะมีนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ นักเรียนปกติและนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษจะถูกคัดเลือกแยกเป็นรายวิชาว่าเป็นผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านใด โดยทั่วไปจะแยกเป็น 8 วิชา คือ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดก็จะเรียนเพิ่มในวิชานั้น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ก็จะเรียนเพิ่มและลึกในวิชาคณิตศาสตร์ ตลอดระยะเวลา 3 ปี (grade 10-12) ส่วนวิชาอื่น ๆ จะเรียนตามหลักสูตรปกติ ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนเหล่านี้มักจะเรียนวิชาอื่น ๆ ทุกวิชาได้เร็วกว่าปกติ จึงทำให้มี

เวลาเหลือในการเรียนวิชาเฉพาะของตนเองมากขึ้น นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษที่มีภูมิ-
 ลำเนาห่างไกล โรงเรียนจะมีหอพักให้อยู่ และนักเรียนจะได้รับทุนการศึกษาด้วย รัฐจะลง
 ทุนให้กับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมากกว่านักเรียนปกติทั่วไป และคัดเลือกครูดีครู
 เก่งไปสอนนักเรียนเหล่านี้เป็นพิเศษ จำนวนนักเรียนต่อห้องจะประมาณ 30 คน ในขณะที่
 โรงเรียนปกติจะมีนักเรียนมากกว่า คือ 45 คนต่อห้อง ครูที่สอนนักเรียนที่มีความสามารถ
 พิเศษเหล่านี้จะมีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูปกติทั่วไป (สอนนักเรียนปกติ 1.5 ชั่วโมง เท่ากับ
 สอนนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ 1 ชั่วโมง) ครูปกติสอนมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
 ครูสอนผู้มีความสามารถพิเศษจะสอนน้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และโรงเรียนยังจะจัด
 หาสวัสดิการพิเศษให้กับครูเหล่านี้ด้วย โรงเรียนเหล่านี้นอกจากได้รับการสนับสนุนเป็น
 พิเศษจากรัฐแล้ว ยังจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและพ่อแม่ผู้ปกครองอีกด้วย

ในการคัดเลือกจะพิจารณาจากผลการเรียนในโรงเรียนเป็นเกณฑ์ขั้นต้น
 แล้วมีการสอบข้อเขียน (paper-pencil test) เป็นลำดับขั้นจากโรงเรียนระดับท้องถิ่นแล้วไป
 แข่งขันระดับสูงขึ้นในระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และระดับประเทศ แล้วจึงคัดเลือกเป็น
 ตัวแทนประเทศไปแข่งขันระดับนานาชาติ เช่น การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ หรือด้าน
 ดนตรี

การคัดเลือกเด็กโครงการโอลิมปิกวิชาการ เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีสิทธิ
 เข้าสอบได้ แต่ในทางปฏิบัติเด็กเหล่านั้นมักเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีโครงการพิเศษ ซึ่ง
 กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงระดับภาคและระดับชาติ โดยแบ่งขั้นตอน
 การคัดเลือกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

นักเรียนที่ได้เข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการจะมีสิทธิพิเศษในการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ เช่น Hanoi University of Science, Hanoi University of Education, University of Natural Sciences, และ University of Technology ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจที่จะสร้างผลการเรียนที่ดีและเข้าสอบแข่งขันในระดับต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้กับตนเองและในการรับการศึกษาที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ

3.3 การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนที่มีหลักสูตรพิเศษเฉพาะทางมี 2 แบบ แบบที่หนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย เช่น โรงเรียนพิเศษของ Hanoi University of Science เป็นเสมือนภาควิชาหนึ่งของมหาวิทยาลัยด้วย แบบที่สองคือเป็นโรงเรียนทั่วไป เช่น โรงเรียน Quoc Hoc Hué High School และ Le Hong Phong แต่ละโรงเรียนจะมีหลักสูตร 2 ระบบ คือ หลักสูตรสามัญสำหรับมัธยมปลายและหลักสูตรพิเศษเพื่อเสริมความเข้มเฉพาะทาง ทั้งสองหลักสูตรมีกรอบกำกับโดยกระทรวงศึกษาและฝึกอบรม หลักสูตรพิเศษจะแตกต่างจากหลักสูตรสามัญประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น

วิธีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนทุกคนต้องเรียนครบตามหลักสูตรสามัญระดับมัธยมปลายเพื่อสอบจบหลักสูตร ส่วนนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าไปในโปรแกรมของหลักสูตรพิเศษนั้น จะมีวิธีการจัดการเรียน 2 แบบ ที่โรงเรียนของ Hanoi University of Science นักเรียนชั้นหลักสูตรพิเศษ จะเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญระหว่างอยู่ชั้นระดับ 10-11 เมื่อขึ้นระดับ 12 ก็เรียนเฉพาะวิชาที่ตนเองสามารถพิเศษเท่านั้น อีกวิธีหนึ่งที่โรงเรียนของ University of Natural Sciences กำลังทดลองอยู่ คือ เริ่มสอนพิเศษ 2 วิชา ตั้งแต่ระดับ 10 เพื่อเน้นเรื่องทักษะการแก้ปัญหา ที่เหลือเรียนตามหลักสูตรปกติ พอขึ้นปีที่ 2 คือในระดับ 11 จะคัดนักเรียนอีกให้เหลือน้อยลง เพื่อเข้าโปรแกรมพิเศษที่มีโครงการวิจัยได้เลย

นักเรียนจากโปรแกรมพิเศษเหล่านี้ เป็นแหล่งป้อนเข้าเวทีการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระดับชาติ และต่อมาเป็นที่มาชาติเพื่อไปแข่งขัน นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับการติวเป็นพิเศษโดยเน้นทักษะการแก้โจทย์ของข้อสอบโอลิมปิก บางแห่งใช้ครู 10 คน ในการสอนนักเรียน 15 คน และในบางสาขาวิชาเดิมเคยมีปัญหาว่านักเรียนเวียดนามไม่สามารถแข่งขันได้ เช่น ฟิสิกส์ เพราะขาดภาคปฏิบัติ ก็มีการเสริมภาคปฏิบัติเฉพาะเพื่อการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ซึ่งก็ทำให้นักเรียนเวียดนามสามารถชิงรางวัลได้

สำหรับการจัดครูผู้สอนนั้น โรงเรียนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยจะได้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาสอนวิชาเฉพาะ เพราะถือว่าเป็นผู้มีความสามารถที่จะเจาะลึกและมองกว้างได้ เนื่องจากเป็นผู้วิจัยในสาขานั้น และได้ติดตามการสอนวิชานั้นทั่วโลก เพื่อให้สามารถตั้งโจทย์ใหม่ๆ และหาวิธีแก้โจทย์ใหม่ๆ ที่จะนำมาสอนได้ นักเรียนจึงได้สัมผัสกับคณิตศาสตร์ที่ทันสมัย บางโรงเรียนที่ไม่อยู่ในมหาวิทยาลัยก็อาศัยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาช่วยติวให้กับนักเรียนที่จะเข้าแข่งขัน แรงจูงใจที่ครูได้รับมักไม่ใช่ค่าตอบแทนโดยตรง แต่จะเป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีผลงานโดยเฉพาะเมื่อนักเรียนของตนประสบความสำเร็จซึ่งรางวัลได้ อีกส่วนหนึ่งคือ การได้เพิ่มพูนความรู้โดยนำการวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีสอน นอกจากนั้นครูเหล่านี้ยังมีโอกาสได้สิทธิพิเศษในการไปฝึกอบรม ไปศึกษาต่อ และการพิจารณาความดีความชอบ แม้ว่าเป็นการอาสาสมัครของอาจารย์มหาวิทยาลัยมาสอน แต่ก็ต้องเป็นผู้มีความสามารถเป็นที่ยอมรับด้วย หลายแห่งให้หัวหน้าภาควิชาขึ้นมาเป็นผู้สอน

นอกจากนั้น ในมหาวิทยาลัยที่มีโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น Hanoi University of Education, Hanoi University of Science จะถือว่าโรงเรียนเหล่านั้นเป็นภาควิชาหนึ่งของมหาวิทยาลัย และจะให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสอนเด็กในชั้นเรียนโปรแกรมพิเศษนั้นด้วย โดยให้ถือว่าภาระการสอนดังกล่าวเทียบเท่าการสอนนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

สำหรับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ สังกัดกระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม จะมีการจัดการศึกษา 2 ระบบ คือ ชั้นเรียนปกติ และชั้นเรียนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น โรงเรียน Quoc Hoc Hué High School Hanoi – Amsterdam High School และ Le Hong Phong การคิดภาระงานสอนของครู จะคิดภาระงานสอนในชั้นโปรแกรมพิเศษเป็น 1.5 เท่าของชั้นเรียนปกติ เช่น ครูที่สอนในชั้นโปรแกรมปกติจะสอนสัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง ในขณะที่ครูในชั้นโปรแกรมพิเศษจะสอนเพียงสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีเวลาดันคว้าเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากนั้นยังมีเงินเพิ่มพิเศษจากรัฐบาลให้อีกเดือนละ 180,000 ดองส์

3.4 การบริหารและการจัดการ

ผู้อำนวยการโรงเรียนพิเศษ ถ้าเป็นโรงเรียนในมหาวิทยาลัย อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งมักเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยด้วย เช่น ที่ University of Natural Sciences อธิการบดีเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนด้วยและมีคณบดีคณะสังคมศาสตร์เป็นรอง

ผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาและฝึกอบรม การได้มาซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับศึกษาธิการจังหวัด มีวาระครั้งละ 5 ปี ต่อเนื่องได้ 2 วาระ หลังจากนั้นอาจย้ายไปทำงานที่โรงเรียนอื่นหรือกลับไปเป็นครูสอนหนังสือก็มี คณะหรือภาควิชาเป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรและการสอนวิชาในสาขาของตน เช่น หัวหน้าภาควิชาคณิตศาสตร์จะดูแลสาขาคณิตศาสตร์ในโปรแกรมพิเศษ

สำหรับการงบประมาณและการเงิน โรงเรียนพิเศษจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐโดยผ่านทางมหาวิทยาลัย หรือให้โดยตรงสำหรับโรงเรียนที่ไม่อยู่ในมหาวิทยาลัย โรงเรียนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยมีข้อได้เปรียบตรงที่สามารถใช้อุปกรณ์และบุคลากรร่วมกับมหาวิทยาลัยได้

โรงเรียนมีรายได้จากค่าเล่าเรียน โรงเรียนของรัฐเช่น Le Hong Phong จะได้รับงบประมาณอีกครึ่งหนึ่งสมทบจากรัฐ ส่วนโรงเรียน Amsterdam High School รัฐสนับสนุนให้ 1,002,400 ดอลลาร์ (US\$ 70) ต่อคนต่อปี ในขณะที่โรงเรียนทั่วไปอื่นๆ รัฐสนับสนุน 429,600 ดอลลาร์ (US\$ 30) ต่อคนต่อปี สำหรับโรงเรียน Quoc Hoc Hué High School ได้งบประมาณตามจำนวนหัวของนักเรียน คือ 5-6 แสนดอลลาร์ต่อคนต่อปี ซึ่งค่อนข้างมากกว่าที่อื่น นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีรายรับจากแหล่งอื่น เช่น ผู้ปกครองศิษย์เก่าอีกด้วย

3.5 ปัจจัยสนับสนุนการศึกษา

มีการดำเนินการในหลายรูปแบบ นับตั้งแต่การจัดการศึกษาออกกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาและฝึกอบรม โดยมีศูนย์การศึกษาต่อเนื่องของแต่ละจังหวัดร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเพื่อถ่ายทอดความรู้สู่สังคม เช่น การอบรมชีวิตวิทยา และการจัดการให้แก่เกษตรกร มีห้องสมุดกระจายทั่วไปประมาณ 5,000 แห่ง และมีหน่วยกระจายข่าวอีกเกือบ 5,000 แห่ง สำหรับคนที่มั่งงานทำอยู่แล้วและต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้ได้ปริญญา หรือประกาศนียบัตรก็มีระบบการเรียนแบบ Part-time ในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับภาคเอกชนนั้น อยู่ในรูปของการให้ทุนการศึกษา การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ การฝึกงาน และการให้คำปรึกษาทางเทคนิคแก่โรงงาน ดังเช่นที่ University of Technology นอกจากนั้นยังมีการสอนทางไกลด้วย

เวียดนามมีสมาพันธ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสมาพันธ์วรรณคดีและศิลปะ ภายใต้สมาพันธ์จะเป็นสมาคมต่างๆ เช่น สมาคมวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

สมาคมคณิตศาสตร์ สมาคมฟิสิกส์ สมาพันธ์มีบทบาทในการเป็นปรีกษาของรัฐบาล และส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันให้รางวัลสิ่งประดิษฐ์ซึ่งมีผลต่อนักศึกษามากกว่านักเรียน นอกจากนี้ยังมีสมาคมส่งเสริมการศึกษาซึ่งมีกิจกรรมที่เชื่อมโยงได้ถึงชุมชน เช่น การออกวารสารสำหรับเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนตีพิมพ์ถึง 25,000 เล่มต่อปี

ทางด้าน**สื่อมวลชน** พบว่าเนื่องจากสังคมให้ความสำคัญกับการศึกษา สื่อมวลชนทั้งหลายจึงสนใจและให้ความสำคัญกับข่าวคราวด้านนี้ ดังเช่น หนังสือพิมพ์ได้ยกหน้าให้กับข่าวการศึกษาถึง 4 หน้า เป็นประจำทุกวัน รายการการศึกษาทางโทรทัศน์ก็มีให้แก่ผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนได้ใช้ประโยชน์ วารสารคณิตศาสตร์เยาวชนของสำนักพิมพ์การศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาและฝึกอบรม จึงเป็นที่นิยมในหมู่นักเรียนมาก ควบคู่กันนั้นก็มีการวารสารวรรณคดีเยาวชนด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดมีจำนวนตีพิมพ์ถึง 150 ล้านฉบับแต่ละปี นอกจากนี้ยังมีการจัดพิมพ์หนังสือเพื่อชนกลุ่มน้อยด้วย ในส่วนของการสร้างบรรยากาศทางวิทยาศาสตร์ในประชาชนทั่วไปในรูปของศูนย์หรือพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ยังไม่มีพิพิธภัณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะและประวัติศาสตร์ เช่น ที่กรุงฮานอยมีหอศิลป์ถึง 10 แห่ง ที่กรุงโฮจิมินห์มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สงคราม เป็นต้น

นอกจากนี้ **สำนักพิมพ์เพื่อการศึกษา** สังกัดกระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม มีบทบาทในการศึกษาเป็นอย่างมาก ได้ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2500 เป็นเวลา 43 ปีมาแล้ว มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่ในการผลิตและจำหน่ายสื่อการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา ทั้งในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง สื่อแถบบันทึกภาพ สื่อซีดีรอม รูปภาพ และแผ่นที่ ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ประมาณ 1,200 คน ในจำนวนนี้เป็นนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นคณะบรรณาธิการ 170 คน เป็นศาสตราจารย์ 2 คน รองศาสตราจารย์ 2 คน จบปริญญาเอกจำนวน 23 คน

สำนักพิมพ์นี้ได้ออกวารสารคณิตศาสตร์สำหรับเยาวชน โดยที่มีอายุถึง 36 ปีและเป็นที่นิยมกันในหมู่เยาวชนและประชาชนชาวเวียดนามมาก ผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลต้องเดินทางรอนแรมมาเพื่อหาซื้อวารสารนี้จนมีคำกล่าวว่า นักเรียนในชนบทคอยวารสารนี้เหมือนเด็กคอยแม่กลับจากตลาด วารสารนี้เดิมทีเดียวจัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันได้ขยายเนื้อหาสาระลงไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวารสารที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เยาวชนสนใจวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของเวียดนาม

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ในภาพรวมพบว่า ประเทศเวียดนามมีประวัติศาสตร์อันยาวนานนับพันปี ซึ่งตั้งแต่ครั้งโบราณได้มีการส่งเสริมและยกย่องคนที่มีความสามารถในทางสติปัญญามาโดยตลอด โดยให้ความสำคัญต่อการศึกษาด้านภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนได้พัฒนาทักษะในการคิดที่ลุ่มลึกและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ประเทศเวียดนามยังต้องเผชิญปัญหาจากผู้รุกรานภายนอกประเทศในหลายยุคสมัย จากประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเวียดนามมีจิตสำนึกในความรักชาติ เห็นประโยชน์ส่วนรวม และสามารถเสียสละเพื่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน เพราะคนคือปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศชาติอยู่รอด และนำพาประเทศไปสู่ความมีอิสรภาพ ซึ่งแนวนโยบายเหล่านี้ได้สะท้อนออกมาในด้านการจัดการศึกษาและการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

ในบทนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของเวียดนามเกี่ยวกับการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา ซึ่งเวียดนามถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

จุดแข็ง

1. เวียดนามมีวัฒนธรรมในการส่งเสริมนักวิชาการหรือคนเก่งมาตั้งแต่ครั้งโบราณ จนกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของเวียดนาม หากย้อนไปเมื่อประมาณ 1,000 ปี ระหว่างที่อยู่ภายใต้การปกครองของราชวงศ์จีน ได้มีการแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งจอหงวน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการศึกษาในระดับดุซงกีบัณฑิตมาเป็นเวลายาวนาน ที่ The Temple of Literature (Van Mieu – Suoc Tu Giam) ได้มีการจารึกชื่อดุซงกีบัณฑิตถึง 1,306 คน ที่จบการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2027-2323 ซึ่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์นี้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมในการส่งเสริมและยกย่องผู้มีความสามารถทางสติปัญญา

2. ผู้นำประเทศมีวิสัยทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาและการเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้วางรากฐานทางนโยบายการพัฒนาการศึกษาและการศึกษาอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีไว้ ซึ่งหมายรวมถึงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษที่จะเข้ามาศึกษาในด้านนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้นำประเทศมีวิสัยทัศน์ในการเสาะหาและสนับสนุนผู้มีความสามารถจากอดีตถึงปัจจุบัน

3. รัฐมีนโยบายส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน ในปี พ.ศ.2540 ได้ประกาศนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยให้จัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยไม่ลงไปถึงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างไรก็ตามในโรงเรียนบางแห่งก็ยังคงมีความสนใจจัดส่งเสริมกันเอง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

4. การที่เวียดนามมีความเชื่อว่าคนเป็นปัจเจกสำคัญ เขาจึงมีนโยบายส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษโดยทำอย่างเป็นระบบ หมายความว่ามีการคัดสรรผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาขึ้นมา และมีการกระตุ้นและส่งเสริมเพื่อให้ความสามารถพิเศษเบ่งบาน เป็นการสรุปแนวคิดที่ว่า แม้ความสามารถพิเศษจะมีอยู่ในตัวเด็ก แต่หากขาดการกระตุ้นให้เบ่งบานก็จะถูกกลืนอยู่ในคนทั่วไป โดยระบบการสรรหาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษเริ่มตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับชาติ ทั้งนี้ได้มีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เริ่มมีการส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งประชาชนให้การตอบสนองเป็นอย่างดี เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้ได้จัดหาครูที่มีความสามารถมาทำการสอน ครูผู้สอนมีการทำวิจัยเพื่อที่จะพัฒนาโจทย์ปัญหาที่มีความยุ่งยากซับซ้อน เพื่อกระตุ้นความสามารถและการคิดให้กับนักเรียน ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะมีการฝึกวิธีการแก้ปัญหามากกว่าเด็กทั่วไป

5. หลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับวิชาภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์ ซึ่งเด็กทุกคนจะต้องเรียน รวมถึงผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้าน SMT ทุกคนจะต้องเรียนวิชาเหล่านี้ด้วยเช่นกัน การให้ความสำคัญกับการเรียนทางด้านภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์ จะส่งผลต่อการพัฒนาคนอย่างสมดุล ช่วยพัฒนาโครงสร้างทางภาษา และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางความคิด (cognition) ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดที่ลุ่มลึกและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

ในประเด็นนี้พบว่า เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย ที่หลักสูตรค่อนข้างจะละเลยการพัฒนาโครงสร้างทางภาษาให้กับผู้เรียน การขาดจุดเน้นในเรื่องนี้ทำให้ครูไม่สามารถวินิจฉัยความบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนทั้งการอ่าน การพูด และการเขียน กิจกรรมที่ขาดหายไปในปัจจุบัน คือ กิจกรรมเรียงความและย่อความ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารความคิดของตนเอง ไม่ได้พัฒนาการใช้จินตนาการเพื่อการเรียงความ และไม่สามารถจับใจความสำคัญเพื่อการย่อความ

โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เน้นการออกข้อสอบแบบปรนัยมากกว่าอัตนัย ผู้เรียนจึงขาดการพัฒนาทักษะด้านการเขียนเป็นอย่างมาก

6. โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมักจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนปกติ และ นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะถูกคัดเลือกเป็นรายวิชาว่าจะเน้นทางด้านใด โดยทั่วไปจะแยกเป็น 8 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษจะต้องเรียนทั้งหลักสูตรปกติและหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจัดเพิ่มเติมให้ ซึ่งส่วนที่เพิ่มเติมนี้โรงเรียนจะเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง มี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. โปรแกรมเร่งระยะเวลาเรียน (Acceleration Program)
2. โปรแกรมเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program)
3. โปรแกรมฝึกทักษะเพิ่มเติม (Extension Program)

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Acceleration Program ให้เด็กเรียนในหลักสูตรได้เร็วกว่าแต่ให้จบตามกำหนดเวลา ไม่อนุญาตให้จบเร็วกว่ากำหนดเนื่องจากป้องกันไม่ให้เกิดถูกเร่งมากเกินไปจนขาดวุฒิภาวะทางด้านสังคม และมีความรู้เฉพาะวิชาสามัญ

Enrichment Program มีการสอนเด็กให้ยากและลึกซึ่งกว่าเด็กปกติ เน้นการแก้โจทย์ปัญหา การใช้วิธีคิดแบบมีวิจารณ์ญาณ รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นการสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวการสอนโอลิมปิก

Extension Program มีโปรแกรมพิเศษสอดคล้องรองรับการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ซึ่งอาจมีการสอบอย่างเข้มข้นนอกเวลาเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่เวียดนามทำมากกว่าหลายๆ ประเทศ คือ การฝึกฝนเด็กโดยมีหลักสูตรพิเศษที่ฝึกจากอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา และอาจารย์เหล่านั้นจะศึกษาแนวทางของการทดสอบ หรือแนวข้อสอบอย่างต่อเนื่อง และก่อนแข่งมีการเข้าค่ายติวเข้มอีก 2-3 เดือน

7. มีการสอบใน**ชั้นประโยค**ของระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ข้อสอบกลางของจังหวัด สำหรับการจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องสอบด้วยข้อสอบกลางของประเทศ ซึ่งนับเป็นวิธีการติดตามคุณภาพของระบบการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ข้อสอบส่วนใหญ่จะเป็น**ข้อสอบแบบอัตนัย**ให้นักเรียนต้องอธิบายและให้เหตุผล แม้การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยก็ใช้ข้อสอบ

แบบอัตโนมัติ ซึ่งต้องใช้เวลาในการตรวจสอบประมาณ 1 เดือน แต่เป็นการวัดความสามารถในการเขียนและการแสดงเหตุผลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

8. โรงเรียนที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับชาติ จะเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนในระดับจังหวัด ซึ่งมีส่วนในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไปยังโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ ปัจจุบันมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในเขตภาคเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ภาคละ 1 โรงเรียน ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เว้ และโฮจิมินห์ ตามลำดับ ในทุกจังหวัด (61 จังหวัด) มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีกจังหวัดละ 1 โรงเรียน

9. ระบบโครงสร้างการบริหารที่เป็นระเบียบและมีการกำกับติดตามอย่างเข้มงวด โดยพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้ไม่เกิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ การดำเนินการของโรงเรียนที่ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษดำเนินการอย่างรัดกุมตรงไปตรงมา และไม่ผิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

10. มีการผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาเอกในจำนวนค่อนข้างสูง ในแต่ละปีมีการรับนักศึกษาในระดับปริญญาเอกประมาณ 1,000 คน ในจำนวนนี้มีผู้เรียนอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์อยู่จำนวนค่อนข้างมาก ตัวอย่างเช่นที่ Hanoi University of Science ปัจจุบันมีนักศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และเคมี จำนวน 15 36 และ 42 คน ตามลำดับ

11. ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้การสนองตอบนโยบายการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากผู้ที่ได้รับรางวัลในระดับชาติ จะได้รับสิทธิพิเศษในการเข้ามหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองและชุมชนมีความสนใจต่อการจัดการศึกษา โดยมักเป็นฝ่ายเรียกร้องและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งรัฐก็ได้สนองตอบความต้องการดังกล่าวโดยเปิดโอกาสให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ตัวอย่างเช่น โรงเรียน Marie Curie เป็นโรงเรียนเอกชนที่ได้รับความนิยมสูง เนื่องจากจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายสูงถึง 100 % โรงเรียนแห่งนี้ได้รับการสนับสนุนโดยรัฐให้กู้เงินเพื่อการลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งทางโรงเรียนมีแผนที่จะขยายกิจการและปรับปรุงคุณภาพด้านอาคารสถานที่ในอนาคตอันใกล้ เพื่อยกระดับการให้บริการการศึกษาที่ดียิ่งขึ้น

12. มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาต่อเนื่องของจังหวัดกับมหาวิทยาลัยในการถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน มีสมาพันธ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสมาพันธ์วรรณคดีและศิลปะ ภายใต้สมาพันธ์

ประกอบด้วยสมาคมต่างๆ เช่น สมาคมวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สมาคมคณิตศาสตร์ สมาคมฟิสิกส์ สมาพันธ์มีบทบาทในการเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล และดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการแข่งขันสิ่งประดิษฐ์ และกิจกรรมการศึกษาสู่ชุมชน นอกจากนี้สื่อมวลชนก็ให้ความสำคัญกับการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังเช่น หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวการศึกษาถึง 4 หน้า เป็นประจำทุกวัน รายการการศึกษาทางโทรทัศน์ก็มีให้แก่ผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนได้รับประโยชน์อย่างกว้างขวาง

13. เยาวชนและประชาชนชาวเวียดนามมีความสนใจใฝ่รู้ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์มีการออกวารสารคณิตศาสตร์สำหรับเยาวชนมาเป็นเวลาถึง 36 ปี วารสารนี้ได้รับความนิยมมากและต้องเพิ่มยอดพิมพ์จำหน่ายอยู่เสมอ เนื่องจากจำนวนที่จัดพิมพ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเยาวชน

จุดอ่อน

1. การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้าน SMT มุ่งเน้นเฉพาะการส่งเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ แต่ขาดการสนับสนุนเมื่อเยาวชนเสร็จสิ้นจากการแข่งขัน กล่าวคือ ยังขาดแผนการพัฒนากำลังคนที่เป็นรูปธรรม เกิดปัญหาสมองไหล โดยบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษไปประกอบอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสเป็นจำนวนมาก

2. การจัดการศึกษาเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนขาดการเรียนรู้แบบองค์รวม เช่น การเรียนการสอนเน้นที่การแก้โจทย์ปัญหา แต่ไม่มีการให้นักเรียนสร้างโครงการที่ต้องอาศัยการประยุกต์ความรู้ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

3. ในการคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษยังขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแยกแยะระหว่างเด็กที่มีทักษะและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

4. ขาดการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาครูที่จะสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กในต่างจังหวัดไม่มีโอกาสได้เรียนกับครูที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียง

5. ขาดระบบแรงจูงใจให้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ต้องมาสอนระดับมัธยมปลาย กล่าวคือ ที่ Hanoi University of Science และ Hanoi University of Education ต่างก็มีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยให้อาจารย์ในคณะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสารสนเทศ ต้องมาสอนนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษในสาขาเหล่านี้ ทำให้อาจารย์บางคนรู้สึกเสียเวลา และต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนค่อนข้างมาก เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้เร็ว

6. ประเทศผ่านภาวะสงครามมาเป็นเวลานาน รายได้ประชาชาติยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ รัฐไม่สามารถจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และโรงเรียนส่วนใหญ่มีความขาดแคลนในด้านอุปกรณ์สำหรับห้องปฏิบัติการ

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับประเทศไทย

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศและเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันในสังคมโลกยุคปัจจุบัน แต่การพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีการวางรากฐานที่ดีจากการพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษา และการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

การส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาสำหรับชนชั้น แต่เป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยจะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการอย่างสมดุล มีการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชน และสังคม มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ รวมทั้งทางด้านภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีจิตสำนึกต่อสังคม ซึ่งการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องมีการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา ทั้งระบบและครบวงจร ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการ

จากการศึกษาการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา และการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเวียดนามครั้งนี้ พบว่า ทั้ง ๆ ที่เวียดนามมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าประเทศไทย สภาพความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษายังมีน้อยกว่าประเทศไทย แต่เวียดนามได้ให้ความสำคัญต่อการสรรหาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษเพื่อสร้างผู้นำทางวิชาการในระยะยาว โดยเฉพาะทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี แม้ประเทศจะตกอยู่ในภาวะสงครามมาเป็นเวลานาน ทำให้มีปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อสงครามยุติ เวียดนามก็ไม่ได้ลดความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ จนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ในแนวหน้าระดับนานาชาติ

การดำเนินนโยบายการศึกษาของเวียดนาม แสดงให้เห็นว่าการมีทรัพยากรที่ค่อนข้างจำกัดจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ เนื่องจากการพัฒนากลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นเรื่องที่จำเป็น ประเทศที่มีฐานะยากจนยิ่งจำเป็นต้องทำ ดังนั้น บทเรียนที่ได้รับจากการไปศึกษาวิจัยที่ประเทศเวียดนามครั้งนี้

จึงมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยหลายประการ ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และสื่อมวลชน กล่าวคือ

1. ข้อเสนอในระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) เป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องรับผิดชอบ โดยจะครอบคลุมบทบาทหน้าที่ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงนโยบาย สกศ.ควรศึกษาวิจัยเพื่อจับกระแสและแนวโน้มของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษาที่ทันสมัยและประสบผลสำเร็จในประเทศต่าง ๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย เช่น สิงคโปร์ เกาหลี มาเลเซีย เพื่อนำแนวคิดและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ค้นพบมาสร้างวิสัยทัศน์และกำหนดทิศทางที่เหมาะสมสำหรับระบบการศึกษาของไทย แต่ทั้งนี้ สกศ.จะต้องรวมพลังในลักษณะเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยได้นำประเด็นนโยบายที่สกศ.ได้จัดทำขึ้น ไปวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาครู การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อต้นแบบ ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินผลที่สามารถวัดกระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าการวัดความจำ การดำเนินงานเป็นเครือข่ายดังกล่าว จะช่วยให้การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 การจัดทำนโยบายวิทยาศาสตร์ศึกษาควรสอดคล้องกับแผนพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ จะต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เพื่อให้มีสัดส่วนผู้เรียนในสายวิทยาศาสตร์เพียงพอที่จะเป็นตัวป้อนให้กับระดับอุดมศึกษา ในการนี้จะต้องมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่ครบวงจร คือมีการสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับอนุบาล และส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยจะต้องมีระบบการคัดเลือกและส่งต่อตั้งแต่ระดับอำเภอ และเขตพื้นที่การศึกษา มีการเชื่อมโยงกับโรงเรียนวิทยาศาสตร์ตลอดไปจนถึงมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับหลังปริญญาเอก เพื่อให้เป็นนักวิจัยที่สร้างประโยชน์ในทางวิชาการให้กับประเทศได้อย่างแท้จริง และบุคลากรเหล่านี้จะเป็นต้นแบบที่สามารถฝึกนักวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย และครูโรงเรียนวิทยาศาสตร์รุ่นต่อ ๆ ไปได้

1.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ จะต้องถือว่าการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษจำเป็นต้องใช้ทรัพยากร หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ครู ฯลฯ

ที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการในการระดมทรัพยากรและความร่วมมือทางด้านวิชาการและการเงินจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และต้องเริ่มตั้งแต่ก่อนปฏิสนธิ ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และต่อเนื่องไปจนถึงระดับอุดมศึกษา

1.4 จะต้องมีการจัดทำกฎระเบียบ/กฎหมาย ที่จะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เงื่อนไขในเรื่องสิทธิทางกฎหมาย มาตรการทางภาษี ระเบียบปฏิบัติและสวัสดิการสำหรับครู อาจารย์ และสถาบันครอบครัว ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

1.5 ให้มีการกำหนดมาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและพัฒนาครู คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนเกณฑ์การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ โดยให้มาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาแห่งชาติครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งกลุ่มผู้เรียนปกติ กลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ อาทิ โรงเรียน องค์กรเอกชน ตลอดจนสถาบันครอบครัว

2. ข้อเสนอในระดับปฏิบัติ

2.1 กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 การพัฒนาหลักสูตร ควรให้กรมวิชาการและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับการศึกษาต่างๆ เพื่อสามารถติดตามและประเมินผลมาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาของชาติได้ตลอดเวลา

ในการจัดเนื้อหาหลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ควบคู่ไปกับวิชาการทางด้านภาษา วรรณคดี และประวัติศาสตร์ โดยจะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาความคิด เช่น การเขียนเรียงความและย่อความ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สุนทรียภาพและจินตนาการ ทั้งยังก่อให้เกิดพัฒนาการที่สมดุล คือ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างลุ่มลึก มีกระบวนการแก้ปัญหา

อย่างมีหลักการ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความเข้าใจในประวัติความเป็นมาของชาติไทยและมนุษยชาติ ตลอดจนการแสวงหาความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 การพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ คู่มือ โดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน และสื่อที่เป็นนวัตกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารคู่มือ รวมถึงการจัดให้มีการแปลงสื่อการเรียนรู้อันสำเร็จรูปต่าง ๆ จากต่างประเทศ เพื่อกระตุ้น ส่งเสริม ชี้นำ และฝึกฝน อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

2.1.3 การพัฒนาครู จะต้องถือว่าเป็นงานหลักในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำหรับการพัฒนาครูในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จะต้องใช้รูปแบบและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เช่น การให้สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ

2.1.4 การจัดหาผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ชั้นแนวหน้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ โดยการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ การทำงานวิจัยร่วมกันและการไปประชุมวิชาการกับผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 การพัฒนาการวัดและประเมินผล กรมวิชาการควรจะมีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เน้นกระบวนการคิดมากกว่าเน้นคำตอบ เน้นความสามารถในการสื่อสาร โดยจะต้องลดการวัดผลด้วยข้อสอบที่มีคำตอบตายตัวให้น้อยลง และเพิ่มการวัดผลที่สะท้อนความคิดของผู้เรียนให้มากขึ้น

2.1.6 ควรพิจารณารูปแบบและวิธีการนำระบบการสอบและวัดผลในชั้นประโยคที่ใช้ข้อสอบมาตรฐานของประเทศมาใช้ เพื่อติดตามคุณภาพการศึกษาและระดับความสามารถของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.1.7 การจัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทาง กระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดนโยบายและวางแผนในระยะยาวเกี่ยวกับโรงเรียนเฉพาะทางเพื่อพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินการดังนี้

1) วางแผนการจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่กระจายตามภาคภูมิศาสตร์ต่างๆ

2) กำหนดนโยบายให้ทุกกลุ่มโรงเรียน ทุกอำเภอ หรือเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษ แล้วจัดโปรแกรมเสริมเพื่อพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหล่านั้น โดยกำหนดให้มีห้องเรียนพิเศษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่มีความพร้อม อย่างน้อย

อำเภอหรือเขตพื้นที่การศึกษาละ 1 ห้องเรียน โดยรัฐให้การสนับสนุนทรัพยากร และบุคลากร ตลอดจนหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนสำหรับห้องเรียน พิเศษเหล่านี้ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีห้องเรียนพิเศษอย่าง เพียงพอในทุกจังหวัดเพื่อรองรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจากระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น

3) มีระบบการสรรหาผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้วยการดำเนินการ ที่เป็นขั้นตอน ตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ เขตพื้นที่การศึกษา จนกระทั่ง ถึงระดับประเทศ ระบบการสรรหาดังกล่าวจะต้องมีการส่งต่อ เพื่อให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มตามศักยภาพ แต่ทั้ง นี้ต้องมีการวางแผนให้ครบวงจร คือ จะต้องมีการกำหนดตำแหน่งงานเพื่อผู้ที่มีความสามารถพิเศษจะได้ทำหน้าที่หรือคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติภายหลัง การสำเร็จการศึกษา

4) มีการกำหนดสวัสดิการครูด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อที่จะจูงใจให้คนที่มีความสามารถสูงเข้ามาเป็นครูวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ โดยเพิ่มค่าตอบแทนให้กับครูในสาขาวิชาเหล่านี้ นอกจากนี้ครู ที่สอนผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ควรได้รับ สวัสดิการเพิ่มเติม เช่น การคิดคำนวณภาระการสอนที่สูงกว่าชั้นเรียนปกติ โดยใช้อัตรา 1.5 ต่อ 1 เนื่องจากการสอนชั้นเรียนพิเศษ ครูจะต้องมีการ ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมมากกว่าครูที่สอนในชั้นเรียนปกติ

2.2. มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.2.1 การผลิตครู มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการผลิตครู ที่จะสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยการ เปิดสอนหลักสูตร Gifted Education ในภาควิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา หรือเปิดโอกาส ให้ผู้ที่จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์โดยตรงมาศึกษาเพิ่มเติมทางด้าน Gifted Education ก่อนที่จะออกไปทำการสอน

2.2.2 การวิจัยรูปแบบการสอน มหาวิทยาลัยควรมีการวิจัยเพื่อ พัฒนารูปแบบการสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรม หรือสื่อต้นแบบ และเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้และวิชาการที่ได้จาก

การสร้างองค์ความรู้ไปยังสถานศึกษาให้ได้อย่างทั่วถึง โดยถือเป็นบทบาทหน้าที่ในการบริการวิชาการแก่สังคม

2.2.3 การสร้างความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยควรต้องมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้าน Gifted Education อย่างต่อเนื่อง

2.2.4 ควรให้โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ มีชั้นเรียนพิเศษ และพิจารณาให้อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์มาสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยด้วย

2.3 โรงเรียน ควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

2.3.1 โรงเรียนควรมีระบบการบริหารและจัดการแบบพิเศษที่คล่องตัวที่สามารถส่งเสริมเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความสามารถพิเศษ มีโครงสร้างกลไกที่เหมาะสมในการดำเนินงาน สามารถผลักดันนโยบายและแผนต่างๆ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการสร้างระบบการติดตามและประเมินผล

2.3.2 โรงเรียนควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยถือว่าเป็นภารกิจของครูทุกคนในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

2.3.3 โรงเรียนจะต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ

- 1) จัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
- 2) ส่งเสริมให้เด็กจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนที่เป็นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล โดยนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เป็นผลงาน
- 3) จัดส่งนักเรียนไปร่วมกิจกรรม ฝึกงาน กับนักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ ตามหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ
- 4) ฝึกอบรมระยะสั้นให้เด็กมีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น และใช้เครื่องมือการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ วิกิพีเดีย ฯลฯ

2.3.4 สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อาทิ

- 1) พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งค้นคว้า โดยรวบรวมหนังสือและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัย

2) จัดห้องหรือมุมคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ สร้างและทำในสิ่งที่ตนสนใจ

3) จัดตั้งชมรมคณิตศาสตร์/วิทยาศาสตร์เพื่อให้เด็กที่มีความสนใจร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้สร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ รวมไปถึงการจัดประกวดผลงานดังกล่าว ตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจ

3. ข้อเสนอสำหรับสื่อมวลชน ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 ควรให้ความสำคัญต่อการเผยแพร่สาระความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และเป็นเวทีให้เด็กเยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามความสนใจ เปรียบเสมือนการให้อาหารสมองทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนเป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

3.2 ให้ความรู้ข่าวสารแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมให้มีจิตสำนึกและความเข้าใจต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนทุกคน เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องก็จะให้การสนับสนุนนโยบายทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างเต็มที่

3.3 ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลทุกฝ่ายในสังคม ทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการประจำ และประชาชน ให้มีความเข้าใจในเป้าหมาย และเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษคู่ขนานไปกับการจัดการศึกษาปกติทั่วไป

4. ข้อเสนอสำหรับสถาบันครอบครัว ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเพื่อการเสาะหา การอบรมเลี้ยงดู และเป็นผู้สนับสนุนหลักในหลาย ๆ ด้าน

4.2 ครอบครัวควรมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ในความดูแลร่วมกับสถาบันการศึกษา

4.3 ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาสิทธิอันพึงมีพึงได้ เพื่อการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้

4.4 พ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีสิทธิได้รับความรู้ที่จะไปอบรมเลี้ยงดูลูกให้ถูกทาง และได้รับการสนับสนุนเพื่อจะดูแลเด็กในปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ทุกด้าน

บรรณานุกรม

- กลุ่มงานพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ศึกษา. **สรุปผลการประชุม เรื่อง การเสวนา
นักธุรกิจไทยในเวียดนาม ครั้งที่ 6 วันที่ 29 สิงหาคม 2543 ณ กระทรวง
การต่างประเทศ.**
- ข้อมูลจำเพาะเวียดนาม จากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย มิถุนายน
2543 :** เอกสารประกอบการเสวนานักธุรกิจไทยในเวียดนาม ครั้งที่ 6 วันที่
29 สิงหาคม 2543 ณ กระทรวงการต่างประเทศ.
- เขียน ธีรวิทย์. **เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการ
ต่างประเทศ.** ผลงานวิจัยชุดเอเชีย โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว., สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **สถาบันประชากรศาสตร์, ประชากรโลก, 2540.**
- ชุมพล เทียงธรรม. **กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. Mr. Vo Hong
Nam และ Mr. Nguyen Chi Thong (ชาวเวียดนาม). การสนทนาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิ. 2543.**
- ธัญญาทิพย์ ศรีพนา. **เมื่อเวียดนามปฏิรูป, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.), 2541.**
- _____ . "เวียดนามปี 2000". **มติชน 5** กันยายน 2543.
- ธันวา วิน. "ข้อมูลด้านการศึกษา (การสอบเข้ามหาวิทยาลัย)". **มติชน 17** กรกฎาคม
2543.
- พิเชียร คุระทอง. "ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เวียดนามเทิร์นโปร". **มติชน 19-20** กรกฎาคม
2543.
- พีระพัฒน์ สาครพานิช. "ครบรอบ 55 ปี ประกาศเอกราชเวียดนาม". **เดลินิวส์**
2 กันยายน 2543.
- วิบูลย์ลักษณ์ ทองเชื้อ และวรรณภา เปลี่ยนศรี. **รายงานการศึกษาดูงาน เรื่อง
การเรียนการสอนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ในเวียดนาม ระหว่างการ
ประชุม ASCOE ระหว่างวันที่ 29 กันยายน-1ตุลาคม 2541, เอกสารอัดสำเนา.**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย, ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2540.

_____ . ความสามารถของเยาวชนไทยบนเวทีโลก : ผลจากการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ปี 2538-2542, มีนาคม 2543.

The Ministry of Education and Training of S.R. Vietnam, Workshop on Training and fostering talented student in preparation for National ASEAN Regional and International Olympic Competitions in Mathematics, Physics, Chemistry, Biology and Computer Science, May 1999.

Education Publishing House (Nha Xuat ban GIAO DUC)

Director : NGO TRAN AI

Address : 81 Tran Hung Dao Str. Hanoi

Tel : 84-4-8222130

Hanoi University of Natural Science

Mathematics-Informatics Department for Gifted Students The Achievements in the International Contests. (Thanh Tich Trong Cac ky Thi Quoc Te)

Hanoi University of Science (Vietnam National University, Hanoi) September 1999.

Address : 334 Nguyen Trai, Hanoi, Vietnam

Tel : 84-4-8581419; 8584615

Fax : 84-4-8583061

E-mail : dhkhtn @ hn.vnn.vn

Mathematics and Youth 8/2000 (Toan hoc va Toui tre) SO 278-NAM THU 37-TAP CHI RA HANG THANG

Address : 231 Nguyen Van Cu, TP Ho Chi Minh

Tel : 08-8323044

Mathematics and Youth 9/2000 (Toan hoc va Toui tre) SO 279-NAM THU 37-TAP CHI RA HANG THANG

Address : 231 Nguyen Van Cu, TP Ho Chi Minh

Tel : 08-8323044

National Institute for Educational Development (NIED) (Vien Nghien Cuu Phat
Trien Giao Duc)

Address : 106 Tran Hung Dao Hanoi, Vietnam

Tel : 84-4-8253390

Fax : 84-4-8261993

E-mail : lam-nied @ netnam.org.vn

การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กลุ่มงานบริการข้อมูลอินเทอร์เน็ต, 2543
จากการสืบค้นข้อมูลระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 7 เรื่อง คือ

- 1) The Socialist Republic of Vietnam : 1992 Constitution
www.batin.com.vn/vninfo/vni.htm
- 2) Vietnam
www.odci.gov/cia/publications/factbook/vn.html
- 3) Hanoi University of Technology : HUE
www.hut.edu.vn/en
- 4) Children's Participation Behaviour in Vietnam : Combined Activities
www.ncdsnet.anu.edu.au
- 5) Vietnam : Yesterday & Today
www.serverce.oaktom.edu/~wittmam/vietlink.htm
- 6) Vietnamese Education News
www.vnagency.com.vn/2000-06/30/stories/11.html
- 7) Vietnam in Renovation 1986-1996
[www.batin.com.vn/10 years/10 Index.htm](http://www.batin.com.vn/10%20years/10%20Index.htm)

Office of National Council of Education

01 Bach Thao, Ba Dinh

Hanoi, Vietnam

Tel. 08044955

Fax. 08044130

สภาการศึกษาของเวียดนามได้มีการจัดตั้งมาได้ประมาณ 2 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นองค์กรกลางในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ซึ่งปัจจุบันงานด้านการศึกษาได้ขยายตัวออกไปอย่างต่อเนื่อง ประเทศเวียดนามมีจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 22.6 ล้านคน แต่ก็ยังนับว่าประชากรวัยเรียนที่ยังไม่ได้รับการศึกษามีอีกมาก ซึ่งต้องอาศัยการศึกษานอกระบบช่วยเสริม อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันชาวเวียดนามมีนิสัยใฝ่เรียนรู้มาโดยตลอด ปัจจุบันรัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก

เวียดนามได้พัฒนาการศึกษาไปได้มาก เมื่อครั้งที่ยังอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส มีประชากรไม่รู้หนังสือประมาณร้อยละ 95 แต่ในปัจจุบัน อัตราการรู้หนังสือของประชากรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 การปฏิรูปการศึกษาเริ่มตั้งแต่การได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศส ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ 3 ประการ คือ 1) ความยากจน 2) ผู้รุกราน 3) ความโง่ โดยให้เหตุผลว่าชนชาติใดไม่รู้หนังสือย่อมอ่อนแอ และเมื่อมีการเปิดประเทศตามนโยบาย “โต๋ย เหมจย” รัฐบาลก็ได้ลงทุนอย่างมหาศาลต่อการพัฒนาการศึกษา

การพัฒนาการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างชัดเจนจากรายงานของ UNESCO ในเรื่องดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index-HDI) เวียดนามอยู่ในอันดับที่น่าพอใจคือ 108 จาก 175 ประเทศ ทั้ง ๆ ที่เวียดนามยังมีฐานะยากจน และระดับ GDP per capita ยังไม่สูงเท่าประเทศอื่น แต่การที่มีระบบการศึกษาที่ดี จึงทำให้ภาพรวมของการพัฒนามนุษย์อยู่ระดับกลางของโลก

ระบบการศึกษาของเวียดนามจัดเป็นระบบ 5-4-3 คือ ประถมศึกษา 5 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี นโยบายการศึกษาที่จะเร่งดำเนินการภายใน 10 ปี คือ จะขจัดการไม่รู้หนังสือให้ได้หมดสิ้นภายในปี พ.ศ. 2553

จะจัดการศึกษาภาคบังคับถึงระดับประถมศึกษา ซึ่งประกาศมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 ให้ได้สมบูรณ์โดยเร็ว และจะขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นมัธยมศึกษาตอนต้นในปี พ.ศ. 2553

อย่างไรก็ตามในระดับอุดมศึกษา ยังนับว่าจัดได้ไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีอัตราส่วนผู้สำเร็จระดับบัณฑิตศึกษาต่อประชากรเท่ากับ 117 ต่อ ประชากร 10,000 คน ซึ่งรัฐบาลตั้งเป้าหมายว่าจะต้องให้ได้สูงกว่านี้ สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษเวียดนามได้ดำเนินการมาประมาณ 30 ปี ในปี พ.ศ.2517 ได้ส่งนักเรียนเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเป็นครั้งแรก และก็ได้รับเหรียญทองในวิชาคณิตศาสตร์ การเลือกสรรผู้มีความสามารถพิเศษดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตั้งแต่ระดับตำบล ระดับจังหวัด ขึ้นมาถึงระดับชาติ มีการสร้างโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับชาติ 2 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และมหาวิทยาลัยการศึกษา เป็นแหล่งเพาะบ่มผู้ที่จะไปสอบแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ

อย่างไรก็ตามนโยบายการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษก็มีจุดอ่อนคือ ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือให้ความสนใจเฉพาะช่วงไปสอบแข่งขัน แต่เมื่อนักเรียนกลับมาแล้วไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เกิดปัญหาสมองไหลไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส

พัฒนาการของนโยบายการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษได้เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2508 มีการส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ ซึ่งปรากฏว่าประชาชนให้การตอบสนองเป็นอย่างดี และได้มีการขยายจำนวนโรงเรียนประเภทนี้ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ.2533 มีโรงเรียนส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษเกือบทุกอำเภอ บางโรงเรียนมีชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แต่อย่างไรก็ตามได้มีข้อถกเถียงกันว่า การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษควรจะเริ่มในระดับใด ดังนั้นในปี พ.ศ.2540 รัฐบาลจึงประกาศห้ามไม่ให้เปิดชั้นพิเศษในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น คงให้เปิดสอนได้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มที่มีความเห็นขัดแย้งว่า ความสามารถพิเศษหลายอย่างแสดงออกได้ตั้งแต่ระดับชั้นต้นๆ ฉะนั้นการสรรหาผู้มีความสามารถพิเศษตั้งแต่วัยเยาว์จะช่วยให้มีตัวป้อนให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น

ในการนำนโยบายการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษไปปฏิบัติ ยังมีปัญหาอยู่บางประการ เช่น

- การคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ ยังขาดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแยกแยะระหว่างเด็กที่มีทักษะกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในบางสาขาวิชามีปัญหาไม่มาก เช่น ศิลปะ ดนตรี และการกีฬา เนื่องจากเด็กสามารถแสดงออกมาได้เป็นรูปธรรม ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การแสดงออกวัดได้ยากกว่า
- ขาดการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาครูที่จะสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งนับว่ามีความขาดแคลนครูประเภทนี้มาก เด็กในต่างจังหวัดไม่มีโอกาสได้เรียนกับครูเก่ง ๆ หรือ เรียนกับศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย
- การจัดการเรียนการสอน มีปัญหาในเรื่องห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะวิชาเคมี และชีววิทยา
- ขาดแผนการใช้ประโยชน์จากกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษอย่างชัดเจนว่าจะให้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Prof. Dang Ung Van Director, Office of the National Council of Education
2. Dr. Dang Ba Lam Director General, National Institute for Educational Development
3. Prof. Dr. Nguyen Van Mau Rector, Hanoi University of Science

Hanoi University of Science

334 Nguyen Trai, Hanoi, Vietnam

Tel. (84-4) 8581419, 8584615

Fax. (84-4) 858-3061

E-mail: dhkhtnhn@hn.vnm.vn

เดิมมีชื่อว่า University of Hanoi ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 เมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนมาเป็น Hanoi University of Science ในปี พ.ศ.2538 ซึ่งเป็นเครือข่ายของ National University ปัจจุบันมี 10 คณะ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 2 ภาควิชา คือภาควิชาภาษาต่างประเทศและพลศึกษา นอกจากนี้ยังมีสถาบันวิจัย 9 สถาบัน และศูนย์ภาษาต่างประเทศ จำนวนนักศึกษาทั้งหมดเกือบ 13,000 คน ซึ่งเป็นระดับปริญญาตรี 11,000 คน อีก 500 คนอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา และยังมีนักเรียนมัธยมเฉพาะทาง (gifted high school) อีก 1,200 คน จำนวนบุคลากรรวมทั้งสิ้น 750 คน

มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาเป็น 4 ระบบ ดังนี้

1. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คือ อาชีวศึกษาและ associate bachelor program สำหรับนักเรียนมัธยมผู้สอบผ่านตามเกณฑ์ของโปรแกรม ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของ bachelor program แต่สามารถเข้าสู่ bachelor program ได้เมื่อสอบผ่านโดยใช้เวลาอีก 2.5 ปี หลังจากหลักสูตร 2 ปีของระดับนี้

2. ระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีหลักสูตร 4 ปี สำหรับปริญญาตรี 2 ปี สำหรับปริญญาโทและ Dr.courses และ ปริญญาเอก 4 ปี ผู้เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีจะต้องผ่านการสอบคัดเลือกซึ่งจัดโดย National University

3. Honour Program for Talented B.Sc หรือ B.E. หลักสูตร 4 ปี สำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งคัดเลือกมาจากโปรแกรมปริญญาตรีปกติหลังจากเรียนวิชาพื้นฐานแล้ว หรือคัดเลือกจากนักเรียนมัธยมที่มีความสามารถพิเศษที่ชนะการแข่งขันรางวัลที่ 1 ระดับชาติ และผู้ได้รับการคัดเลือกอยู่ในทีมชาติในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ นักเรียนกลุ่มหลังนี้สามารถเข้าโปรแกรมได้โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก

4. โปรแกรมสำหรับนักเรียนมัธยมผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นเสมือนอีกหนึ่งภาควิชาของมหาวิทยาลัย โปรแกรมนี้รัฐบาลมอบหมายให้มหาวิทยาลัยจัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2508 ใน 5 สาขา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมีและสารสนเทศ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพป้อนให้กับคณะต่าง ๆ

นอกจากการเรียนแบบเต็มเวลาแล้ว ยังมีนักศึกษา part-time ประมาณ 1,000 คนต่อปี เข้าศึกษาโดยใช้เวลา 5 ปี สำหรับผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว หรือ 3 ปีสำหรับผู้ผ่าน associate bachelor degree ในสาขาเดียวกัน

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Prof. Dr. Hab. Nguyen Van Mau	Rector
2. Assoc. Prof. Nguyen Ngoc Long	Vice Rector

Hanoi University of Education

Quan Hoa, Cau Giay

Hanoi, Vietnam

Tel. (84-4) 8342522

Fax. (84-4) 8340721

ประวัติความเป็นมาของ Hanoi University of Education เดิมเคยอยู่ร่วมกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติ แต่ภายหลังแยกออกมาเพื่อความเป็นอิสระในการบริหารและงานวิชาการ สถาบันนี้จะมีอายุครบ 50 ปี มีการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก

สถาบันนี้มีการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษมาได้ 34 ปี ปัจจุบันมีการสอนกลุ่มดังกล่าวในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสารสนเทศ ซึ่งนักเรียนจากโรงเรียนของสถาบันได้เป็นตัวแทนไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการทุกปี และได้รับเหรียญรางวัลทุกครั้ง ผลผลิตจากโรงเรียนนี้มีจำนวนนับพันคน ปัจจุบันเป็นผู้นำในทางวิชาการหลายคน รวมทั้งได้เป็นศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย

การจัดการเรียนการสอน ให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นผู้สอนเอง โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์และสารสนเทศ ส่วนวิชาอื่น ๆ ให้อาจารย์ระดับมัธยมศึกษาทั่วไปเป็นผู้สอน การให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยสอนในวิชาเฉพาะเนื่องจากอาจารย์เหล่านี้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยซึ่งช่วยให้มีความรู้กว้างขวางและสามารถเจาะลึกได้

หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศ และเพิ่มเติมในลักษณะ Enrichment Program ครูต้องทำงานหนัก คือต้องเตรียมตัวมากในการหาเนื้อหาเพิ่มเติมมาสอน เพราะเด็กเรียนรู้ได้เร็ว

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษนี้เพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ คล้ายๆ โรงเรียนสาธิต และให้มีการขยายผลไปยังจังหวัดอื่น ๆ ปัจจุบันมีโรงเรียนในลักษณะนี้ในหลายจังหวัด รวมทั้งสิ้นประมาณ 40 กว่าแห่ง โดยมีการติดต่อกับเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ โดยทางมหาวิทยาลัยอาจส่งอาจารย์ไปถ่ายทอดสิ่งใหม่ ๆ หรือไปบรรยายให้กับนักเรียนโดยตรง

ในด้านการบริหารอาจมีปัญหาบ้าง เช่น การให้อาจารย์หรือศาสตราจารย์ไปสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้อาจารย์บางคนรู้สึกเสียเวลา ระบบจูงใจที่มีในขณะนี้คือ การให้ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่ช่วยให้การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ ประสบผลสำเร็จส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้ปกครอง เพราะเมื่อรัฐได้ประกาศนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ปกครองขาดรับทันที โดยไม่คิดว่าเป็นการสร้างชนชั้นแต่อย่างใดเพราะเด็กทุกคนมีโอกาสหากมีความสามารถสูง และสมควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ

จุดอ่อนที่ยังมีอยู่ ได้แก่

- การเรียนการสอน เน้นที่การแก้โจทย์ปัญหา แต่ยังไม่มีการให้นักเรียนสร้างโครงการ จึงอาจขาดการประยุกต์ความรู้
- การสร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยที่จะมาสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจยังไม่เพียงพอ
- ไม่มีแผนยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาผู้ที่มีความสามารถพิเศษเพื่อการพัฒนาประเทศ

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Assoc. Prof. Le Quang Trung Vice Rector
2. Mr. Dinh Quang Thu International Relations Section

University of Natural Sciences

227 Nguyen Van Cu St., Dist. 5

Ho Chi Minh City, Vietnam

Tel. (84-8) 8353193, 8353437

Fax. (84-8) 8350096

คณะวิทยาศาสตร์ เดิมอยู่ใน Saigon University ต่อมาปี พ.ศ.2520 คณะวิทยาศาสตร์ได้รวมกับคณะอักษรศาสตร์ (Faculty of Letters) เป็น University of Ho Chi Minh City, ต่อมาในปี พ.ศ.2539 เมื่อมีการปรับโครงสร้างการศึกษา University of Natural Sciences จึงเปลี่ยนมาเป็นมหาวิทยาลัยในเครือของ Vietnam National University

มหาวิทยาลัยนี้มีนักศึกษาประมาณ 8000 คน อาจารย์ 565 คน ซึ่งเป็นระดับศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ 33 คน อาจารย์ปริญญาเอก 90 คน และปริญญาโทอีก 73 คน มีคณะทั้งหมด 7 คณะและศูนย์วิจัย 8 ศูนย์ นอกจากนี้จะมีศูนย์ที่ทำหน้าที่บริการได้แก่ ศูนย์ทางด้านภาษาต่างประเทศ ศูนย์ฝึกอบรม ศูนย์จัดสอบ และศูนย์บริการงานให้นักศึกษา

มหาวิทยาลัยมีโปรแกรมทั่วไปเพื่อปูพื้นฐานให้แก่ นักศึกษา เมื่อผ่านชั้นพื้นฐานนี้แล้วจึงมีสิทธิศึกษาต่อในสาขาเฉพาะที่มีอยู่ 27 สาขา และจะจบปริญญาตรีเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรรวมทั้งผ่านการสอบวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษามีปริญญาโทและเอกสำหรับปริญญาเอกจะใช้เวลา 3-4 ปีหลังปริญญาตรีหรือ 2-3 ปีหลังปริญญาโท

ความร่วมมือระหว่างประเทศนั้นมีหลายรูปแบบ เช่นการฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเชิญอาจารย์พิเศษมาช่วยสอน การจัดประชุมปฏิบัติการ โครงการวิจัยร่วมและการร่วมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศด้านวิจัย เช่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี และแคนาดา

โรงเรียนมัธยมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เปิดสอนมา 6 ปีแล้ว เริ่มจากสาขาวิชาคณิตศาสตร์ต่อมาจึงขยายเปิดสาขาวิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และยังมีสาขาภาษาอังกฤษและวรรณคดีด้วย โดยมีอธิการบดีเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการตั้งโรงเรียนพิเศษนี้ก็เพื่อเป็นแหล่งผลิตผู้มีความสามารถสำหรับมหาวิทยาลัยและเพื่อยกระดับการศึกษา โรงเรียนนี้มีสาขาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษเป็นสาขาที่แข็งแกร่งที่สุด มหาวิทยาลัยได้มีโปรแกรมทดลองเมื่อ 3 ปีที่แล้ว โดยคัดเลือกนักเรียนประมาณ 40 คน จากนักเรียนในโรงเรียน 500 คน เพื่อเข้าโครงการพิเศษ จัดการสอนพิเศษ 2 วิชาในปีแรก นอกนั้นเรียนเหมือนคนอื่น หลังเทอมที่ 2 คัดเด็กที่มีผลการเรียนเยี่ยมเข้าเรียนวิชาการระดับสูงแล้ว ทำวิจัยทำให้เด็กได้ประสบการณ์วิจัยเร็วขึ้น บางคนสามารถตีพิมพ์ผลงานได้ด้วย นักเรียนที่คัดมานี้จะมีการเรียนประมาณ 30% ที่แตกต่างจากคนอื่นเขาจะได้รับการสอนพิเศษที่เน้นการแก้โจทย์ (problem solving) และได้รับการสอนจากอาจารย์ที่เก่ง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้ใช้อุปกรณ์ปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย โครงการนี้จะขยายต่อไปให้เป็นชั้นเรียนพิเศษจนกระทั่งทำได้ทั้งโรงเรียน

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Dr. Pham Dinh Hung Vice Rector
2. Dr. Bui Tho Thanh Dean, Faculty of Chemistry
Chairman of Scientific Committee
3. Prof. Nguyen Huu Anh Chairman, Department of
Mathematics and Computer
Sciences President,
Mathematical Society
4. Dr. Tran Linh Thuoc Dean, Faculty of Biology

Ho Chi Minh City University of Technology

268 Ly Thuong Kiet St., Dist. 10

Ho Chi Minh City, Vietnam

Tel. (84-8) 8652442

Fax. (84-8) 8653823

E-mail : inter@iro.hcmut.edu.vn

มหาวิทยาลัยนี้เป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ที่สุดในภาคใต้ของประเทศเวียดนาม จัดว่าใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2500 ซึ่งเปลี่ยนจาก National Technical Center โดยการรวมวิทยาลัยด้านวิศวกรรมศาสตร์ 4 วิทยาลัยเข้าด้วยกัน หลังจากนั้นได้เปลี่ยนเป็น National Technical Institute ในปี พ.ศ.2515, Technical University ในปี พ.ศ.2517 หน้านั้นเป็นสถาบันผลิตวิศวกรสำหรับเวียดนามตอนใต้ จนกระทั่งปี พ.ศ.2519 เมื่อมีการรวมประเทศแล้วจึงเปลี่ยนมาเป็น Ho Chi Minh City University of Technology (HUT) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีของประเทศ อีก 2 แห่งอยู่ที่ฮานอยและดานัง

มหาวิทยาลัยมีนักศึกษาประมาณ 20,000 คน อาจารย์ 600 คน บุคลากรอื่นอีก 200 คน ประมาณร้อยละ 60 ของอาจารย์มีวุฒิปริญญาเอก แต่ละปีจะรับนักศึกษาใหม่ 2,800 คน และอีก 1,000 คนในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งหมดมี 10 คณะ และศูนย์วิจัยศูนย์บริการรวม 12 ศูนย์ ผู้สอบเข้าได้ร้อยละ 60 เป็นนักเรียนมัธยมจากโรงเรียนพิเศษ

มหาวิทยาลัยจัดระบบการศึกษาให้ทั้งแบบเต็มเวลาและ part-time มีความร่วมมือกับองค์กรและสถาบันต่างประเทศหลายแห่ง เช่น ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น แคนาดา สำหรับประเทศไทยมหาวิทยาลัยมีโครงการร่วมกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และระดับสถาบัน AIT มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาและการให้ทุน อาจารย์ส่วนใหญ่จึงจบการศึกษาจากประเทศเหล่านี้ มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการ Excellent Engineering Program ร่วมกับมหาวิทยาลัยในฝรั่งเศส โปรแกรมนี้ทำมาได้ 2 ปี โดยใช้หลักสูตรของฝรั่งเศส ปัจจุบันมีนักศึกษาในปีที่ 2 อยู่ 72 คน และในปีที่ 1 อีก 98 คน ผู้ที่เข้าเรียนในโปรแกรมนี้จะเป็นนักเรียนที่มีคะแนนชั้นมัธยมปลายสูง มีผลงานเด่น เช่น ได้รางวัลจากการแข่งขันระดับประเทศ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในโปรแกรม

นี่คือ 1 ต่อ 3 นักศึกษาจะใช้เวลา 9 เทอม โดยเรียนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ใน 3 เทอมแรก อีก 6 เทอมจะเป็นการเรียนวิชาเฉพาะโดยมีวิทยานิพนธ์และฝึกงานอีก 6 เดือน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยกำลังริเริ่ม Honour Program ซึ่งเน้นวิจัยเพื่อคัตนักเรียนที่เรียนดีหลังเทอมที่ 3 ของโปรแกรมปกติ Honour Program นี้ จะใช้เป็นกลไกในการยกระดับมาตรฐานของโปรแกรมปกติทั้งหมด มหาวิทยาลัยต้องการเน้นความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงไม่มีนโยบายที่จะเปิดสาขาอื่นจนกลายเป็น comprehensive universtiy และในอนาคตจะค่อย ๆ เลิกการสอนในระดับวิทยาลัยเทคนิค

ด้านความสัมพันธ์กับภาคเอกชน อาจารย์มหาวิทยาลัยนี้มีส่วนในการให้คำปรึกษาและการบริการทางวิชาการแก่ภาคเอกชน และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของประเทศ รวมทั้งความต้องการของภาคอุตสาหกรรม มีการส่งนักศึกษาไปฝึกงาน และได้รับการสนับสนุนเป็นทุนการศึกษาและเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการวิจัยและการเรียนการสอน

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Dr. Phan Thi Tuoi Rector
2. Dr. Le Chi Hiep Head, International Relations Office

โรงเรียน Quoc Hoc Hue High School

10 Le Loi St., Hue

Vietnam

Tel. 054 820611

เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2439 คือเมื่อ 105 ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนรุ่นแรกๆ ที่ฝรั่งเศสตั้งขึ้นมา เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพดีที่สุดในภาคกลางของประเทศ มีศิษย์เก่าออกไปประกอบอาชีพที่ดีและมีชื่อเสียงมากมาย ระหว่างปี พ.ศ.2537-2538 รัฐบาลได้ยกย่องให้เป็นโรงเรียน 1 ใน 3 ที่มีคุณภาพดีของประเทศ

เป้าหมายของโรงเรียน

1. พยายามที่จะยกระดับการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานดีเยี่ยมในบริเวณนี้ (ภาคกลางของเวียดนาม)

2. นักเรียนที่มาเรียนโรงเรียนนี้ต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีในระดับม.ต้น จึงจะมีสิทธิสมัครสอบคัดเลือก แล้วแบ่งนักเรียนที่สอบคัดเลือกได้ เป็น 2 กลุ่มการเรียนตามหลักสูตรดังนี้

(1) หลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ รวม 23 ห้องเรียน

(2) หลักสูตรปกติหรือทั่วไป 30 ห้องเรียน

หลักสูตรผู้มีความสามารถพิเศษ จัดไว้ห้องละไม่เกิน 30 คน ส่วนหลักสูตรปกติ ห้องละไม่เกิน 45 คน ทั้งโรงเรียนมีนักเรียน 1,700 คน

การจัดชั้นเรียนในระยะเวลา 1 ปีผ่านไปถ้านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ หากผลการสอบไม่ดี จะให้ไปเรียนในชั้นเรียนปกติ ในทางกลับกันถ้านักเรียนชั้นเรียนปกติ หากผลการสอบได้คะแนนดีมาจะได้จัดเข้าไปเรียนในชั้นเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ

ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนมีคุณภาพสูง

1. การจัดชั้นเรียนไม่แออัดเกินไป นักเรียนความสามารถพิเศษห้องละไม่เกิน 30 คน และห้องปกติไม่เกินห้องละ 45 คน

2. การคัดเลือกเลือกครูผู้สอน ต้องเป็นครูที่มีความสามารถสูง และมีบ้านพักรับรองให้พัก

3. ให้ทุนแก่นักเรียนในชั้นที่มีความสามารถพิเศษทุกคน

4. นักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนนี้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ 100%
5. โรงเรียนนี้มีห้องปฏิบัติการ (Lab) ที่มีความพร้อมมากที่สุดในประเทศ
ทัดเทียมกับห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย
6. เป็นโรงเรียนเดียวที่มีการสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้น ม.ปลายของเมืองเว้
7. มีการแลกเปลี่ยนครูผู้สอนของโรงเรียนนี้กับอาจารย์ที่สอนใน
มหาวิทยาลัยให้หมุนเวียนมาสอน และครูที่เก่งจากโรงเรียนนี้ได้ไปสอนโรงเรียน
วิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งเชิญอาจารย์ที่เก่ง ๆ จากโรงเรียนอื่นมาสอน
ด้วย
8. นักเรียนที่เรียนดีนิยมไปสอบเข้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยที่ฮานอย ใน
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม วิศวกรรมโยธา การต่างประเทศ การค้าภายใน การคลัง-การ
ธนาคาร การสื่อสารทางไกล ฯลฯ อันเป็นสาขาวิชาที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของ
ประเทศเป็นสำคัญ

สรุป

1. โรงเรียนนี้นับได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมสูงในประเทศเวียดนาม
และทุ่มเทความพร้อมลงสู่การพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนอย่างจริงจัง
และสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้นำของประเทศ
หลายคนจบจากโรงเรียนนี้
2. หลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ นอกจากจะเรียนตามหลักสูตร
ชั้นม.ปลาย แล้วทุกคนจะได้เรียนเจาะลึกตามความสนใจ ความถนัดและความ
สามารถในวิชาที่ประสงค์จะเรียนให้มีทักษะเป็นพิเศษเฉพาะวิชานั้น ๆ
3. โรงเรียนนี้มีบรรยากาศที่ดีทั้งทางด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
บรรยากาศทางวิชาการ และบรรยากาศทางด้านบริหารจัดการถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่
ดีของเวียดนาม

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

1. Mr. Nguyen Chon Duc Principal

Le Hong Phong
High School for Gifted Students

235 Nguyen Van Cu St., Dist. 5

Ho Chi Ninh City, Vietnam

Tel. (84-8) 8398506

Fax. (84-8) 8353089

E-mail: lhphcm@hcm.vnn.vn

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนรัฐบาล เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 10-11-12) เป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยฝรั่งเศสเข้ามาปกครองเวียดนาม เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงที่สุดในโฮจิมินห์ซิตี และเป็นหนึ่งในสามของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคุณภาพสูงสุดของประเทศเวียดนาม เมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้เปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี

นโยบายของโรงเรียน ต้องจัดการเรียน 2 ระบบดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนเรียนดีที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาจากพื้นที่เมืองโฮจิมินห์ซิตี

2. จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ (Gifted) ที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามา และเป็นนักเรียนจากพื้นที่เวียดนามตอนใต้ (จำนวน 16 จังหวัด) ตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี มีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ 15 ห้องเรียน

สิ่งที่ได้พบเห็น

การจัดชั้นเรียน

1. นักเรียนปกติ ห้องเรียนละ 50 คน
2. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษห้องละ 20 คน

วิชาที่จัดให้สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจัดให้นอกเหนือจากหลักสูตรตามปกติ มี 10 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส วรรณคดี และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Informatics)

การจัดกลุ่มการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้

ส่วน A - สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียน คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ส่วน B - สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียน คณิตศาสตร์ เคมี และชีววิทยา

ส่วน C - สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์

ส่วน D - สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนคณิตศาสตร์ ด้านภาษา

และวรรณคดี

ข้อสังเกต สำหรับวิชาภาษาต่างประเทศ นักเรียนเลือกเรียนภาษาอังกฤษ 95% และเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส 5%

จุดเด่นของโรงเรียน

1. นักเรียนของโรงเรียนนี้จบการศึกษา (ผ่านข้อสอบกลางของกระทรวงศึกษาธิการ) ร้อยละ 100 และสามารถสอบคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ เกินกว่าร้อยละ 95

2. นักเรียนเกรด 10 และเกรด 11 ได้รับการสอนเสริมเป็นพิเศษ เพื่อเข้าร่วมโครงการโอลิมปิกวิชาการ

3. ประเทศต่าง ๆ จำนวน 45 ประเทศ ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนเพื่อไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศนั้น ๆ แล้วกลับมารับใช้ประเทศ

4. มีโครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนเพื่อการศึกษาด้านภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรม กับประเทศญี่ปุ่น แคนาดา มาเลเซีย นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

5. มีการใช้ห้อง Lab สำหรับนักเรียนที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Active Students)

6. โรงเรียนจัดให้มีการติดต่อสื่อสารทางไกล ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนญี่ปุ่น และนักเรียนออสเตรเลีย

7. มีโครงการพิเศษเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคม หลายโครงการ

8. ผู้นำจำนวนมากของเมืองโฮจิมินห์ซิตี้ เรียนจบไปจากโรงเรียนนี้

9. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับทุนการศึกษาทุกคน

แหล่งเงินอุดหนุน

1. จากรัฐบาล ประมาณครึ่งหนึ่งของรายได้ของโรงเรียน

2. จากผู้ปกครองนักเรียน อีกประมาณครึ่งหนึ่ง

บุคลากร

มีครูทั้งหมด 185 คน ประกอบด้วย

ครูปริญญาเอก	3	คน
ครูปริญญาโท	43	คน
ครูปริญญาตรี	139	คน

ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นวาระ ๆ ละ 5 ปี ถ้ามีผลงานดีสามารถ
อยู่ต่อได้อีก

สภาพของอาคารสถานที่อยู่ในระหว่างปรับปรุงเป็นอย่างมาก

สรุป

1. ประเทศเวียดนามไม่มีกฎหมายหรือนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่เป็นโรงเรียนวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ ขึ้นอยู่กับความมุ่งหวังของโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ

2. ในระดับมหาวิทยาลัยไม่มีการให้โควตาหรือให้โอกาสเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญสำหรับนักเรียนและผู้ปกครองมาก

3. ชาวเวียดนามส่วนใหญ่ยากจน แต่สนใจส่งลูกเข้าเรียนมาก และให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับประชากรวัยเรียนให้มีโอกาสได้รับการศึกษา

4. ในปัจจุบันนี้ เวียดนามยังมีปัญหาทางเศรษฐกิจอยู่มาก แม้โรงเรียนชั้นดีก็ยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการทดลองหรือในห้องปฏิบัติการค่อนข้างมาก

5. วิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ทุกโรงเรียนเน้นมากและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

Mr. Dang Thanh Chau Principal

สำนักพิมพ์ Educational Publishing House

81 Tran Hung Dao Stre.

Hanoi, Vietnam

Tel. (84-4) 8222130

สำนักพิมพ์นี้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2500 เป็นเวลา 43 ปีมาแล้ว มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ปัจจุบันมีสำนักงานสาขาอยู่ 2 แห่ง ที่เมืองโฮจิมินห์ และเมืองดานัง มีหน้าที่ในการผลิตและจำหน่ายสื่อการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา ทั้งในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง สื่อแถบบันทึกภาพ สื่อซีดีรอม รูปภาพ แผนที่ ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ประมาณ 1,200 คน ในจำนวนนี้เป็นนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการ 170 คน เป็นศาสตราจารย์ 2 คน รองศาสตราจารย์ 2 คน จบ Ph.D.จำนวน 23 คน

จุดมุ่งหมายสำคัญที่ไปที่สำนักพิมพ์นี้ คือการไปพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะกรรมการวารสารคณิตศาสตร์สำหรับเยาวชน บรรณาธิการอาวุโส Prof. Nguyen Khanh Toan ได้บรรยายสรุปเกี่ยวกับวารสารนี้ว่า เป็นวารสารที่มีอายุถึง 36 ปีแล้ว เป็นที่นิยมกันในหมู่เยาวชนและประชาชนชาวเวียดนามมาก ผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลต้องเดินทางรอนแรมมาเพื่อหาซื้อวารสารนี้จนมีคำกล่าวที่ว่า นักเรียนในชนบทคอยวารสารนี้ เหมือนเด็กคอยแม่กลับจากตลาด วารสารนี้เดิมทีเคยจัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบันได้ขยายเนื้อหาสาระ ลงไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย เป็นวารสารที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้เยาวชนสนใจในวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น เดิมทีเคยขอคณะกรรมการสังกัดกรมวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก็คือกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเวียดนามในปัจจุบันนั่นเอง แต่ต่อมาคณะกรรมการได้ย้ายมาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม และยังทำงานสัมพันธ์กับสมาคมคณิตศาสตร์ของเวียดนามด้วย

วารสารนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีการก่อตั้งสมาคมคณิตศาสตร์แห่งเวียดนาม และการก่อตั้งโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ เมื่อมีการก่อตั้งองค์กรทั้งสองดังกล่าว ทำให้มีการจัดทำวารสารนี้ขึ้น ซึ่งได้ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2507 ฉบับแรกพิมพ์ 6,000 ฉบับ ปรากฏว่าไม่เพียงพอกับความความต้องการต่อ

Hanoi – Amsterdam High School

Nam Cao Street, Ba Dinh

Hanoi, Vietnam

Tel. 8463096, 8463666

Fax. 8463666

E-mail : ham@hn.vnn.vn

โรงเรียนได้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2528 ผู้บริหารนครฮานอยต้องการให้เป็นโรงเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษของนครฮานอย และได้รับความช่วยเหลือจากนคร Amsterdam จึงตั้งชื่อโรงเรียนว่า Hanoi – Amsterdam High School เปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (grade 6-9) จำนวน 17 ห้องเรียน และมัธยมศึกษาตอนปลาย (grade 10-12) จำนวน 45 ห้องเรียน มีทั้งนักเรียนที่เรียนปรกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ปัจจุบันมีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (informatics) วรรณคดี ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย อยู่วิชาละ 3 ห้องเรียน (grade 10 หนึ่งห้องเรียน grade 11 หนึ่งห้องเรียน และ grade 12 หนึ่งห้องเรียน)

นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษวิชาใด จะเรียนวิชานั้นมากกว่านักเรียนปรกติ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ส่วนวิชาอื่น ๆ ก็เรียนตามหลักสูตรปรกติ เช่น นักเรียนในห้องเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ จะเรียนคณิตศาสตร์ 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในขณะที่นักเรียนทั่วไปจะเรียนคณิตศาสตร์เพียง 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากนั้นนักเรียนเหล่านี้ก็ยังสามารถเรียนรู้อื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็วด้วย ทำให้มีเวลาเหลือที่จะฝึกทักษะวิชาเฉพาะของตนเองมากขึ้น

นักเรียนที่มีผลการเรียนดีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากทุกโรงเรียนในกรุงฮานอย จึงจะมีสิทธิสมัครเข้าสอบคัดเลือกเข้าเรียนโปรแกรมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ณ โรงเรียนแห่งนี้ซึ่งมีการแข่งขันสูงมาก เช่น ในวิชาคณิตศาสตร์จะคัดเลือกเอาเพียง 30 คน จากผู้สมัครประมาณ 600 คน นอกจากมีการคัดเลือกนักเรียนอย่างเข้มงวดแล้ว ครูที่สอนโปรแกรมผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนนี้ จะคัดเลือกจากครูที่ดีที่สุดของโรงเรียนในกรุงฮานอย และต้องมาทดลองสอนก่อน ถ้าผ่านการประเมินจึงจะได้รับการคัดเลือกให้สอนในโรงเรียนนี้

ผลงานในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาของโรงเรียนนี้ มีคุณภาพสูงมาก นักเรียนจำนวนมากของโรงเรียนนี้ชนะการแข่งขันวิชาการระดับจังหวัดและระดับประเทศ จำนวนมากมาย ตั้งแต่ก่อตั้งโรงเรียน (15 ปี) มีนักเรียนของโรงเรียนถึง 44 คนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนประเทศเวียดนามไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ ในการสอนนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะผู้ที่เข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ โรงเรียนได้เชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาช่วยสอนด้วย รัฐได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษสูงกว่านักเรียนปกติทั่วไป นักเรียนปกติรัฐจะให้ค่าใช้จ่ายประมาณ US \$ 30 ต่อคนต่อปี ห้องเรียนหนึ่งๆ จะมีนักเรียนถึง 50 – 55 คน ในขณะที่นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ รัฐจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายถึง US \$ 70 ต่อคนต่อปี และห้องเรียนหนึ่งๆ จะมีนักเรียนเพียง 30 คน

เวียดนามให้ความสนใจต่อการแข่งขันทางวิชาการมาก แต่ในปีจะมีการแข่งขันทางวิชาการ ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และระดับนานาชาติ นักเรียนที่ชนะการแข่งขัน ระดับประเทศและระดับนานาชาติ จะเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องสอบเข้า

จากการได้ไปดูงานและเยี่ยมชมโรงเรียนนี้ ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า เวียดนามได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษมาก พ่อแม่ ผู้ปกครองและประชาชนทุกคนก็ส่งเสริมสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันและยกย่องผู้มีความสามารถพิเศษ แม้สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอน จะยังขาดแคลน แม้จะเทียบกับโรงเรียนในประเทศไทยก็ยังดีกว่า แต่เนื่องจากมีการส่งเสริมนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมาโดยตลอด จึงทำให้เวียดนามสามารถเอาชนะการแข่งขันวิชาการได้ระดับนานาชาติได้ โดยเฉพาะการแข่งขันโอลิมปิกในวิชาคณิตศาสตร์ วรรณคดี และฟิสิกส์

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

Mr. Do Lenh Dien

Principal

Marie– Curie High School

No.3 Tran Quoc Tran St.

Hanoi, Vietnam

Tel. 8226310

โรงเรียน Marie–Curie เป็นโรงเรียนเอกชน ตั้งขึ้นเมื่อ 8 ปีที่แล้ว (รัฐบาลเวียดนามเพิ่งอนุญาตให้เอกชนตั้งโรงเรียนได้ เมื่อปี พ.ศ.2533 นี้เอง) การดำเนินงานของโรงเรียนต้องพึ่งตนเองทุกอย่าง รัฐไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด ปัจจุบันเปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (grade 6-9) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (grade 10-12) มีนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 2,000 คน ต้องเสียค่าเล่าเรียนคนละ US \$ 20 ต่อเดือน เงินจำนวนนี้จะใช้จ่ายเป็นเงินเดือนครู และการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนอาคารสถานที่ ซึ่งขณะนี้เช่าอยู่ ตลอดจนหนังสือและอุปกรณ์อื่น ๆ ใช้จากการระดมทุนจากครู ครูเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน

ปัจจุบัน มีครู 100 คน อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเป็น 1:20 ครูได้เงินเดือนต่ำสุด 4,000 บาท สูงสุด 12,000 บาท ซึ่งสูงกว่าครูในโรงเรียนของรัฐถึง 3 เท่า ทำให้สามารถดึงดูดคนดี คนเก่งมาเป็นครูโรงเรียนนี้ได้ จึงทำให้การเรียนการสอนของโรงเรียนนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงมาก พ่อแม่ทุกคนในกรุงฮานอย อยากให้ลูกเข้าเรียนในโรงเรียนนี้มาก อัตราการแข่งขันคัดเลือกเข้าเรียนในโรงเรียนนี้สูงประมาณ 3:1 ทั้งนี้เพราะเก็บค่าเล่าเรียนไม่สูงมากนัก อยู่ในวิสัยที่พ่อแม่จะจ่ายได้ และการเรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพสูงมาก นักเรียนของโรงเรียนสามารถสอบจบชั้น 12 ซึ่งต้องสอบข้อสอบของกระทรวงเป็นข้อสอบเดียวกันทั่วประเทศได้ถึง 100 % และสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ถึง 90-95%

โรงเรียนนี้สอนตามหลักสูตรสามัญปรกติ ไม่ได้จัดชั้นเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เพราะไม่สามารถลงทุนจัดชั้นเรียนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งต้องลงทุนสูงมากได้ แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนจำนวนมากที่เข้าเรียนในโรงเรียนนี้เป็นผู้ที่เรียนดี มีความสามารถพิเศษ

โรงเรียนมีแผนที่จะหาที่ดินและก่อสร้างอาคารเรียนของตนเองในอนาคตอันใกล้ นี้ โดยจะก่อสร้างอาคารที่มีเนื้อที่ประมาณ 15,000 – 20,000 ตารางเมตร ใช้เงินลงทุนประมาณ 1.5 – 2 ล้านเหรียญสหรัฐ โรงเรียนจะระดมทุนจากครูและผู้ปกครอง

และจะกู้จากธนาคารซึ่งจะเสียดอกเบี้ยในอัตราต่ำ คือ 6% ส่วนที่ดินจะขอเช่าระยะยาวจากรัฐ

การไปดูงานโรงเรียนนี้ทำให้เห็นได้ว่าประเทศเวียดนามแม้จะมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยม แต่ขณะนี้ก็ยอมรับให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการช่วยรัฐจัดการศึกษา และเอกชนก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีข้อจำกัดหลายประการ เกี่ยวกับระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่กำหนดโดยรัฐ ข้อสรุปอีกประการหนึ่งที่ได้จากการไปดูโรงเรียนแห่งนี้คือ คุณภาพครู เงินเดือนและสิ่งตอบแทนที่ครูได้รับ และคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ครูในโรงเรียนของรัฐได้รับเงินเดือนน้อย คุณภาพครูและคุณภาพของการศึกษาก็น้อยลงตามไปด้วย

ผู้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น

Mr. Nguyen Xuan Khang

เวียดนาม *

ชื่อทางการ	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam)
ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ที่ละติจูด 102 องศา 10 ฟิลิปดา – 109 องศา 30 ฟิลิปดา ตะวันออก ลองจิจูดที่ 8 องศา 30 ฟิลิปดา – 23 องศา 22 ฟิลิปดาเหนือ ทิศเหนือมีพรมแดนติดชายแดนจีน ยาว 728 กม. ทิศตะวันตกมีพรมแดนติดยาวชายแดนลาวยาว 1,555 กม. ทิศ ตะวันตกเฉียงใต้มีพรมแดนติดกับกัมพูชายาว 982 กม. ทิศ ตะวันออกมีพรมแดนติดทะเลจีนใต้ ทิศใต้ติดอ่าวไทย
เมืองหลวง	กรุงฮานอย
เมืองสำคัญ	ภาคเหนือ กรุงฮานอย เป็นศูนย์กลางทางการเมือง และการ ปกครองของประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์ธุรกิจการค้าทางภาคเหนือ นครไฮฟอง เป็นเมืองท่าและเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญ จังหวัดกว๋างบินห์ เป็นแหล่งถ่านหินที่ใหญ่ที่สุด ของประเทศ มีอ่าวฮาลองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพ สวยงาม (คล้ายคลึงกับทัศนียภาพของจังหวัดพังงา) ภาคกลาง นครดานัง เป็นศูนย์กลางธุรกิจ การค้า การท่องเที่ยว และเป็นเมืองท่าสำคัญ จังหวัดทวิ่เทียนเว้ เป็นอดีตราชธานีของราชวงศ์ เหวียน มีแหล่งท่องเที่ยวด้านโบราณสถานที่น่าสนใจ ภาคใต้ นครโฮจิมินห์ เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และ การนำเข้า-ส่งออก มีท่าเรือไซ่ง่อน และท่าอากาศยานตัน เซิน เย็ด ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

* ข้อมูลจำเพาะเวียดนาม จากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย ตุลาคม 2543

	จังหวัดเกินเขต เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร
ภูมิประเทศ	พื้นที่สองในสามของประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งทอดตัวยาวจากภาคเหนือติดชายแดนจีนลงมาทางใต้ มีที่ราบลุ่มแม่น้ำแดงทางตอนเหนือ และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงทางตอนใต้ นอกจากนี้ยังมีที่ราบชายฝั่งทะเลยาวจากเหนือจรดใต้
พื้นที่	331,033 ตารางกิโลเมตร (127,200 ตารางไมล์) ความยาวจากเหนือจรดใต้ 1,650 กิโลเมตร มีชายฝั่งยาวทั้งสิ้น 3,440 กิโลเมตร
ภูมิอากาศ	ภาคเหนือมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว ภาคกลางและใต้มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน
อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี	กรุงฮานอย 17.8 – 28.7 องศาเซลเซียส นครดานัง 21.7 – 29.4 องศาเซลเซียส นครโฮจิมินห์ 26.1 – 28.9 องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย	กรุงฮานอย 80-86 % นครดานัง 75-87 % นครโฮจิมินห์ 68-84 %
ทรัพยากรธรรมชาติ	น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ป่าไม้ เหล็ก ถ่านหิน ทองคำ ฟอสเฟต แมงกานีส ไททาเนียม
การเมืองการปกครอง	
ระบอบการปกครอง	สังคมนิยม
พรรคการเมือง	ระบบพรรคเดียว คือ พรรคคอมมิวนิสต์
การแบ่งเขตการปกครอง	แบ่งเป็น 4 นคร ได้แก่ กรุงฮานอย นครโฮจิมินห์ นครไฮฟอง และนครดานัง กับ 57 จังหวัด

วันชาติ	2 กันยายน (วันที่ได้รับเอกราช 2 กันยายน 2488/1945)
รัฐธรรมนูญ	ขณะนี้ เป็นฉบับที่ 4 ประกาศใช้เมื่อ 15 เมษายน 2535 กำหนดให้เวียดนามเป็นประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการบริหารประเทศให้แก่รัฐบาล และมีสภาแห่งชาติ (National Assembly) ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาล (ฉบับที่ 1 เมื่อปี 2489, ฉบับที่ 2 เมื่อปี 2502 และฉบับที่ 3 เมื่อปี 2523)
อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล	รัฐบาลกลางได้รับการแต่งตั้งโดยสภาแห่งชาติ มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี รับนโยบายจากพรรคคอมมิวนิสต์มาบริหารประเทศ แล้วรายงานผลต่อสภาแห่งชาติ ปัจจุบันเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาฯ สามารถซักถามการบริหารงานของรัฐบาลเป็นรายบุคคลได้ในสมัยประชุม นอกจากนี้ในแต่ละนครและจังหวัด จะมีคณะกรรมการประชาชนทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารสูงสุด โดยบริหารงานให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบต่างๆ ของรัฐ
ระบบกฎหมาย	ลายลักษณ์อักษร และเป็นระบบประมวลกฎหมายตามหลักกฎหมายฝรั่งเศส
ผู้นำสำคัญทางการเมือง	พลโท เล ขา เฟี้ยว (Le Kha Phieu) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ (เป็นผู้ที่มีความสำคัญอันดับหนึ่ง) นายเตีร์น ดึ๊ก เลื่อง (Tran Duc Luong) ประธานาธิบดี นาย ฟาน วัน ไค (Phan Van Khai) นายกรัฐมนตรี นาย นง ดึ๊ก หมั่น (Nong Duc Manh) ประธานสภาแห่งชาติ
ความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย	เมื่อ 6 สิงหาคม 2519 (1976) และได้มีการเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปี ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อ 6 สิงหาคม 2539
สัญลักษณ์ธงชาติ	พื้นแดงมีดาวสีเหลืองตรงกลาง

เศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (ปี 2542)	374 ดอลลาร์สหรัฐ กรุงเทพมหานครเฉลี่ย 708 ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี นครโฮจิมินห์เฉลี่ย 1,100 ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี
ค่าแรงขั้นต่ำต่อเดือน ต่อคน (ปี 2541)	45 ดอลลาร์สหรัฐ (กรุงเทพมหานคร) 40 ดอลลาร์สหรัฐ (เมืองอื่นๆ)
อัตราการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ 4.8 (ปี 2542)
อัตราเงินเฟ้อ	ร้อยละ 2 (ปี 2542)
เงินตรา	สกุลดองส์ (Dong)
อัตราแลกเปลี่ยน	1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 14,320 ดองส์ (อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคาร Standard Chartered กรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 17 ตุลาคม 2543)
ขาดดุลการค้ากับ ต่างประเทศ	600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2542)
สินค้าออกที่สำคัญ (2542)	น้ำมันดิบ ข้าว เสื้อผ้าสิ่งทอ รองเท้า ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ กาแฟ โดยประเทศที่เวียดนามส่งออกสินค้ามากที่สุด ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ไต้หวัน (ไทยเป็นคู่ค้า ลำดับที่ 4 ในกลุ่มอาเซียน)
สินค้านำเข้าที่สำคัญ (2542)	เครื่องจักรอุตสาหกรรม น้ำมัน ปุ๋ย เหล็ก เม็ดพลาสติก โดยประเทศเวียดนามนำเข้าสินค้ามากที่สุด ได้แก่ สิงคโปร์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน ฮองกง (ไทยเป็นคู่ค้าลำดับที่ 2 ในกลุ่มอาเซียน)
การลงทุนจากต่างประเทศ	ประมาณ 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2542
ประเทศผู้ลงทุนที่สำคัญ	สิงคโปร์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกง และเกาหลีใต้
ความสัมพันธ์ด้านการค้า และการลงทุนไทย-เวียดนาม	การค้าทวิภาคี (ปี 2542) มีมูลค่ารวม 800.6 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ (ลดลงจากปี 2541 ซึ่งมูลค่าการค้าไทย-เวียดนาม

รวม 823.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยไทยส่งสินค้าออกไปยังเวียดนามมูลค่า 572.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้าสินค้าจากเวียดนามมูลค่า 227.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การลงทุนของไทยในเวียดนาม จัดอยู่ในอันดับที่ 12 มีจำนวน 120 โครงการ มูลค่า 1.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (2542)

สภาพสังคม

ประชากร	77 ล้านคน (ปี 2542)
อัตราการเพิ่มประชากรต่อปี	ร้อยละ 1.58 (ปี 2542)
ความหนาแน่นของประชากร	233.3 คนต่อตารางกิโลเมตร (ปี 2541)
องค์ประกอบประชากร	ร้อยละ 87 เป็นเชื้อสายเวียดนาม (Viet) หรือกิงห์ (Kinh) ร้อยละ 13 เป็นชนกลุ่มน้อยจำนวน 54 เผ่าพันธุ์ เช่น ม้ง ไต แม้ว เขมร และจาม
สัดส่วนของประชากร	ชายร้อยละ 49.52 หญิงร้อยละ 51.48
การศึกษาของประชากร	ภาคบังคับ 13.95 ล้านคน ภาคอาชีวศึกษา 13.57 ล้านคน ภาคอุดมศึกษา 0.76 ล้านคน ภาคการศึกษาออกโรงเรียน 0.10 ล้านคน
อัตราหนังสือของประชากร	ร้อยละ 94 (ปี 2543)
แรงงาน	คิดเป็นร้อยละ 45 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดย 2 ใน 3 อยู่ในภาคเกษตรกรรม
อัตราว่างงาน	ร้อยละ 7.4 (2542)
ประชากรในเมืองที่สำคัญ (เมษายน 2542)	กรุงฮานอย 2.67 ล้านคน นครโฮจิมินห์ 5.03 ล้านคน นครไฮฟอง 1.67 ล้านคน นครดานัง 6.84 แสนคน
ภาษา	ภาษาราชการและธุรกิจใช้ภาษาเวียดนาม ส่วนภาษาต่างประเทศที่ใช้ในทางธุรกิจบ้าง ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน ฝรั่งเศส

ศาสนา

ศาสนาพุทธ นิกายมหายาน ร้อยละ 40
ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ 40
ที่เหลือนับถือลัทธิขงจื้อ เต๋า โปรเตสแตนต์ และวิญญาณ
บรรพบุรุษ (ลัทธิความเชื่อของคนกลุ่มน้อย)

รายชื่อและที่อยู่หน่วยราชการและภาคเอกชนไทยที่สำคัญในเวียดนาม

กรุงฮานอย

1. Royal Thai Embassy
63-65 Hoang Dieu Street
Hanoi
Tel. (84-4) 823-5092-94
Fax. (84-4) 823-5088
E-mail : thaiemhn@netnam.org.vn
2. Commercial Affairs Office
6 Cao Ba Quat Street
Hanoi
Tel. (84-4) 733-0670-71
Fax. (84-4) 733-0669
3. Thai Airways International
44 B Ly Thuong Kiet Street
Hanoi
Tel. (84-4) 826-6893, 826-7921-2
Fax. (84-4) 826-7394
4. Bangkok Bank Public Company Ltd.
41 B Ly Thai To Street
Hoan Kiem District
Hanoi
Tel. (84-4) 826-0886, 824-9094-5
Fax. (84-4) 826-7397

นครโฮจิมินห์

1. Royal Thai Consulate-General
77 Tran Quoc Thao Street
District 3
Ho Chi Minh City
Tel. (84-8) 822-2637-8
Fax. (84-8) 829-1002
2. Thai Trade Center
262/1 Dien Bien Phu Dist.3
Ho Chi Minh City
Tel. (84-8) 823-1435, 822-2657
Fax. (84-8) 822-2657
3. The Thai Business (Vietnam) Association
2nd Floor 69 Nguyen Thong Street
District 3
Ho Chi Minh City
Tel. (84-8) 846-8816
Fax. (84-8) 846-8816

รายชื่อและที่อยู่หน่วยงานที่สำคัญของเวียดนาม

กรุงฮานอย

1. Ministry of Trade
31 Trang Tien
Hoan Kiem District
Hanoi
Tel. (84-4) 826-4778
Fax. (84-4) 826-4696
2. Ministry of Planning and Investment (MPI)
56 Quoc Tu Giam Street
Hanoi
Tel. (84-4) 825-8142, 823-5606
Fax. (84-4) 845-9271
3. Vietnam Chamber of Commerce and Industry (VCCI)
9 Dao Duy Anh Street
Hanoi
Tel. (84-4) 574-2052-3
Fax. (84-4) 574-2052

นครโฮจิมินห์

1. Ministry of Trade
35-37 Ben Choung Doung Street
District 1
Ho Chi Minh City
Tel. (84-8) 829-4565
Fax. (84-4) 829-1011

TIME SCHEDULE
STUDY-VISIT IN SCIENCE, MATHEMATICS AND TECHNOLOGY
EDUCATION IN VIETNAM

Headed by Prof.Dr. Sippanondha Ketudat
From 10 to 16 September 2000

- 10 September 2000 : Arrive Hanoi International Airport
- 11 September 2000 :
- 8.00 – 8.30 Received by Vice-Chairman of Government Office,
General Secretary of NEC Prof. Dr. Tran Quoc Toan
- 8.30 – 11.30 Discussion with Vietnam experts and educational
executives. Chaired by Prof. Dr. Dang Ung Van
Director, Office of the National Education Council.
- 14.00 – 16.30 Visit Hanoi University of Science – Vietnam
National University, Hanoi
- 12 September 2000 :
- 8.00 – 10.00 Visit Hanoi University of Education
- 10.15 – 11.30 Visit Educational Publishing House
- 13.30 – 15.30 Visit Hanoi-Amsterdam High School
- 15.30 – 16.30 Visit Marie-Curie High School
- 13 September 2000 :
- Morning Fly to Hue City
- 14.00 – 16.30 Visit Quoc Hoc Hue High School
- 14 September 2000 :
- Morning Hue City Tour
- Afternoon Fly to Ho Chi Minh City
- 15 September 2000 :
- 8.00 – 10.00 Visit University of Natural Sciences-Vietnam
- 10.00 – 11.30 Visit Le Hong Phong High School
- 14.00 – 16.00 Visit University of Technology-Vietnam National
University, Ho Chi Minh City
- 16 September 2000 : Fly to Thailand

คณะผู้วิจัยโครงการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา : กรณีศึกษาเวียดนาม

1. ศ. ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต (หัวหน้าคณะผู้วิจัย) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ประธานกรรมการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ดร. ชงชัย ชิวปรีชา ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา และผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
4. รศ. สุชาดา ชินะจิตร ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ (ฝ่าย 3) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และอุปนายกสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
5. ผศ. ดร. อุษณีย์ โพธิสุข อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้อำนวยการศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
6. นายสมพงษ์ รุจิรวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (กันยายน 2543)

ประวัติ
ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต

การศึกษา

- พ.ศ. 2496 B.S. ฟิสิกส์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ณ ลอสแอนเจลิส
- พ.ศ. 2497 A.M. ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด
- พ.ศ. 2500 Ph.D. ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด
- พ.ศ. 2519 ปริญญาบัตร ว.ป.อ. รุ่นที่ 18
- พ.ศ. 2525 ปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์ วิทยาลัยการทัพอากาศ
- พ.ศ. 2525 กศ. ด. กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พ.ศ. 2525 กศ. ด. กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- พ.ศ. 2530 กศ. ด. กิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- พ.ศ. 2535 วศ. ด. กิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- พ.ศ. 2537 วท. ด. กิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พ.ศ. 2538 วท. ด. กิตติมศักดิ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- พ.ศ. 2538 กศ. ด. กิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พ.ศ. 2540 พบ. ด. กิตติมศักดิ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานคณะศึกษา “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” ธนาคารกสิกรไทย ประธานกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประธานกรรมการบริษัทเอฟเฟคตีฟ แพลนเนอร์ นายกสภามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ศาสตราจารย์กิตติคุณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยในประเทศ 6 แห่ง (จุฬา, มหิดล, ศิลปากร, ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลานครินทร์ และรังสิต) รวมทั้งดำรงตำแหน่งกรรมการระดับชาติอีกหลายกรรมการ อาทิ กรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรรมการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ฯลฯ รวมทั้งเป็นกรรมการมูลนิธิเพื่อการศึกษาศาสตร์หลายแห่ง

ในอดีตเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สมาชิกวุฒิสภา ประธานกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ประธานกรรมการกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประธานกรรมการการปิโตรเลียมแห่ง

ประเทศไทย ประธานกรรมการบริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รองผู้อำนวยการซีเมส กรรมการสภาสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยสหประชาชาติ

ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต ได้รับทุนรัฐบาล (คุรุสภา) ไปศึกษาวิชาฟิสิกส์เป็นเวลา 9 ปี ตั้งแต่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2492 จนถึง 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2501 ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท และเอก รวมทั้งปฏิบัติการวิจัยหลังปริญญาเอก และได้รับทุนวิจัยไปทำงานวิจัยในสหรัฐอเมริกา 2 ปี และเยอรมนีอีก 1 ปี

ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขานิวเคลียร์ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มีประสบการณ์ทำงานหลายด้าน เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในมหาวิทยาลัย ในส่วนราชการหลายแห่ง และในทางการเมืองก่อนที่จะเข้ามามีบทบาททางธุรกิจและอุตสาหกรรมของชาติ รวมทั้งการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ในช่วงเวลาเกือบสิบปี นับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของไทย และในช่วงเวลาเดียวกันนี้เคยเป็นที่ปรึกษานาการโลก องค์การยูเนสโก และมูลนิธิการศึกษาต่าง ๆ

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ได้เป็นผู้บุกเบิกอุตสาหกรรมปิโตรเคมีตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ และอุตสาหกรรมน้ำมันของประเทศไทยด้วย

ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต มีผลงานที่เป็นภาษาไทยรวมกว่า 200 เรื่อง ภาษาอังกฤษรวมกว่า 90 เรื่อง

ในปัจจุบันและอนาคต ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต มีส่วนช่วยวางรากฐานนโยบายสนับสนุนการวิจัยของประเทศด้วยการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทั้งเพื่อการพัฒนาและการวิจัยพื้นฐานแก่สถาบันวิจัยและนักวิจัยทั้งของรัฐและเอกชน ศาสตราจารย์ ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การปฏิรูปการศึกษา และมีส่วนช่วยวางทิศทางของการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการพัฒนาการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนชุมชนและสังคมไทยโดยส่วนรวมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ประวัติ

ดร. ธงชัย ชิวปรีชา (ผู้อำนวยการ สสวท.)

การศึกษา

- พ.ศ. 2507 ปริญญาตรี กศ.บ.(เคมี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2513 ปริญญาโท กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
พ.ศ. 2520 ปริญญาเอก Ph.D. (Science Education-Chemistry) University of
Maryland U.S.A.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

การฝึกอบรม

- พ.ศ. 2532 ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงสำหรับรองอธิบดีหรือเทียบเท่า
(นบส. 2) รุ่น 12 จัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน
พ.ศ. 2532 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

การปฏิบัติงานในประเทศ

- พ.ศ. 2507-2515 อาจารย์โรงเรียนประจำวิทยาลัย กรมสามัญศึกษา (8 ปี)
พ.ศ. 2515 -2517 ข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลาที่ สสวท.
ในตำแหน่งผู้อำนวยการในสาขาวิชาเคมี (2 ปี)
พ.ศ. 2517-2520 ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกที่ University of Maryland, U.S.A.
โดยทุนของ สสวท. (ทุนภายใต้ความช่วยเหลือของ UNESCO/UNDP)
(3 ปี 3 เดือน)
พ.ศ. 2520-2523 ข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลาที่ สสวท.
ในตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชาเคมี (3 ปี)
พ.ศ. 2523-2527 ลาออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรีมาปฏิบัติงานที่ สสวท.
ในตำแหน่งดังนี้
พ.ศ. 2523-2524 หัวหน้าสาขาวิชาเคมี (1 ปี)
พ.ศ. 2524-2525 หัวหน้าสาขาวิชาอุตสาหกรรม (1ปี)
พ.ศ. 2525-2526 หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบและสร้างอุปกรณ์และ
รักษาการหัวหน้าสาขาวิชาอุตสาหกรรม (1ปี)

พ.ศ. 2526-2527 หัวหน้าฝ่ายบริการวิชาการและรักษาการหัวหน้าสาขา
ออกแบบและสร้างอุปกรณ์ (1 ปี)

พ.ศ. 2527-2532 กลับเข้ารับราชการตามเดิม แต่ สสวท. ได้ขอตัวมาปฏิบัติงานที่ สสวท.
เต็มเวลาในตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ (4 ปี)

พ.ศ. 2532-2540 ลาออกจากราชการมาปฏิบัติงานที่ สสวท. ในตำแหน่งดังนี้

พ.ศ. 2532-2536 รองผู้อำนวยการ (4 ปี)

พ.ศ. 2536-2540 ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (4 ปี)

การปฏิบัติงานในต่างประเทศ

ค.ศ. 1994-1997 ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้โครงการความช่วยเหลือ
เหลือของธนาคารโลก

ค.ศ. 1979-1995 ได้รับเชิญเป็นวิทยากร ผู้ประเมินผล และที่ปรึกษาของโครงการต่าง ๆ
ในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เช่น ศูนย์ RECSAM ประเทศ
มาเลเซีย กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศ
กัมพูชา เป็นต้น

ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี (สสวท.) ตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม 2540

ประวัติ

ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน์

การศึกษา

ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญาโท M.A. Curriculum & Instruction, University of
Kansas, U.S.A.

ปริญญาเอก Ph.D. Science Education. University of Kansas, U.S.A.

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

ตำแหน่งหน้าที่สำคัญในอดีต

พ.ศ. 2535-2536 ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา สกศ.

พ.ศ. 2536-2540 ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สกศ.

เกียรติบัตรและผลงาน

- Who's Who among American Universities and Colleges
- ผลงานวิจัยดีเด่น เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา ในการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งที่ 7
- เอกสารวิจัยดีเด่น สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม เรื่อง การพัฒนาเยาวชนไทยเพื่อความมั่นคงของชาติ หลักสูตรเสนาธิการทหาร รุ่นที่ 39 ประจำปีการศึกษา 2541
- นักบริหารดีเด่น สาขาการจំตงค์กรการศึกษา ประจำปี 2541 โดยมูลนิธิเพื่อสังคมไทย

ประวัติ

รองศาสตราจารย์สุชาติา ชินะจิตร

การศึกษา B.Sc.Hons. (Chemistry), London University, 2512

M.Phil (Organic Chemistry), London University 2514

การทำงาน

อาจารย์ประจำภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณสุข

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ประสบการณ์บริหาร

เคยดำรงตำแหน่งบริหารในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะ

รองผู้อำนวยการสำนักบริการวิชาการ

รองผู้อำนวยการใหญ่ สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยอธิการบดีด้านกิจการนโยบาย และสุดท้ายคือตำแหน่ง

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ผลงานที่เป็นหนังสือตีพิมพ์เผยแพร่

พ.ศ. 2519 คู่มือความปลอดภัยในปฏิบัติการเคมี ไทยวัฒนาพานิช 142 หน้า

พ.ศ. 2523 อันตรายจากสารเคมี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น 120 หน้า
(รางวัลหนังสือยอดเยี่ยมจาก สสท. ปี 2537)

พ.ศ. 2526 การแยกย่อยและการรวมสร้าง (แปล) กระทรวงศึกษาธิการ 193 หน้า

พ.ศ. 2529 บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัย ร่วมกับ จรัส สุวรรณเวลา

สุภาพรรณ ณ บางช้าง เพชรรา ภูริวัฒน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 221 หน้า

พ.ศ. 2539 บนเส้นทางอุดมศึกษาร่วมกับ จรัส สุวรรณเวลา และคณะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 323 หน้า

ประวัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ โพธิสุข

การศึกษา ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยบูรพา
ปริญญาโท (M.S) การศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์
ปริญญาเอกทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
จาก University of Pittsburgh, U.S.A.

การทำงาน อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลงาน

บทความ

- มีคอลัมภ์ประจำที่นิตยสารบันทึกคุณแม่ วารสารปฏิรูปและบทความไม่ประจำ
ตามนิตยสาร วารสารทางวิชาการต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวผู้ปกครองเด็ก
พิเศษ การอบรมเลี้ยงดู การสอนเด็กฉลาด ฯลฯ

หนังสือ

- ชุด “สร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ”
 - เล่มที่ 1 : สำรวจแววลูกน้อย
 - เล่มที่ 2 : สมอหงษ์หัตถ์จารย์
 - เล่มที่ 3 : เมื่อลูกรักมีปัญหา
 - เล่มที่ 4 : กลยุทธ์สร้างลูกให้ปัญญาเลิศ
 - เล่มที่ 5 : ฝึกลูกรักให้เป็นนักคิด
 - เล่มที่ 6 : E.Q. ปัญญาของมนุษยชาติ

- โรงเรียนจะพัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กได้อย่างไร

- การสอนเด็กปัญญาเลิศ

- ความคิดและการเรียนรู้

ประสบการณ์การทำงาน :

- คณะอนุกรรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ
- คณะกรรมการเร่งรัดและติดตามผลการแก้ไขปัญหากับเยาวชนและสตรี
สำนักนายกรัฐมนตรี

- ปรธานกรรกรบริหารหลักรูตรการศึกษาศีษาศีษ ภาควิชาการศึกษาศีษาศีษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เป็นวิทยากรพิเศษให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ / เอกชน
- เป็นวิทยากรให้กับรายการโทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ
- รองประธานสมาพันธ์เอเชียแปซิฟิกสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ประวัติ
นายสมพงษ์ รุจิรวรรณ

การศึกษา

ปริญญาตรี กศ.บ.	สาขาการมัธยมศึกษา วิชาเอก ฟิสิกส์ วิชาโท คณิตศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปริญญาโท กศ.ม.	สาขาการวัดผลการศึกษา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การรับราชการ

พ.ศ. 2506	ตำแหน่งครูตรี โรงเรียนปากช่อง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา
พ.ศ. 2518	ตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนปากช่อง
พ.ศ. 2520	ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนปากช่อง
พ.ศ. 2524	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนปากช่อง
พ.ศ. 2530	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จ. สระบุรี
พ.ศ. 2534	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2535	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบพิศ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จ. นครปฐม
พ.ศ. 2543	ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ผลงานที่สำคัญ

- เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สำหรับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา เป็นเวลา 3 ปี
- เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สำหรับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สำหรับข้าราชการครูกรมสามัญศึกษา เป็นเวลา 11 ปี

- เป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัย สำหรับกรณีผู้บริหารโรงเรียน ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง (หลายครั้ง)
- เป็นประธานกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษาเป็นเวลา 10 ปี (5 วาระ)
- เป็นผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดสระบุรี
- เป็นประธานหรือกรรมการในการศึกษา หรือแก้ปัญหาเฉพาะกิจของ กรมสามัญศึกษาอยู่เนือง ๆ ทุกปี

การศึกษาดูงาน

ลำดับที่	ดูงานด้าน	ประเทศ
1	การศึกษาดูงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น
2	การศึกษาดูงานด้านวินัยจราจร	ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี
3	การศึกษาดูงานด้านการจัดการมัธยมศึกษา และการพัฒนาวิทยากร	ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์
4	การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนระดับต่าง ๆ	ประเทศฝรั่งเศส
5	การศึกษาดูงานด้านมรดกโลก	ประเทศศรีลังกา
6	การศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์	กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
7	การศึกษาดูงานโรงเรียนวิทยาศาสตร์	ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 1 เดือน

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้วิจัย

ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต (หัวหน้าคณะนักวิจัย)

ดร.ธงชัย ชิวปรีชา

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน

รศ.สุชาดา ชินะจิตร

ผศ.ดร.อุษณีย์ โพบิสสุข

นายสมพงษ์ รุจิรวรรณ

ผู้ประสานงานในการเดินทางของคณะวิจัยและด้านข้อมูล

นางมรกต ศรีสุข

นางสาวปารเมนทร กุรัตน

นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวปารเมนทร กุรัตน

นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์

นางสาวภาณี เปมะศิริ